

**STAROSTWO POWIATOWE
W PUŁTUSKU**

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU PUŁTUSKIEGO**

OPRACOWANIE

Powiatowy Zespół Koordynacyjny

Pułtusk, marzec - listopad 2001 rok

Szanowni Państwo,

przed przedstawicielami samorządu terytorialnego stają nowe wyzwania - partnerska współpraca, rozwijanie i pogłębianie kontaktów gospodarczych oraz dążenie do stworzenia równych szans i możliwości rozwoju dla każdego mieszkańca społeczności lokalnej.

Odbudowa samorządu terytorialnego w Polsce stworzyła szansę na rozwój wzajemnych relacji pomiędzy partnerami, którzy z relacji proszenia o pomoc i jej udzielania przechodzą na relacje wzajemnej wymiany doświadczeń, korzystnej dla obu stron.

Współpraca jest niezwykle ważnym elementem procesu rozwoju integracji lokalnej i międzyregionalnej.

Chęć poszerzenia kontaktów obarczona jest częstokroć dysproporcją nie tylko finansową, ale również dotyka ona sfer społecznych. Wymaga to opracowania programu pomocy, wspólnego przygotowywania projektów, podjęcia starań o środki finansowe i ich racjonalne wydatkowanie. Możliwe jest to tylko wtedy, gdy społeczności lokalne przejawiają wolę współpracy, gdy ludzie są gotowi obdarzać się zaufaniem, pomijać uprzedzenia i stereotypy oraz dostrzegają to, co ich łączy – wspólne cele, wspólny kierunek działań.

„Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego” określająca aktualny stan społeczno-gospodarczy jest również próbą podjęcia ogólnych założeń programowych rozwoju naszego powiatu. Powstała ona dzięki czynnemu zaangażowaniu własnej wiedzy i umiejętności radnych powiatu i gmin, wójtów, pracowników urzędów gmin i starostwa, urzędów i instytucji.

Naczelną wartością przyświecającą „Strategii” jest troska o poprawę bytu mieszkańców i rozwój gospodarczy powiatu. Głęboko wierzę, że dalszy szeroki dialog społeczny przyczyni się do tworzenia pragmatycznych programów i planów możliwych do zrealizowania.

Pragnę dodać, że obowiązkiem samorządu powiatowego jest działanie na rzecz pobudzania gospodarki i poprawy jej konkurencyjności oraz inicjowanie procesów społecznych w celu uzyskania zdolności do uczestnictwa ludności w procesie rozwoju regionu.

Wszystkim Państwu, którzy identyfikują się z własnym środowiskiem lokalnym oraz podejmują próby rozwiązywania zasadniczych kwestii społecznych i gospodarczych, składam wyrazy głębokiego szacunku i szczerego uznania.

Z poważaniem

Przewodniczący Powiatowego Zespołu Koordynacyjnego

Wicestarosta Pułtusi

Witold Saracyn

I. Powiatowy Zespół Koordynacyjny d/s Opracowania Strategii Rozwoju Powiatu

Pultuskiego :

- 1. Witold Saracyn – Przewodniczący Zespołu**
- 2. Krystyna Rzepnicka – Wiceprzewodniczący Zespołu**
- 3. Zbigniew Kazimierczak – Sekretarz Zespołu**

Sfera społeczna

- 1. Wanda Kamińska - Przewodniczący**
- 2. Edward Marek Wroniewski**
- 3. Krzysztof Wróblewski**
- 4. Beata Kowalska**
- 5. Maria Gos**
- 6. Małgorzata Pajewska**
- 7. Jacek Strutyński**

Sfera gospodarcza

- 1. Stanisław Jaworowski - Przewodniczący**
- 2. Edward Chmielewski**
- 3. Zbigniew Maliszewski**

Sfera infrastruktury

- 1. Stella Niedzielska - Przewodniczący**
- 2. Andrzej Wydra**
- 3. Stanisław Lusa**

Sfera ekonomiczno-finansowa

- 1. Krystyna Rzepnicka - Przewodniczący**
- 2. Marianna Permanicka**
- 3. Zbigniew Kazimierczak**

II. Osoby współpracujące :

- 1. Zbigniew Kołodziejcki** - **Wójt Gminy Gzy**
- 2. Barbara Polańska** - **Sekretarz Gminy Gzy**
- 3. Elżbieta Głowacka** - **Skarbnik Gminy Gzy**
- 4. Maria Franczak** - **Gmina Gzy**
- 5. Jadwiga Frąckiewicz** - **Gmina Gzy**
- 6. Teresa Linka** - **Gmina Gzy**
- 7. Zofia Pszczółkowska** - **Gmina Gzy**
- 8. Wiesław Jakubiak** - **Gmina Gzy**
- 9. Stanisław Żolnierzak** - **Gmina Gzy**
- 10. Jan Aleksander Mroczkowski** - **Wójt Gminy Obryte**
- 11. Krystyna Deptuła** - **Skarbnik Gminy Obryte**
- 12. Tadeusz Dyga** - **Gmina Obryte – Kierownik Referatu Rolnictwa**
- 13. Stanisława Godlewska** - **Gmina Obryte - Inspektor ds. obrony cywilnej**
- 14. Marianna Elak** - **Gmina Obryte – Inspektor ds. kadr i szkolenia**
- 15. Stanisław Chorzela** - **Gmina Obryte – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego**
- 16. Barbara Szczepanik** - **Gmina Obryte – Dyrektor Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli**
- 17. Adam Dariusz Rachuba** - **Wójt Gminy Pokrzywnica**
- 18. Tadeusz Jakubiak** - **Sekretarz Gminy Pokrzywnica**
- 19. Teresa Turek** - **Skarbnik Gminy Pokrzywnica**

20. Marianna Tyszkiewicz - Gmina Pokrzywnica – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego
21. Maria Mróz - Gmina Pokrzywnica - Kierownik Referatu Rolnictwa i Infrastruktury Technicznej
22. Krystyna Sobota - Gmina Pokrzywnica – Inspektor ds. gospodarki nieruchomościami
23. Grażyna Kłosiewicz - Gmina Pokrzywnica – Inspektor ds. oświatowych
24. Agnieszka Piekarska - Gmina Pokrzywnica – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
25. **Zbigniew Rutkowski** - **Burmistrz Miasta Pułusk**
26. Wojciech Dębski - Gmina i miasto Pułusk – Z-ca Burmistrza Pułuska
27. Wojciech Gregorczyk - Gmina i miasto Pułusk – Z-ca Burmistrza Pułuska
28. Irena Godlewska - Gmina i miasto Pułusk – Skarbnik Miasta Pułusk
29. Marianna Bochenek - Gmina i miasto Pułusk – Kierownik Wydz. Rozwoju Gospodarczego
30. Anna Maliszewska - Gmina i miasto Pułusk – Kierownik Wydz. Geodezji Rolnictwa i Gospodarki Przestrzennej
31. Ewa Wiernicka - Gmina i miasto Pułusk – Kierownik Wydz. Organizacji i Nadzoru
32. Barbara Paprocka - Gmina i miasto Pułusk – Kierownik Wydz. Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego
33. Anna Krysiak - Gmina i miasto Pułusk – Dyrektor Zakładu Usług Komunalnych i Gospodarki Mieszkaniowej
34. Izabela Ptak - Gmina i miasto Pułusk – Dyrektor Miejskiego Domu Kultury
35. Anna Henrykowska - Gmina i miasto Pułusk – Dyrektor Muzeum Regionalnego
36. Agata Kołakowska - Gmina i miasto Pułusk – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
37. Waldemar Wojtaszek - Gmina i miasto Pułusk – Dyrektor Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji
38. **Adam Misiewicz** - **Wójt Gminy Świercze**
39. Bogusław Dygus - Gmina Świercze
40. Elżbieta Pruszyńska - Gmina Świercze
41. Stanisława Tomczak - Gmina Świercze
42. **Henryk Kowalczyk** - **Wójt Gminy Winnica**
43. Waldemar Boński - Skarbnik Gminy Winnica
44. Teresa Lusa - Gmina Winnica – Inspektor ds. podatków
45. Barbara Ambroch - Gmina Winnica – Inspektor ds. ewidencji ludności
46. Stefania Grochowska - Gmina Winnica – Inspektor ds. gospodarki gruntami
47. **Włodzimierz Kaczmarczyk** - **Wójt Gminy Zatory**
48. Celina Czerska - Skarbnik Gminy Zatory
49. Halina Grzonek - Sekretarz Gminy Zatory
50. Grzegorz Falba - Gmina Zatory – Inspektor ds. gospodarki komunalnej
51. Eugeniusz Kozon - Gmina Zatory – Dyrektor Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół
52. Krystyna Druchniak - Gmina Zatory – Inspektor ds. rolnictwa

Spis treści

1. Wstęp	6
2. Charakterystyka powiatu	9
3. Zasoby środowiska naturalnego	11
3.1. Budowa geologiczna	11
3.2. Gleby	11
3.3. Wody powierzchniowe	12
3.4. Wody podziemne	12
3.5. Surowce mineralne	13
3.6. Lasy	14
4. Stan środowiska przyrodniczego	16
4.1. Obszary chronione	17
4.2. Stan czystości powietrza atmosferycznego	20
4.3. Stan czystości wód	22
4.4. Gospodarka odpadami	28
5. Uwarunkowania demograficzne	32
5.1. Gęstość zaludnienia wg gmin	32
5.2. Struktura wieku mieszkańców wg gmin	33
6. Rynek pracy – bezrobocie	42
7. Edukacja i wychowanie	42
7.1. Wychowanie przedszkolne	42
7.2. Szkolnictwo podstawowe	43
7.3. Szkolnictwo gimnazjalne	44
7.4. Oświata ponadpodstawowa	45
7.5. Szkolnictwo ponadgimnazjalne	49
8. Turystyka i sport	49
8.1. Rozwój turystyki i wypoczynku	50
8.2. Działalność sportowa	52
9. Wartości kulturowe, placówki kultury i placówki naukowe	52
9.1. Wartości dziedzictwa kulturowego	53
9.2. Ważniejsze zabytki	55
9.3. Placówki kultury	59
9.4. Placówki naukowe	60
10. Opieka zdrowotna	63
11. Pomoc społeczna	66
12. Bezpieczeństwo publiczne	66
12.1. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	67
12.2. Bezpieczeństwo pożarowe i powodziowe	70
13. Mieszkalnictwo	71
14. Uwarunkowania gospodarcze	71
14.1. Rolnictwo	77
14.2. Przemysł	79
14.3. Komunikacja	87
15. Infrastruktura techniczna	87
15.1. Sieć wodociągowa	90
15.2. Sieć kanalizacyjna	
15.3. Telekomunikacja	

15.4. Energetyka	96
15.5. Gazownictwo	97
15.6. Główne kierunki zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	98
16. Oferty inwestycyjne.....	99
17. Budżet	101
17.1. Dochody budżetów gmin	110
17.2. Dochód budżetu powiatu.....	110
17.3. Wydatki budżetów gmin	112
17.4. Wydatki budżetu powiatu	113
17.5. Dochody i wydatki budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca ..	114
17.6. Dochody i wydatki budżetu powiatu na jednego mieszkańca	116
18. Najistotniejsze obszary strategiczne	117
19. Analiza SWOT	118
20. Misja powiatu	119
21. Kierunki strategiczne rozwoju powiatu	125
22. Cele w poszczególnych kierunkach strategii	126
22.1. Powiat pułtuski umożliwiający szeroką edukację oraz bezpieczne i godne życie jego mieszkańców	127
22.2. Powiat pułtuski dbający o ochronę środowiska oraz racjonalne wykorzy- stanie walorów przyrodniczych w celu rozwoju turystyki i rekreacji	127
22.3. Powiat pułtuski obszarem dobrze rozwiniętego rolnictwa z dostosowaniem do wymogów Unii Europejskiej	129
22.4. Powiat pułtuski obszarem integracji lokalnej, współpracy międzyregionalnej i zagranicznej	130
22.5. Powiat pułtuski obszarem rozwoju przedsiębiorczości i infrastruktury technicznej	131
23. Zakończenie	132
	133

1. WSTĘP

Samorządność lokalna jest jednym z najnowszych zjawisk polskiej rzeczywistości społeczno – politycznej. W ciągu ostatnich lat samorzady przeszły z pozycji administratora na pozycje zarządzania wspólnotą lokalną, strategicznie myśląc o przyszłości.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, transportu i dróg publicznych, kultury i ochrony dóbr kultury, kultury fizycznej i turystyki, geodezji, kartografii i katastru, gospodarki nieruchomościami, administracji architektoniczno-budowlanej, gospodarki wodnej, ochrony środowiska i przyrody, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, ochrony praw konsumenta, utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, obronności, promocji powiatu, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Budowanie strategii lokalnej na szczeblu powiatu nie jest obowiązkiem ustawowym. Lokalny rozwój gospodarczy powinien być procesem przewidywalnym, planowanym i wdrażanym przez jednostki samorządu terytorialnego. Sektor prywatny i publiczny jest najważniejszym podmiotem procesu rozwoju. Wszelkie działania powinny być spójne i zaakceptowane przez społeczność lokalną.

Strategia definiowana jest bardzo różnie. Najczęściej rozumiana jest jako plan działań, opracowany świadomie i celowo, wyznaczający sposób osiągnięcia wyznaczonych celów przez sterowanie rozwojem.

Proces planowania strategicznego jest skutecznym instrumentem aktywizującym rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Celem strategii jest :

- koordynacja działań,
- przewidywanie zdarzeń społeczno-gospodarczych
- podejmowanie racjonalnych decyzji,
- monitorowanie procesów rozwoju.

Motywe tworzenia strategii powiatu pułtuskiego opartej na koncepcji rozwoju zrównoważonego jest troska o stabilny byt mieszkańców powiatu, rozumiany jako materialny

poziom życia i bezpieczeństwo socjalne. Poprawa jakości życia powinna być udziałem możliwie jak największej części mieszkańców powiatu, niezależnie od statusu materialnego. Każdy mieszkaniec powiatu nie może być pozbawiony szansy osiągnięcia godziwego poziomu życia i bezpieczeństwa.

„Strategia” zakłada, że warunkiem uzyskania zadowalającego poziomu życia jest rozwój gospodarczy powiatu, który z kolei jest niemożliwy bez uzyskania odpowiedniego poziomu konkurencyjności gospodarki .

Istota „Strategii rozwoju powiatu” polega na wyznaczeniu (wyborze) długookresowych celów głównych i celów pośrednich – średnio i krótkookresowych (operacyjnych) oraz określeniu zadań służących ich realizacji. Dla powiatu pułtuskiego wizja została sformułowana przy uwzględnieniu zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju regionu oraz możliwych scenariuszy kształtowania się relacji powiat – otoczenie zewnętrzne, których częścią była ocena ich wpływu na sytuację powiatu. Wybór wizji spełniał tutaj rolę kluczową, determinując przyjęcie określonych kierunków rozwoju powiatu.

Z dwóch metod opracowania strategii:

- metody eksperckiej
- metody uspołecznionej

Zarząd Powiatu w Pułtuskach wybrał metodę uspołecznioną. Uchwałą Nr 115/2001 podjętą przez Zarząd Powiatu w dniu 14 marca 2001 r. został powołany Zespół Koordynacyjny do Opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Pułtuskiego.

Zespół, któremu przewodniczył Wicestarosta Pułtuski Witold Saracyn, tworzyli przedstawiciele Rady Powiatu, Starostwa Powiatowego, jednostek organizacyjnych powiatu.

Istotą metod planowania grupowego jest collaborative planning – czyli twórcze działania regionalnych i lokalnych liderów w procesie tworzenia programu. Budowa strategii powiatu pułtuskiego odbyła się w formie spotkań warsztatowych, podczas których członkowie zespołu uzyskiwali szczegółowe informacje, dane i fakty. Ważną rolę spełniały spotkania z przedstawicielami gmin powiatu pułtuskiego oraz konsultacja z przedstawicielami grup społeczno-politycznych, instytucji, urzędów i zakładów pracy. Proces wypracowywania consensusu opierał się na wymianie argumentów pomiędzy uczestnikami spotkań. Konkretyzowanie poszczególnych etapów budowy strategii odbywało się w grupach roboczych. Wyniki prac tych grup były prezentowane na spotkaniach plenarnych i weryfikowane przez cały Zespół.

Zasadniczym zagadnieniem przed przystąpieniem do prac nad strategią rozwoju powiatu było podjęcie decyzji dotyczącej wyróżnienia trzech faz prac nad sporządzeniem strategii:

- wypracowanie wizji docelowego charakteru powiatu,
- opracowanie diagnozy i określenie głównych problemów,
- określenie celów strategicznych.

Szczególne znaczenie dla prowadzenia prac nad opracowaniem strategii miało wnikliwe opracowanie diagnozy istniejącego stanu zasobów powiatu i funkcjonowania jego struktury społeczno – gospodarczej.

Diagnoza ta obejmuje:

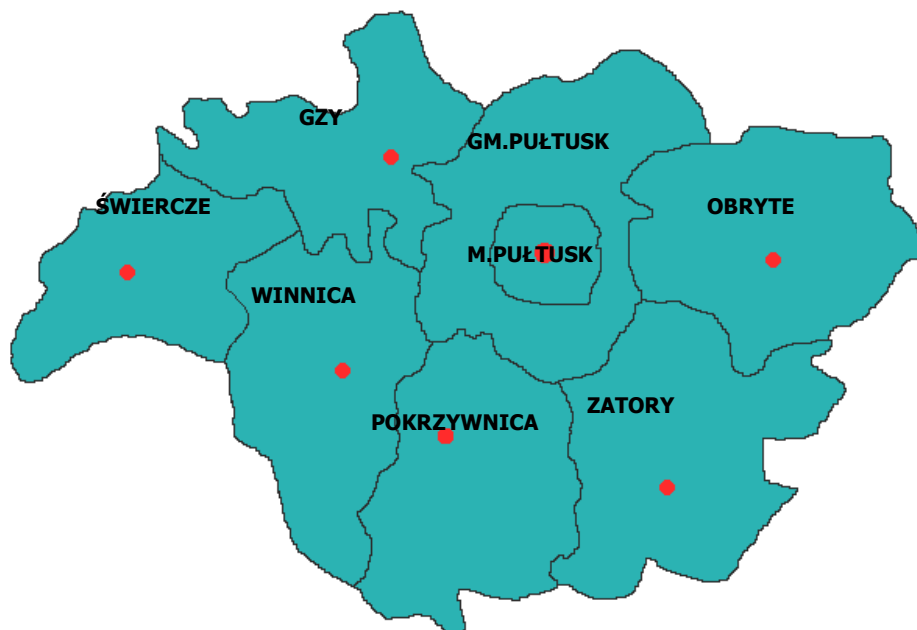
- ocenę stanu środowiska przyrodniczego,
- ocenę środowiska kulturowego,
- ocenę rozwoju społecznego,
- ocenę rozwoju gospodarki,
- ocenę infrastruktury technicznej.

Strategiczny plan rozwoju powiatu pułtuskiego ma być scenariuszem rozwoju powiatu, określającym docelową wizję stanu społeczno-gospodarczego regionu, zadania oraz sposób ich realizacji.

Opracowanie i przyjęcie strategii jest identyfikacją szans i możliwości rozwoju powiatu, a także określa sposób kompleksowego oddziaływania na społeczność lokalną i gospodarkę.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat pułtuski jest jednym ze 38 powiatów ziemskich, największego województwa mazowieckiego, a jednym z 308 powiatów ziemskich w Polsce, na ogólną liczbę 373 powiatów w Polsce (ziemskich i grodzkich).

Powiat położony jest w centralno-północnej części województwa mazowieckiego, zajmuje obszar 829 km², co stanowi 2,33% całkowitej powierzchni województwa. Powiat liczy około 52 tys. mieszkańców, z czego około 20 tys. osób zamieszkuje miasto Pułtusk, co stanowi 36,9% ludności powiatu.

Pierwsze wzmianki o istnieniu powiatu pułtuskiego pochodzą z 1797 roku, gdy na mocy patentu, tereny wcielone do państwa pruskiego, tzw. Prusy Nowodworskie podzielono na dwa departamenty ze stolicami w Białymstoku i Płocku. Każdy z departamentów został podzielony na powiaty. W granicach departamentu płockiego znalazł się powiat pułtuski. Kolejne historyczne wydarzenia przekształcały zasięg powiatu pułtuskiego, który na podstawie różnych uwarunkowań obejmował kilka gmin, ewentualnie gromad.

Powiat pułtuski (w kształcie z 1945 r.) został zlikwidowany na mocy ustawy z dnia 1 czerwca 1975 r. o nowym podziale administracyjnym kraju. Pułtusk stał się wówczas miastem-

gminą i znalazł się w granicach administracyjnych nowo utworzonego województwa ciechanowskiego. W wyniku reformy administracyjnej kraju z dniem 1 stycznia 1999 roku utworzone zostały powiaty, jako jednostki samorządu terytorialnego wykonujące zadania ponadgminne. W skład nowoutworzonego powiatu pułtuskiego wchodzi następujące gminy: Pułtusk, Gzy, Obryte, Pokrzywnica, Świercze, Winnica, Zatory. Siedzibą władz samorządu powiatowego- rady powiatu, zarządu powiatu, starosty jest miasto Pułtusk, które jest jednym z najstarszych miast Mazowsza i zajmuje trwałe miejsce w historii Polski. W historii 1000 letniego miasta, szczególnie zapisał się wiek XVI, określany jako „Złoty wiek”. Mecenat biskupów płockich rezydujących w Pułtusku oraz rozkwit gospodarczy miasta, stwarzały sprzyjające warunki do rozwoju umysłowego i szeroko rozumianej kultury.

Jedną z ciekawszych atrakcji Pułtuska, przyciągającą turystów jest zabytkowy rynek, określany przez przewodników jako najdłuższy w Europie. Jest miejscem organizowania wielu imprez kulturalnych.

Zabytkowy Zamek Pułtuski – Dom Polonii jest położony w pięknym parku nad Narwią, na skraju Puszczy Białej – zaledwie 60 km od Warszawy. Wnętrza Zamku w stylu renesansowym, poza wartościami historycznymi, spełniają również wiele funkcji użytkowych. W kompleksie hotelowym znajdują się restauracje, kawiarnia, klub nocny, sale konferencyjne, sala koncertowa, kominkowa, bilardowa. Tereny przyzamkowe zostały kompleksowo zagospodarowane. Stworzone zostało centrum sportowo-rekreacyjne z boiskami, kortami, przystanią, stacją wodną i wypożyczalnią sprzętu sportowo-turystycznego. Dodatkową atrakcją stanowią przejażdżki konne, bryczkami, kuligi, oraz ogniska z pieczeniem dzika lub jagnięcia przy dźwiękach kapeli zamkowej.

Istotną rolę w rozwoju powiatu pułtuskiego spełnia utworzona w 1994 roku Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku. W rankingach tygodnika „Wprost” w ostatnich czterech latach (1998-2001) zajęła I miejsce, jako najlepsza niepaństwowa szkoła wyższa w kategorii szkół niebiznesowych. Zaliczona została również do uczelni „ klasy międzynarodowej”. We wrześniu 2000 roku WSH została przyjęta do międzynarodowego Stowarzyszenia Uniwersytetów Compostela. Jako druga uczelnia niepaństwowa posiada również uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora. W marcu 2001 roku przyjęto WSH (jako drugą uczelnię niepaństwową) do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

3. ZASOBY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

3.1. Budowa geologiczna

Powiat Pułtusk jest położony na terenie Niziny Północno-mazowieckiej, w obrębie jednostek morfologicznych, którymi są Wysoczyzna Ciechanowska, Wysoczyzna Łomżyńska, przecięte rozległą i wyraźnie zaakcentowaną doliną Narwi.

Wysoczyzny zbudowane są z osadów czwartorzędowych zlodowacenia środkowopolskiego, podścielone utworami trzeciorzędowymi. Powierzchnia wysoczyzn jest silnie zdenudowana, a rzędne kształtują się na wysokości ok. 100-150m n.p.m. Najwyższe wzniesienia to wzgórza moreny czołowej, związane ze stadiem Wkry, znajdujące się w południowej i zachodniej części powiatu w obrębie Wysoczyzny Ciechanowskiej. Wschodnia część powiatu znajdująca się na Wysoczyźnie Łomżyńskiej zwanej Międzyrzeczem Łomżyńskim, położona jest na wysokości 100 m n.p.m.

Dolina Narwi jest formą rozległą. Jej szerokość wynosi 6-11 km na odcinku równoleżnikowym i 4-5 km na odcinku południkowym. W obrębie dna doliny oprócz holocenijskiego tarasu zalewowego występują fragmenty plejstocenijskiego tarasu akumulacyjnego (nadzalewowego).

Taras zalewowy, wyniesiony do 2,00 m nad średni poziom wody w rzece, powstał w wyniku erozji wstecznej rzeki po recesji zlodowacenia bałtyckiego. Taras ten ma zmienną szerokość zależną od budowy geologicznej. Tworzy powierzchnię płaską, urozmaiconą starorzeczami i obniżeniami o podmokłym i zabagnionym dnie.

Taras nadzalewowy – akumulacyjny wyniesiony jest około 2,00 – 2,50 m nad średni poziom wody w rzece i tworzy powierzchnię o spadkach poniżej 5%. Jest ona urozmaicona licznymi wydmami parabolicznymi i wałami wydmowymi oraz obniżeniami terenu. Na prawym brzegu doliny, na odcinku Pułtusk – Serock, taras ten nie występuje. Związane jest to z przekształceniem naturalnej rzeźby wskutek spiętrzenia wód Narwi (cofka Zalewu Zegrzyńskiego).

3.2. Gleby

Skałami macierzystymi gleb są głównie piaski wodnolodowcowe luźne lub słabogliniaste, rzadziej piaski wydmore. Niewiele gleb jest wytworzonych z glin zwałowych lub utworów pyłowych. Najmłodszymi utworami, z których wykształciły się gleby są głównie torfy, mursze, mady.

Na terenie powiatu dominują gleby bielicowe, wytworzone z piasków luźnych lub słabogliniastych. W rejonie wsi Zatory występują gleby bielicowe, wytworzone z utworów pochodzenia wodnego. W sąsiedztwie rzek występują większe płaty gleb mułowo – bagiennych i murszowych (nad Narwią).

3.3. Wody powierzchniowe

Największą rzeką powiatu pułtuskiego jest rzeka Narew. Jest to prawobrzeżny dopływ Wisły, na terenie powiatu przepływa przez Nadbużański Park Krajobrazowy. Jej długość wynosi 484,0 km, a powierzchnia zlewni – 75175,2 km². W województwie mazowieckim płynie na odcinku 167,2 km. W obszarze powiatu pułtuskiego długość odcinka rzeki wynosi 46,0 km, a powierzchnia zlewni cząstkowej - 5694,1 km². Największe dopływy Narwi na tym terenie to:

- *Pelta* o długości 8,8 km, ujście w miejscowości Kleszewo, dopływ prawobrzeżny,
- *Niestępówka* o długości 16,0 km, ujście w miejscowości Radzice, dopływ prawobrzeżny,
- *Klusówka* o długości 20,2 km, ujście w miejscowości Wierzbica, dopływ prawobrzeżny,
- *Pokrzywnica* o długości 17,0 km, ujście w miejscowości Karniewek, dopływ prawobrzeżny,
- *Prut* o długości 16,7 km, ujście w miejscowości Śliski, dopływ lewobrzeżny.

Ogółem wody śródlądowe płynące zajmują powierzchnię 1509 ha, zaś wody śródlądowe stojące 90 ha.

3.4. Wody podziemne

Powiat jest położony na obszarze o różnych warunkach hydrogeologicznych, które są pochodną budowy geologicznej, różnej dla wysoczyzny polodowcowej i doliny Narwi.

Głównym użytkowym poziomem wodonośnym są utwory czwartorzędu o zróżnicowanej miąższości, wahającej się od kilku do ponad 100 m, których podłoże stanowią trzeciorzędowe iły pliocenu lub seria burowęgłowa miocenu.

Na obszarze wysoczyzny występują maksymalnie trzy warstwy wodonośne w utworach fluwiogłacjalnych, o zwierciadle naporowym. Istotnymi dla zaopatrzenia w wodę są obniżenia w powierzchni utworów trzeciorzędowych tzw. struktury depresyjne, których przykładem jest kopalna dolina ciągnąca się od Czarnostowa w kierunku Trzcianca i Kleszewa. Natomiast płytkie zaleganie nieprzepuszczalnych utworów trzeciorzędowych, a w związku z tym mała miąższość osadów czwartorzędowych, jest przyczyną niewielkiej ich zasobności w wodę (okolice

Pokrzywnicy). Ogólnie stwierdza się, że warunki hydrogeologiczne na obszarach wysoczyznowych są trudne .

W obrębie doliny Narwi występują znacznie korzystniejsze warunki hydrogeologiczne, zwłaszcza w aspekcie uzyskiwanych wydajności .Warstwę wodonośną budują czwartorzędowe utwory piaszczysto – żwirowe , o zmiennej miąższości i wykształceniu . Jest to główny użytkowy zbiornik wód podziemnych w okolicach Pułtuska, zasilany wodami opadowymi , od których jest bezpośrednio uzależniona głębokość zalegania zwierciadła wody. W ostatnich latach poziom wody obniżył się o 2-3 m. W związku z tym, że warstwa ta nie jest izolowana od powierzchni terenu utworami nieprzepuszczalnymi istnieje niebezpieczeństwo jej skażenia .

Jakość wód w dolinie Narwi i na obszarze wysoczyzn przekracza normy w zakresie zawartości związków żelaza i manganu. Wymagają więc one uzdatniania i bieżącego monitoringu .

3.5. Surowce mineralne

Ilość udokumentowanych i zarejestrowanych złóż, w oparciu o opracowanie Ministerstwa Środowiska z 2000 roku – *Bilans Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce* wg stanu na dzień 31 grudnia 1999 roku przedstawiał się następująco :

1. Kruszywa naturalne – 38 złóż udokumentowanych o zasobach geologicznych bilansowych wynoszących 15.409 tys. ton, z czego:

- 13 złóż jest eksploatowanych,
- 2 złoża eksploatowane okresowo,
- 4 złoża, w których zaniechano eksploatacji.
- pozostałe 19 to złoża rozpoznane , w których nie podjęto eksploatacji .

Lokalizacja złóż przedstawia się następująco :

- *Gmina Pokrzywnica* - 28 złóż o zasobach geologicznych udokumentowanych w ilości 8.584 tys. ton , z których wydobyte w 1999 roku wynosiło 499 tys. ton,
- *Gmina Winnica* - 8 złóż o zasobach geologicznych udokumentowanych w ilości 1.736 tys. ton, z których wydobyte w 1999 roku 183 tys. ton,
- *Gmina Pułtusk* – 1 złożo o zasobach geologicznych udokumentowanych w ilości 210 tys. ton, z których wyeksploatowano w 1999 roku 4 tys. ton,
- *Gmina Zatory* - 1 złożo o zasobach geologicznych udokumentowanych w ilości 4.879 tys. ton, na terenie nie eksploatowane .

Roczne wydobyte kruszywa na terenie powiatu wynosi 708 tys. ton .

2. *Surowce ilaste* – służące do produkcji ceramiki budowlanej , 3 złoża o zasobach geologicznych bilansowych 3,530 tys.m³, z których wydobycie w 1999 roku wyniosło 1 tys.m³.

Lokalizacja złóż przedstawia się następująco :

- *Gmina Pokrzywnica* – 2 złoża o zasobach geologicznych bilansowych w ilości 3519 tys. m³
- *Gmina Zatory* – 1 złożo o zasobach geologicznych bilansowych w ilości 11 tys. m² .

Złoża surowców mineralnych występujące na terenie powiatu są czynnikiem aktywizującym tereny wiejskie w rejonie ich występowania.

3.6. Lasy

Ogólna powierzchnia lasów wynosi 16084 ha, z czego 75,6% to lasy państwowe, a 24,4 % lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa . W strukturze drzewostanu występuje 11 typów siedliskowych oraz 12 gatunków drzew z wyraźną dominacją sosny. W lasach państwowych sosna stanowi 85 % składu gatunkowego, a następnie olsza 7 % i dąb 4 %. W lasach prywatnych sosna zajmuje około 79 % , udział olszyn wynosi do 14 % . W lasach niepaństwowych udział boru świeżego i suchego wynosi do 74 % . Jest to znaczny udział siedlisk ubogich .

Przeciętny wiek drzewostanów w lasach państwowych wynosi 54 lata, w lasach niepaństwowych 37 lat. Charakterystyczną cechą lasów jest brak w drzewostanach świerka, jodły i buka . Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna , występująca przede wszystkim w typach borowych i lasu boru świeżego, który osiąga na glebach piaszczysto - gliniastych największe możliwości rozwojowe i produkcyjne .

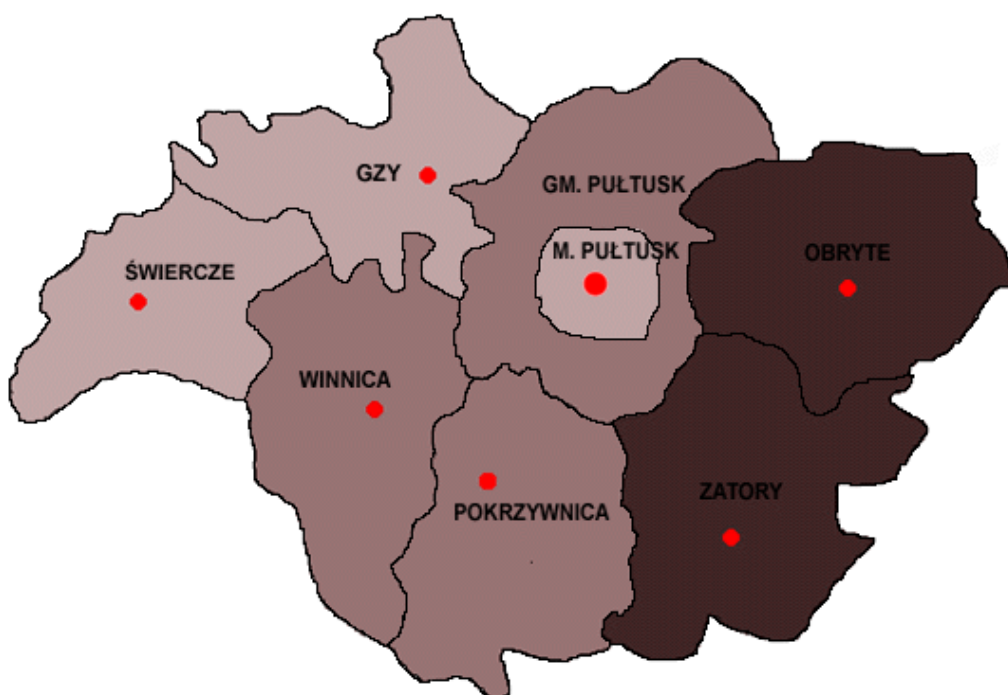
Tabela nr 1. Struktura własnościowa lasów wg gmin, wskaźnik lesistości.

Lp	Gmina	Pow. lasów Państwowych [ha]	Pow. lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa [ha]	Ogółem pow. lasów w gminie[ha]	Wskaźnik lesistości [%]
1.	GZY	480,0	307,0	787,0	7,50
2.	OBRYTE	5120,0	412,0	5532,0	39,60
3.	POKRZYWNICA	726,0	622,0	1348,0	11,11
4.	MIASTO PUŁTUSK	15,0	25,0	40,0	1,74
5.	GMINA PUŁTUSK	720,0	696,0	1416,0	12,78
6.	ŚWIERCZE	322,0	479,0	801,0	8,58
7.	WINNICA	1093,0	956,0	2049,0	17,81
8.	ZATORY	3683,0	428,0	4111,0	33,96
	<i>Razem</i>	<i>12159,0</i>	<i>3925,0</i>	<i>16084,0</i>	<i>19,41</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych w gminach - według stanu na dzień 31.12.2000 r .

Lasy i grunty leśne zajmują 19,41 % ogólnej powierzchni powiatu. Wskaźnik ten jest mniejszy zarówno od średniej lesistości województwa mazowieckiego - 21,9 %, jak i kraju – 29,0 % .

WSKAŹNIK LESISTOŚCI W POWIECIE PUŁTUSKIM

LEGENDA

4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

4.1. Obszary chronione

Obszary prawnie chronione przyrodniczo w powiecie zajmują 13973,4 ha, co stanowi 16,9 % jego powierzchni.

Nasielsko – Karniewski obszar chronionego krajobrazu (w tym gm. Pokrzywnica, Winnica, Gzy, Pułtusk) zajmuje powierzchnię 10216,8 ha.

Na terenie powiatu znajduje się część Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego o powierzchni 6326,7 ha, w tym powierzchnia otuliny parku - 2751,3 ha. Obszar ten na terenie gminy Pułtusk zajmuje powierzchnię 3526,6 ha (w tym otulina parku – 1346,0 ha), miasta Pułtuska - 1116,6 ha (w tym otulina parku 729,7 ha), gminy Pokrzywnica – 1683,5 ha (w tym otulina parku – 675,6 ha).

W dokumentacji Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego opracowanej w 1992 roku przewiduje się również projekt parku w obszarze gmin Obryte i Zatory. Projektowana powierzchnia parku na tym terenie ma wynosić 23 tys. ha, w tym na obszarze gminy Obryte 11 tys. ha, w gminie Zatory -12 tys. ha .

Podstawowymi walorami parku są :

- dobrze zachowany, naturalny charakter krajobrazu swobodnie meandrujących dużych nizinnych rzek Bugu, Narwi i ich rozległe doliny,
- atrakcyjność przyrodnicza i duże zróżnicowanie gatunków ptaków lęgowych i przelotowych, co stawia nasz obszar na drugiej pozycji w skali kraju (po Bagnach Biebrzańskich),
- nagromadzenie elementów etnograficznych, historycznych i kulturowych wynikających z położenia tego obszaru na pograniczu trzech regionów historyczno – kulturowych tj. Kurpi, Mazowsza i Podlasia.

Obszar ten stanowi tradycyjny rejon zainteresowań rekreacyjnych mieszkańców aglomeracji Warszawy . Przechodzące przez ten teren lub w jego pobliżu drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym włączają obszar parku w strefę regionalnych, krajowych i międzynarodowych powiązań turystycznych. Wzrasta również funkcja tego obszaru jako bezpośredniego zaplecza turystycznego.

Do innych obszarów chronionych, mających istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych, należą zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej.

Na terenie powiatu pułtuskiego znajdują się również rezerваты przyrody o powierzchni 175,3 ha, których charakterystykę przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Charakterystyka rezerwatów.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa rezerwatu</i>	<i>Powierzchnia</i>	<i>Gmina</i>	<i>Zakres ochrony</i>
1.	„Dzierżeńska Kępa”	1,20 ha	Pokrzywnica	Miejsce lęgowe ptaków wodnych , w tym silnie zagrożonych wyginięciem (rybitwa zwyczajna, brodziec krwawodzioby, krakwa) oraz miejsce żerowania ptaków bytujących w dolinie i na wodach rz. Narew .
2.	„Wielgolas” Utworzony w 1981 roku	6,7 ha	Zatory	Fragment lasu mieszanego Puszczy Białej
3.	„Stawinoga” Utworzony w 1981 roku	146,5 ha	Zatory	Rezerwat wodno-leśno-ornitologiczny
4.	„Bartnia” Utworzony w 1971 roku	14,6 ha	Obryte	Starodrzew sosnowy
5.	„Popławy” Utworzony w 1977 roku	6,3 ha	Obryte	Zachowany starodrzew sosnowy z bogatym nie zniekształconym runem i bogatą fauną

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pułtusk.

Powiat pułtuski posiada również wiele pomników przyrody. Są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno – pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów natury. Tabela nr 2 przedstawia charakterystykę pomników przyrody.

Tabela nr 2. Charakterystyka pomników przyrody.

<i>Lp.</i>	<i>Gmina</i>	<i>Określenie miejsca usytuowania pomnika</i>	<i>Opis przedmiotu (pomnika)</i>
------------	--------------	---	----------------------------------

1.	Gzy	Wieś Pękowo - teren parku obok budynku Szkoły Podstawowej w Pękowie	Dąb szypułkowy, Lipa drobnolistna, Dąb szypułkowy
		Wieś Przewodowo - teren parafii rzymskokatolickiej przy Kościele	Dąb szypułkowy
		Wieś Przewodowo Parcele - Na terenie byłego Parku na gruncie rolnika Pana E Wielgolewskiego	Wiąz górski
		Wieś Gzy - Teren wokół kościoła rzymskokatolickiego	Jesion wyniosły
		Wieś Kozłowo - Na gruncie Pana Owsiewskiego (teren po byłym parku dworskim)	Kasztanowiec biały
		Wieś Kozłowo- teren dawnego parku w Kozłowie	Klon pospolity
		Wieś Kozłowo - teren dawnego parku dworskiego	Jesion wyniosły
		Wieś Skaszewo - aleja dojazdowa od drogi Przewodowo – Szyszki do budynku szkoły.	4 rzędowa aleja (Kasztanowce, Grab pospolity, Robinia Akacja)
		Wieś Skaszewo - teren parku wokół szkoły podstawowej w Skaszewie.	Klon pospolity Lipa drobnolistna
2.	Obryte	Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Wielgolas oddz. 215	Dąb szypułkowy
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Zambski oddz. 31	Dąb szypułkowy 3 dęby szypułkowe
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Zambski oddz. Zambski 18	2 sosny zwyczajne
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Zambski oddz.35	Dąb szypułkowy
3.	Pokrzywnica	Wieś Budy Obrębskie (siedlisko Pana Zdzisława Ziemieckiego)	Dąb szypułkowy Kasztanowiec biały
		Wieś Niestępowo Teren parku przy RSP w Niestępowie	Lipa drobnolistna
4.	Pułtusk	Wieś Ponikiew (na gruncie ornym na granicy działek 169, 170)	Dąb szypułkowy
		Wieś Grabówiec	Dąb szypułkowy
5.	Świercze	Wieś Strzegocin (teren parku w Strzegocinie)	Jesion wyniosły Dąb szypułkowy Lipa drobnolistna
		Wieś Gaj (teren parku skłonie w kierunku południowo – wschodnim)	Jesion wyniosły
		Wieś Bruliny (teren parku na południowo – zachodnim krańcu obiektu)	8 lip drobnolistnych
		Wieś Strzegocin (przy Kościele w Strzegocinie)	Lipa drobnolistna (2 sztuki)
		Wieś Świerkowo (teren dawnego parku dworskiego nad stawem)	Białodrzew (2 sztuki)
		Wieś Świerkowo (teren dawnego parku dworskiego w odległości 300 m od drogi Nasielsk – Nowe Miasto)	Klon srebrzysty
		Wieś Gaj - na skraju zrekultywowanego wysypiska śmieci	Głaz narzutowy
6.	Winnica	Wieś Winnica (teren cmentarz przykościelny)	Jesion wyniosły (3 sztuki)

		Wieś Górki Baćki (na gruncie ornym stanowiącym własność Pana Remigiusza Mościckiego)	Głaz
		Wieś Zbroszki (teren gospodarstwa szkolnego Zespołu Szkół Rolniczych w Gołądkowie)	Jesion wyniosły
7.	Zatory	Wieś Zatory (cmentarz kościelny)	Dąb szypułkowy
		Wieś Zatory (park wiejski)	Klon zwyczajny
		Wieś Zatory (cmentarz)	2 dęby szypułkowe
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Wielgolas oddz.263 b	4 dęby szypułkowe
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Zatory oddz. 396	Dąb szypułkowy
		Nadleśnictwo Pułtusk Leśnictwo Wielgolas oddz. 263 b	Dąb szypułkowy
		Nadleśnictwo Pułtusk – Leśnictwo Wielgolas oddz.229	Dąb szypułkowy
		Wieś Zatory - (park zabytkowy)	Jesion wyniosły
		Wieś Stawinoga	Dąb szypułkowy
		Wieś Zatory	Wiąz szypułkowy
		Wieś Zatory – (park podworski)	Klon zwyczajny, klon pospolity, sosna czarna, jesion wyniosły,
		Wieś Gładczyn (PGR – park podworski)	Lipa drobnolistna, jesion wyniosły

Źródło: dane na podstawie rejestru pomników przyrody z Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pułtusku.

W obrębie powiatu znajduje się również 12 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 10,43 ha w tym:

- w gminie Pułtusk 6 użytków,
- w gminie Winnica 2 użytki,
- w gminie Świercze 1 użytek ekologiczny
- w gminie Pokrzywnica 3 użytki.

Poniższa tabela przedstawia w /w użytki ekologiczne.

Tabela nr 3. Wykaz użytków ekologicznych.

Lp.	Gmina	Nazwa miejscowości	Liczba użytków	Powierzchnia w ha	Opis przedmiotu poddanego pod ochronę
1.	Pułtusk	Gnojno	2	0,56	bagno
		Gromin	1	0,68	bagno
		Płocochowo	1	0,56	bagno
		Szygówek	1	0,87	bagno
		Szygówek	1	2,06	pastwisko
		Razem w gminie	6	4,76	x

2.	Winnica	Bulkowo Stare,	1	0,23	bagno
		Mieszki Leśniki	1	1,00	bagno
		Razem w gminie	2	1,23	x
3.	Świercze	Strzegocin,	1	1,49	bagno
		Razem w gminie	1	1,49	x
4.	Pokrzywnica	Ciepielin	3	2,95	bagno
		Razem w gminie	3	2,95	x

Źródło: dane na podstawie rejestru użytkowników ekologicznych z Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pułtusk.

Cały obszar powierzchni, jaką zajmuje powiat, wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Jest to obszar nie tylko o czystym środowisku, lecz również o uznanych w świecie unikatowych wartościach przyrodniczych i walorach krajobrazowych.

Powiat posiada sprzyjające warunki przyrodnicze do rozwoju turystyki.

4.2. Stan czystości powietrza atmosferycznego

Emisja zanieczyszczeń do powietrza w powiecie pułtuskim pochodzi przede wszystkim z procesów energetycznego spalania paliw do celów grzewczych oraz do celów technologicznych. Oprócz punktowych zorganizowanych i rozproszonych źródeł emisji występują źródła emisji niezorganizowanej (składowiska odpadów, użytki rolne, obiekty handlowe). Istotnym źródłem emisji o charakterze liniowym jest emisja zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł mobilnych (transport osobowy, towarowy, rolniczy).

Tabela nr 4 przedstawia wielkość emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza w powiecie pułtuskim w latach 1999-2000.

Tabela nr 4. Wielkość emisji zanieczyszczeń.

Rodzaj zanieczyszczenia	lata	
	1999 rok [Mg/rok]	2000 rok [Mg/rok]
Dwutlenek siarki	132	126
Dwutlenek azotu	60	50
Tlenek węgla	201	177
Pył zawieszony	66	62

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułtuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

Dane zawarte w tabeli uzyskano na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w 18 instytucjach i podmiotach gospodarczych, które w największym stopniu wprowadzają zanieczyszczenia do powietrza.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pułtuskach przeprowadziła w 2000 roku w ramach krajowego monitoringu zanieczyszczeń powietrza badania z których wynika, że nie występują dobowe przekroczenia wartości dopuszczalnej stężeń (D_{24}). Dla mierzonych stężeń zanieczyszczeń wartości przedstawiają się następująco :

- pył zawieszony ogółem : $107 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [85,6% D_{24}]
- dwutlenek azotu : $59 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [39,3% D_{24}]
- dwutlenek siarki : $61 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [40,7% D_{24}]

Podobnie w latach ubiegłych dopuszczalne normy nie były przekraczane.

Wyniki pomiarów ze stacji sygnalizują bardzo duże zróżnicowania koncentracji badanych zanieczyszczeń w powietrzu w okresach grzewczym i letnim w zakresie pyłu i dwutlenku siarki. W ostatnich czterech latach stężenia średnioroczne dla wszystkich mierzonych substancji zanieczyszczających utrzymywały się na zbliżonym poziomie. W przypadku dwutlenku siarki widoczna jest nawet tendencja spadkowa.

Średnia koncentracja pyłu zawieszonego ogółem w okresie grzewczym była równa 42,0% $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i przewyższała stwierdzoną w okresie letnim [$7,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$] ponad 5 –krotnie.

Średnia imisja dwutlenku siarki w analogicznym okresie osiągnęła wartość $15,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i także przewyższyła prawie 3- krotnie stwierdzoną w okresie letnim [$5,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$].

Natomiast średnie zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem azotu utrzymywało się na podobnym poziomie przez cały rok ; zimą wynosiło $24,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$, a latem $24,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Na wysokość imisji tej substancji ma wpływ , oprócz emisji ze spalania paliw do celów grzewczych, także emisja komunikacyjna. Średnioroczne stężenia (D_a), badanych zanieczyszczeń powietrza w 2000 r. nie przekraczają norm i osiągnęły następujące wartości :

- pył zawieszony ogółem : $24,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [33,2 % D_a]
- dwutlenek azotu : $24,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [61,2 % D_a]
- dwutlenek siarki : $10,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [26,8 % D_a] .

Z opracowanych w 2000 roku przez zespół pod kierunkiem prof. dr hab. inż. Jana Judy „Szacunkowych przestrzennych rozkładów średniorocznych stężeń dwutlenku siarki i dwutlenku azotu na obszarze Polski” wynika, że :

- obszar powiatu pułtuskiego charakteryzuje się średnioroczną koncentracją pyłu zawieszonego ogółem w powietrzu od $13,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $22,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [17,6% do 29,6 % D_a].
- średnioroczną imisją dwutlenku azotu na terenach wiejskich , gmin położonych w granicach powiatu pułtuskiego, mieści się w przedziale od $3,9$ do $5,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ [od 9,8 %do 14,8% D_a];

- średnioroczne stężenie dwutlenku siarki w powietrzu waha się od 7,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ do 13,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ [19,5% do 34,3% D_a].

W obszarze powiatu pułtuskiego szczególne zagrożenie hałasem komunikacyjnym występuje na odcinku drogi krajowej nr 61 (Warszawa – Augustów), przebiegającej przez obszar gminy Pokrzywnicy, gminy i miasta Pułtusk , stanowiącej zachodnią granicę Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego. W ramach prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie monitoringu hałasu drogowego na stanowisku pomiarowym, zlokalizowanym przy Szpitalu Miejskim w Pułtusk , przy drodze krajowej nr 61 wykonano w latach 1999 i 2000 – 16 pomiarów poziomu hałasu . Wyniki przeprowadzonych badań przedstawia poniższa tabela :

Tabela nr 5. Badania poziomu hałasu.

Data pomiaru	Zmierzony równoważny poziom dźwięku [dB]	Natężenie ruchu pojazdów [Ilość/czas]	Przekroczenie poziomu hałasu [%]
06.05.1999r. (dzień)	71,6	141/10 min	30,2
06.05.1999r. (dzień)	72,3	143/10min	31,5
06.05.1999r. (dzień)	72,8	133/10 min	32,4
06.05.1999 r.(noc)	68,8	262/godz.	52,9
14.09.1999 r.(dzień)	74,9	146/10 min	36,2
14.09.1999 r.(dzień)	72,9	153/10 min	32,5
14.09.1999 r.(dzień)	72,2	161/10 min	31,3
14.09.1999 r.(noc)	68,5	222/ godz.	52,2
11.05.2000 r.(dzień)	71,7	146/10 min.	30,4
11.05.2000 r.(dzień)	70,9	177/10 min.	28,9
11.05.2000 r.(dzień)	71,5	138/10 min	30,0
15.05.2000 r. (noc)	69,0	269/ godz.	53,3
17.10.2000 r.(dzień)	73,1	144/10 min	32,9
17.10.2000 r.(dzień)	72,2	145/10 min	31,3
17.10.2000 r.(dzień)	73,4	126/ 10 min.	33,5
25.10.2000 r. (noc)	68,6	192/ godz.	52,2

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułtuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

Przeprowadzone pomiary wykazały wysokie przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku : równoważnego aż o 53, 3 % (15.05.2000 roku) , 52,2 % (25.10.2000 r.) - w porze nocnej, o 33,5 % (17.10.2000 r.) i o 36, 2 % (14.09.1999 r.) – w ciągu dnia .

Stwierdzony ponadnormatywny poziom hałasu drogowego w pobliżu Szpitala Miejskiego w Pułtusk wskazuje, że należy podjąć działania ograniczające jego uciążliwość .

Jednym z rozwiązań zmniejszenia natężenia ruchu komunikacyjnego oraz obniżenia hałasu w Pułtusk jest konieczność budowy obwodnicy .

4.3. Stan czystości wód

W ramach rocznych programów monitoringu regionalnego środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie - Delegatura w Ciechanowie przeprowadził w latach 1999-2000 w powiecie pułuskim comiesięczne badania rzeki Narwi. Ponadto w 2000 r. badaniami objęto 2 dopływy Narwi: Klusówkę i Prut w ich przyujściowych odcinkach.

Na podstawie uzyskanych wyników badań określono stan czystości wód, stosując metodę stężeń charakterystycznych. Lokalizację przekrojów pomiarowo-kontrolnych na rzece Narwi w obszarze powiatu pułuskiego, stanowiących punkty kontrolne oceny stanu czystości rzeki przedstawia poniższa tabela .

- *RZEKA NAREW*

Tabela nr 6 . Punkty kontrolne oceny stanu czystości rzeki Narew

Lp.	Nazwa ppk , lokalizacja , uzasadnienie wyboru stanowiska	Kilometr biegu rzeki	Gmina
1.	Gnojno – betonowe ostrogi na prawym brzegu rzeki – ocena jakości wód Narwi	78,0	Pułtusk
2.	Łubienica – prawy brzeg rzeki i – ocena stanu czystości wód Narwi poniżej Pułuska wpływ Niestępówki	58,0	Pokrzywnica

Zródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

Badania rzeki wykonane w ramach monitoringu regionalnego w 2000 roku wykazały , że w przekrojach Gnojno i Łubienica płynęły wody pozaklasowe pod względem hydrobiologicznym . W zakresie wskaźników fizykochemicznych i bakteriologicznych rzeka w w/w przekrojach posiadała III klasę czystości , a zadecydowała o tym zawartość chlorofil „a” w przekroju pomiarowo–kontrolnym - Gnojno” oraz zanieczyszczenia sanitarne w przekroju pomiarowo-kontrolnym w Łubienicy. Wyniki klasyfikacji wód Narwi badanej w ramach regionalnego monitoringu w latach 1999-2000 przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7 . Klasyfikacja wód rzeki Narwi.

Lp.	Przekrój pomiarowo-kontrolny	1999 rok				2000 rok			
		Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*	Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*
		fizykochemiczne	bakteryologiczne	hydrobiologiczne		fizykochemiczne	bakteryologiczne	hydrobiologiczne	
1.	Gnojno	II	II	III	-	III	III	n.o.n.	chlorofil „a”
2.	Łubienica	II	III	III	-	III	III	n.o.n.	chlorofil „a”

* - pozaklasowa kategoria wód

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

- **RZĘKA NIESTĘPÓWKA**

W przekroju Rębkowo zlokalizowanym powyżej Winnicy płynęły wody III klasy czystości. Klasę ustalały wskaźniki fizykochemiczne i stan sanitarny rzeki. W grupie saprobności stwierdzono II klasę czystości wód. W przekroju Radzice płynęły wody pozaklasowe,

a o dyskwalifikacji decydowały: tlen rozpuszczony (wskaźnik przekroczenia 1,51) BZT₅ (wskaźnik przekroczenia 3,7), fosforany (wskaźnik przekroczenia 5,2), fosfor ogólny (wskaźnik przekroczenia 5,07) i miano coli typu fekalnego (wskaźnik przekroczenia 11,1).

Wyniki klasyfikacji wód Niestępówki badanej w ramach regionalnego monitoringu w latach 1998-2000 przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Klasyfikacja wód rzeki Niestępówki.

Lp.	Przekrój pomiarowo-kontrolny	1998 rok				2000 rok			
		Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*	Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*
		fizykochemiczne	bakteriologiczne	hydrobiologiczne		fizykochemiczne	bakteriologiczne	hydrobiologiczne	
1.	Rębkowo	III	III	III	-	III	III	II	-
2.	Radzice	n.o.n.	n.o.n.	n.o.n.	O ₂ , BZT ₅ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli	n.o.n.	n.o.n.	III	O ₂ , BZT ₅ , PO ₄ , P, NO ₂ , miano coli

* - pozaklasowa kategoria wód

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

- *RZEKA KLUSÓWKA*

Badania rzeki wykazały, że w przyujściowym przekroju Dzierżenin płynęły wody III klasy czystości, o której zdecydowała zawartość azotu azotynowego z grupy związków biogenych. Stan sanitarny rzeki odpowiadał II klasie, a w grupie saprobowości stwierdzono I klasę czystości wód powierzchniowych. Poprzednie badania rzeki w tym przekroju, wykonane przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Ciechanowie w 1991 roku wykazały, że Klusówka prowadziła wody pozaklasowe, a wskaźnikiem dyskwalifikującym był fosfor ogólny.

Wyniki klasyfikacji wód Klusówki badanej w ramach regionalnego monitoringu w roku 2000 w porównaniu do badań z 1991 roku przedstawia tabela nr 9.

Tabela nr 9. Klasyfikacja wód rzeki Klusówki.

Lp.	Przekrój pomiarowo-kontrolny	1991 rok				2000 rok			
		Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*	Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*
		fizykochemiczne	biologiczne	hydrobiologiczne		fiyzykochemiczne	biologiczne	hydrobiologiczne	
1.	Dzierżenin	n.o.n.	II	III	P _{og}	III	II	I	-

* - pozaklasowa kategoria wód

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

- *RZEKA PRUT*

W przyujściowym przekroju rzeki Prut w miejscowości Okopy płynęły wody III klasy czystości, o której zdecydował azot azotynowy z grupy związków biogenych i stan sanitarny rzeki. W grupie saprobowości stwierdzono II klasę czystości wód powierzchniowych. Poprzednie

badania rzeki w tym przekroju , wykonane przez Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Ciechanowie w 1991 roku wykazały , że Prut prowadził wody pozaklasowe , a wskaźnikiem dyskwalifikującym był fosfor ogólny . Wyniki klasyfikacji wód rzeki Prut badanej w ramach regionalnego monitoringu w roku 2000 w porównaniu do badań z 1991 roku przedstawia tabela nr 10.

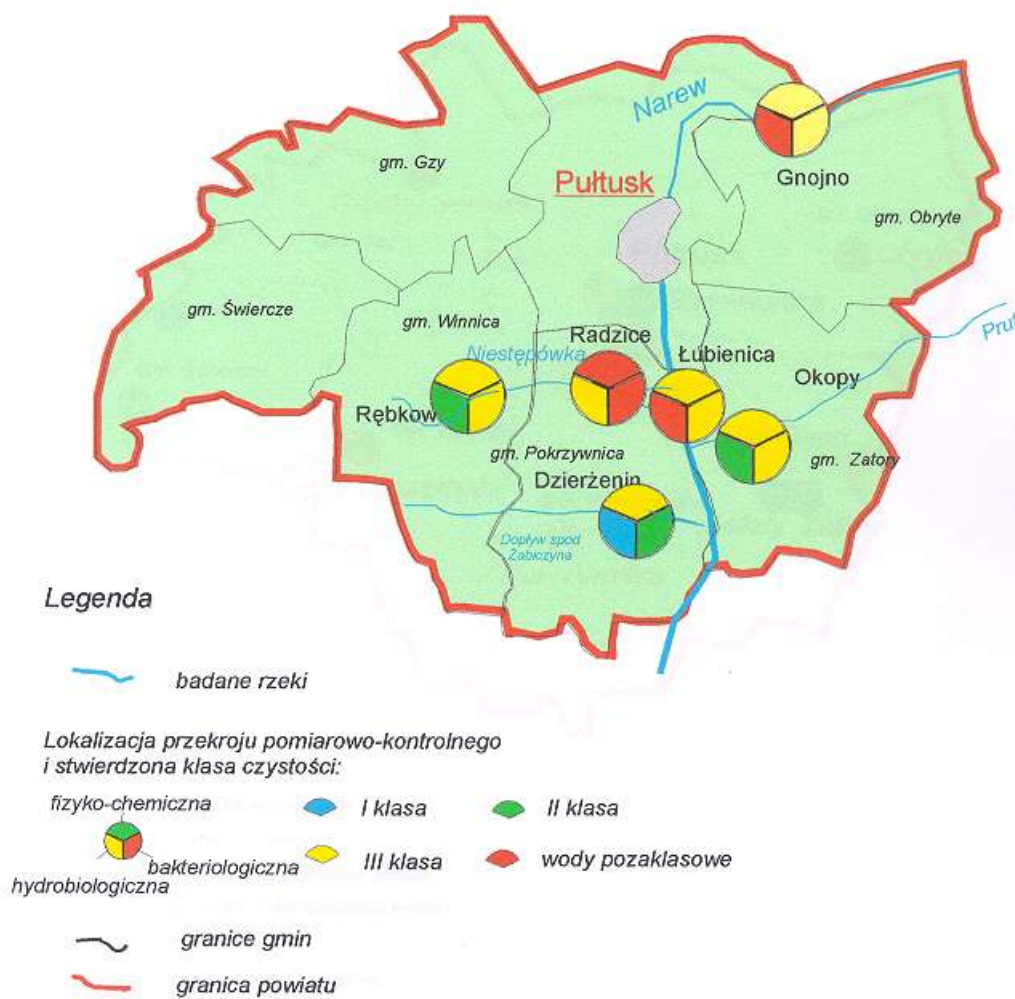
Tabela nr 10 . Klasyfikacja wód rzeki Prut.

Lp.	Przekrój pomiarowo-kontrolny	1991 rok				2000 rok			
		Klasa czystości			Wskaźniki decydujące o klasie n.o.n.*	Klasa czystości			Wskaźnik i decydujące o klasie n.o.n.*
		fizykochemiczne	ba kte rio - log icz ne	hy dro - bio log icz ne		fizyk o- che mi czn e	ba kte rio - log icz ne	hy dro - bio log icz ne	
1.	Okopy	n.o.n.	II	II	P _{og}	III	III	II	-

* - pozaklasowa kategoria wód

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

**KLASY CZYSTOŚCI RZEK
NA TERENIE POWIATU PUŁTUSKIEGO
W 2000r.**

Bezpośrednio do rzeki Narwi odprowadzane są ścieki z komunalnej (mechaniczno-biologicznej) oczyszczalni ścieków w Pułtusk. W 2000 roku odprowadzono do Narwi 787tys.m³ ścieków, czyli około 70 % ścieków powstających w obrębie miasta. Około 30% ścieków nieoczyszczonych wpływających do Narwi jest skutkiem niedostatecznego zasięgu sieci kanalizacyjnej, bądź nie podłączenia niektórych jej odcinków do oczyszczalni. Łączna projektowana przepustowość oczyszczalni wymienionych w tabeli nr 11 wynosi 6810, 4m³/dobę i jest wykorzystywana w granicach 52,6 %.

Stan czystości Narwi w obrębie Zalewu Zegrzyńskiego powinien ulec poprawie, ponieważ zostały oddane w 2000 roku dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków w Zatorach i Psarach , Winnicy oraz podłączono do oczyszczalni Domu Pomocy Społecznej w Obrytem innych użytkowników .

Tabela nr 11. Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu pułtuskiego na dzień 31.12.2000 roku

Lp.	Jednostka organizacyjna (administrator)	Lokalizacja			Rodzaj oczyszczalni: M- mechaniczna B- biologiczna Ch – chemiczna Pu - z podwyższonym usuwaniem	Projektowana (m ³ /db)	przepustowość	
		gmina	miejscowość	Obsługiwane miasta i miejscowości			rzeczywista	
							Ze ściekami opadami (tys.m ³ /db)	Bez ścieków opadowych (tys.m ³ /db)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Pułtusk	Pułtusk	Pułtusk	Pułtusk	M B	5400	-	2,2
2.	Dom Pomocy Społecznej w Oldakach	Gzy	Oldaki	Dom Pomocy Społecznej	M B	43	-	0,0344
3.	Zespół Szkół Rolniczych w Gołdkowie	Winnica	Zbroszki	Zbroszki	M B	34	-	0,025
4.	Dom Pomocy Społecznej w Obrytem	Obryte	Obryte	Obryte	M B	120	-	0,120
5.	Zarząd Gminy Obryte	Obryte	Psary	Psary	M B	53,4	-	0,042
6.	Zarząd Gminy Zatory	Zatory	Zatory	Zatory	M B	124	-	0,124
7.	Campina Bacha Sp z .o. o	Winnica	Winnica	Winnica	M B	836	-	0,836
8.	Spółdzielnia Mieszkaniowa	Zatory	Gładczyn	Gładczyn	M B	200	-	0,200
OGÓLEM						6810,4		3,5814

Źródło : dane na podstawie rejestru Wydziału Rolnictwa Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Pułtusk

4.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami komunalnymi w powiecie podobnie jak w skali kraju, sprowadza się wyłącznie do ich gromadzenia na składowiskach, na które trafia również część gospodarczo nie wykorzystanych odpadów przemysłowych. Część odpadów stałych trafia na nielegalne miejsca składowania odpadów stałych tzw. „dzikie” wysypiska. Pomimo podejmowania wysiłków ich likwidacji miejsca te są często odnawiane. Występowanie „dzikich” wysypisk powinno być sygnałem dla władz lokalnych o konieczności zorganizowania sieci rozstawionych pojemników na odpady stałe, jak również budowy składowiska odpadów. Roczne wytwarzanie odpadów komunalnych oraz charakterystykę składowisk na terenie powiatu przedstawiają tabele nr 12 i nr 13.

Tabela nr 12 Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie powiatu w roku 2000

GMINA	Ludność w osobach	Ilość wytwarzanych odpadów Mg / na 1 mieszkańca / rok	Ilość odpadów wytwarzanych Mg /rok	w tym					
				Papier w Mg /rok	Szkło Mg / rok	Tworzywo sztuczne Mg / rok	Metale Mg / rok	Odpady spożywcze Mg / rok	Pozostałe Mg / rok
Gzy	4 231	0,13	550	27,5	66	5,5	55	-	396
Pokrzywnica	4 770	0,13	620	31,0	74,4	6,2	62	-	446,4
Świercze	4 917	0,13	639	32,0	76,7	6,4	64	-	459,9
Winnica	4 232	0,13	550	27,5	66	5,5	55	-	396
Obryte	5 180	0,13	673	33,7	80,8	6,7	67,3	-	484,5
Zatory	4 973	0,13	646	32,3	77,5	6,5	64,6	-	465,2
Pułtusk (razem)	23 645	0,27	6327	603,4	988,9	120,7	230,8	688,8	3694,3
- miasto	19 138	0,3	5741	574,1	918,6	114,8	172,2	688,8	3272
- wieś	4 507	0,13	586	29,3	70,3	5,9	58,6	-	421,9
RAZEM	51 948	0,19	10 005	787,4	1430,3	157,5	598,7	688,8	6342,3

Źródło : „Gospodarka odpadami w Polsce – wybrane problemy w kontekście integracji z Unią Europejską” dr inż. P. Szyszkowski.

Skład morfologiczny odpadów

*wieś

- Papier 5% - ogół odpadów na wsi w mieście Pułtusk
- Szkło 12% - ogół odpadów na wsi w mieście Pułtusk
- Tworzywo sztuczne 1% - ogół odpadów na wsi w mieście Pułtusk
- Metale 10 % - ogół odpadów na wsi w mieście Pułtusk
- Odpady spożywcze - w mieście Pułtusk

* miasto

- 10 % - ogół odpadów
- 16 % - ogół odpadów
- 2 % - ogół odpadów
- 3 % - ogół odpadów
- 12 % - ogół odpadów

Tabela nr 13. Wykaz składowisk stałych (i płynnych) odpadów komunalnych w powiecie na dzień 31.12.2000 roku.

Cechy składowiska	Gzy	Obryte	Pokrzywnica	Gm. i m. Pułtusk	Świercze	Winnica	Zatory	
Miejscowość	Grochy Serwatki	Obryte	Pokrzywnica	1. Płocochowo 2. Pułtusk - ul. Białowiejska 3. Białowieża (wylewisko)	1. Klukówek (wylewisko) 2. Gaj	Gnaty Szczerbaki	1. Zatory 2. Zatory	
Zarządzający	Urząd Gminy Gzy	Urząd Gminy Obryte	Urząd Gminy Pokrzywnica	ZUKiGM* Pułtusk	Urząd Gminy Świercze	Urząd Gminy Winnica	Urząd Gminy Zatory	
Faza eksploatacji	Funkcjonujące	Funkcjonujące	Funkcjonujące	1. Funkcjonujące 2. Zamknięte 3. Zamknięte	1. Funkcjonujące 2. Zlikwidowane	Funkcjonujące	1. Zamknięte 2. Funkcjonujące	
Rok rozpoczęcia eksploatacji / rok zakończenia eksploatacji	1986	1992	1973	1. 1990 2. 1976/1990 3. 1984/1995	1. 1991 2. 1988/1997	1974	1. 1978/1995 2. 1997	
Powierzchnia [ha]	Całkowita działki	1,37	1,00	1,17	1. 11,08 2. 6,39 3. 1,41	1. 4,94 2. 1,20	1. 1,47	1. 1,1 2. 1,80
	Składowiska	0,50	1,00	0,99	1. 1,10 2. 2,10 3. 1,00	1. 2,99 2. b.d.	1,47	1. 1,10 2. 0,64
	Zajmowana przez odpady	0,37	1,00	0,75	1. 1,10 2. 2,10 3. 0,50	1. 0,84 2. b.d.	0,70	1. 1,10 2. 0,64
Ilość nagromadzonych odpadów	ca 6 000 m ³	ca 2000Mg	ca 30 000 m ³	1. ca 78 000Mg 2. ca 12 600 m ³ 3. ca 6 000 m ³	1. b.d. 2. b.d.	ca 20 000m ³	1. 5 500 m ³ (stan z XI 1994 r.) 2. ca 1000Mg	
Pojemność [m ³]	10 000m ³	20 000m ³	60 000m ³	1. 280 000m ³ 2. 30 000 m ³ 3. 6 000 m ³	1. 48m ³ /dobę przez 18lat 2. 36 000m ³	60 000m ³	1. 44 000m ³ 2. 56 100m ³	
Stan zabezpieczenia środowiska	Brak zabezpieczenia podłoża	Brak zabezpieczenia podłoża	Brak zabezpieczenia podłoża	Brak zabezpieczenia podłoża	Brak zabezpieczenia podłoża	Brak zabezpieczenia podłoża	1. Brak zabezpieczenia podłoża 2. Folia z tworzyw sztucznych	
Badania wpływu na środowisko	nie	Nie	Jednorazowe badania w 1998 r.	1. nie 2. nie 3. nie	1. tak 2. nie	nie	1. nie 2. tak	
Uwagi (kierunek wpływu na środowisko)	-	-	N-NO ₃ -IIIkl. Cd – IIIkl.	-	1. Mn, Cl, N-NH ₄ -nok N-NO ₃ - III kl. ChZT _{Mn} - II kl. SO ₄ - II kl.	-	1. - 2. tw.og., N-NO ₂ – nok Mn-III; Cl-II	

ZUKiGM* - Zakład Usług Komunalnych i Gospodarki Mieszkaniowej

Źródło - „Informacja o stanie i zagrożeniach środowiska w powiecie pułtuskim w 2000 roku” – opracowana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, maj 2001 r.

Wyżej wymienione składowiska swoim zasięgiem obejmują :

- 1 w Płocochowie [11,08 ha], obsługujące tylko gminę miejsko - wiejską Pułtusk
- 5 gminnych , w tym :
 - jedno spełniające wymagania ochrony środowiska w miejscowości Zatory Biele [0,64 ha] w gminie Zatory
 - 4 nie spełniające wymagań ochrony środowiska i stwarzające niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód podziemnych tj.: w Grochach Serwatkach [0,50 ha] w gminie Gzy ; w Obrytem [1,0 ha] w gminie Obryte; w Pokrzywnicy [0,99 ha] w gminie Pokrzywnica; w Gnatach Szczerbakach [1,47 ha] w gminie Winnica .

W /w obiekty powinny być dawno wyłączone z eksploatacji i zrehabilitowane .

Są one wyeksploatowane, absolutnie nie mają perspektyw dalszego, bezpiecznego dla środowiska funkcjonowania .W związku z powyższym powstaje podstawowe pytanie : dokąd mają być wywożone odpady z tych gmin ?

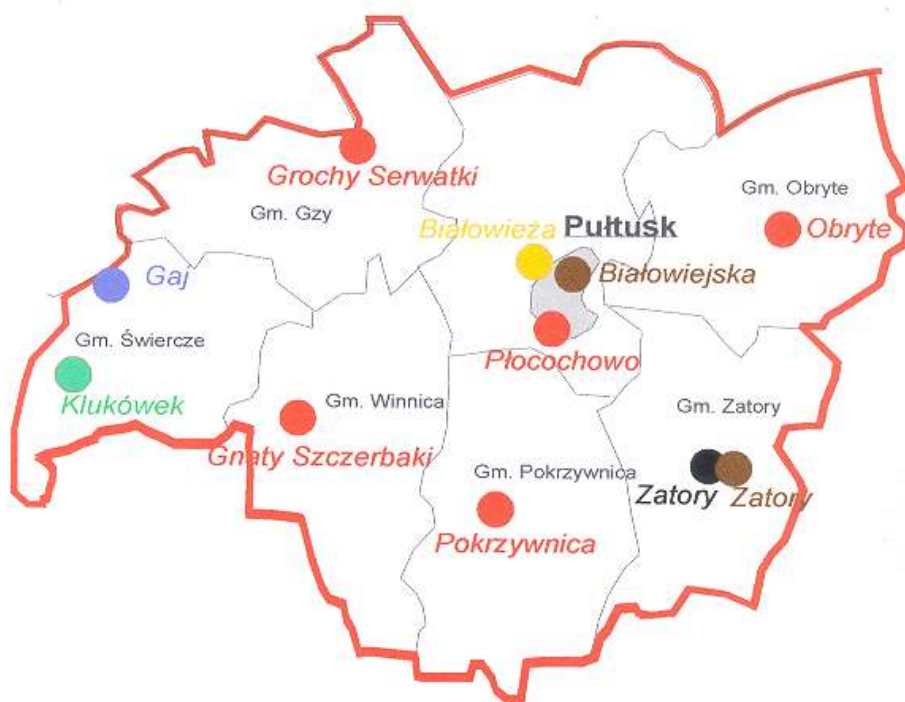
Alternatywą dla takiego rozwiązania powinna być budowa ponadgminnego składowiska odpadów, zaś poszczególne samorządy gminne, które podejmą się tego zadania powinny partycypować w kosztach jego budowy .

Wymagania ochrony środowiska dotyczące budowy składowiska i jego eksploatacji są obecnie tak wysokie, że jedna gmina – nawet bogata nie jest w stanie zabezpieczyć środków finansowych na taką inwestycję, której rozmiar może przewyższyć budżet niejednej gminy . Uzyskanie dofinansowania inwestycji jest bardziej możliwe w przypadku inwestycji ponadgminnych. Powyższe rozwiązanie ponadto jest także promowane przy uzyskiwaniu środków finansowych Unii Europejskiej .

Nie wszystkie odpady komunalne muszą bezpośrednio trafiać na składowisko odpadów, część z nich powinna być segregowana i odzyskiwana jako surowce wtórne . W związku z tym należy w dalszym ciągu rozszerzać system selektywnej zbiórki odpadów .

Bardzo ważne z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego jest wytwarzanie przez mieszkańców odpadów mających właściwości odpadów niebezpiecznych np. zużyte baterie, substancje i środki chemiczne. Trafiają one w większości na składowisko odpadów komunalnych. Powinny być gromadzone na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub w wydzielonych częściach składowisk odpadów komunalnych.

**LOKALIZACJA SKŁADOWISK KOMUNALNYCH
ODPADÓW STAŁYCH I PŁYNNYCH
NA TERENIE POWIATU PUŁTUSKIEGO
(stan na 31.12.2000r.)**

Legenda

Składowiska komunalne :

- Czynne, uszczelnione
- Czynne, bez uszczelnienia podłoża
- Zamknięte, bez uszczelnienia podłoża
- Zlikwidowane
- Wylewisko odpadów czynne
- Wylewisko odpadów zamknięte

5. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

5.1. Gęstość zaludnienia wg gmin

Tabela nr 1. Gęstość zaludnienia w powiecie pułtuskim wg gmin.

Miasto/gmina	Obszar w km ²	Liczba mieszkańców [tys.]	Liczba miejscowości	Gęstość zaludnienia osób/ km ²
miasto Pułtusk	23,0	19,139	1	832
gmina Pułtusk	110,8	4,506	22	40
Pokrzywnica	121,3	4,770	35	39
Winnica	115,1	4,232	38	37
Obryte	139,7	5,180	23	37
Gzy	104,4	4,231	48	41
Zatory	121,1	4,973	26	41
Świercze	93,4	4,917	28	53
OGÓLEM:	828,8	51,948	221	62

źródło: dane zebrane w poszczególnych gminach według stanu na dzień 31.12.2000r.

Powiat pułtuski wg stanu na dzień 31.12.2000r. liczy 51.948 ludności ogółem, w tym w mieście Pułtusku zamieszkuje 19.139 osób, co stanowi 36,8%. Ogólna liczba ludności powiatu stanowi 1,02% ludności zamieszkującej w województwie mazowieckim. Stawia to powiat na 33 miejscu w województwie. Wskaźnik gęstości zaludnienia w powiecie wynosi 62 osoby na 1km², co oznacza, że powiat pułtuski pod tym względem zajmuje 30 pozycję wśród powiatów województwa mazowieckiego (39 powiatów). Wskaźnik dla województwa wynosi 142 osoby na 1km². Największym skupiskiem ludności na terenie naszego powiatu jest miasto Pułtusk, gdzie wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 832 osoby na 1km², przy średnim wskaźniku dla powiatu 63 osoby na 1km².

5.2. Struktura wieku mieszkańców wg gmin.

Tabela nr 2. Struktura wieku mieszkańców wg gmin Powiatu Pułtuskiego.

Lp	Gmina	Kobiety						Mężczyźni						Ogółem
		0 – 6	7 – 15	16 – 19	20 – 60	> 60	Razem	0 – 6	7 – 15	16 – 19	20 – 65	> 65	Razem	
1.	Pułtusk – miasto	640	1.222	731	5.758	1.572	9.923	643	1.306	749	5.884	634	9.216	19.139
	Pułtusk - wieś	173	310	119	1.095	534	2.231	174	335	159	1.336	272	2.276	4.507
2.	Gzy	182	304	141	940	573	2.140	178	317	148	1.084	364	2.091	4.231
3.	Obryte	203	336	168	1.114	666	2.487	215	390	180	1.481	427	2.693	5.180
4.	Pokrzywnica	174	352	149	1.300	605	2.580	193	355	171	1.055	417	2.190	4.770
5.	Świercze	247	306	175	1.303	640	2.679	253	358	173	1.029	422	2.234	4.917
6.	Winnica	195	295	154	1.031	433	2.108	192	336	143	1.200	253	2.124	4.232
7.	Zatory	215	430	155	1.300	550	2.650	240	370	183	1.100	430	2.323	4.973
9	Razem Powiat	2.029	3.555	1.792	13.841	5.583	26.800	2.088	3.767	1.906	14.169	3.218	25.147	51.948

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zebranych w poszczególnych gminach wg stanu na dzień 31 grudnia 2000r.

Wśród ludności zamieszkującej powiat pułtuski nieznaczną przewagę stanowią kobiety, co stanowi 51,6% ogółu ludności. Z ogólnej liczby ludności powiatu pułtuskiego 54% stanowi ludność w wieku produkcyjnym (dla kobiet przyjęto przedział 20-60 lat, dla mężczyzn 20-65 lat), zaś w wieku poprodukcyjnym wskaźnik wynosi 17%. Liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym wynosi 11.020, co stanowi 21% ogółu ludności powiatu. Saldo migracji dla powiatu kształtuje się na poziomie ujemnym i w 1999 roku wynosiło -2,5, zaś w województwie mazowieckim jest dodatnie tj. +1,3 (wg rocznika statystycznego woj. Mazowieckiego z 2000 roku). Ujemne saldo migracji oznacza odpływ ludności z naszego powiatu. Przede wszystkim wynika to z braku miejsc pracy na terenie powiatu pułtuskiego oraz bliskości aglomeracji warszawskiej i jej atrakcyjnego rynku pracy.

6. RYNEK PRACY – BEZROBOCIE

Transformacja ustrojowa państwa i przemiany gospodarcze jakie zaszły po 1990 roku spowodowały upadek większości państwowych zakładów.

W wyniku tych procesów na rynku pracy nastąpiły niekorzystne zmiany. Wiele osób pozostało bez pracy, a ich liczba rosła w dużym tempie. Głównym obszarem absorpcji siły roboczej stał się sektor prywatny. Rozwijał się on umiarkowanie z powodu braku własnego kapitału oraz wysokiej stopy procentowej kredytów. Powstające podmioty gospodarcze to głównie firmy małe o charakterze rodzinnym, zajmujące się przeważnie handlem i zatrudniające po kilka, kilkanaście osób.

Obecne spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w znacznym stopniu wpłynęło na utrwalenie się niekorzystnych cech struktury bezrobocia, która charakteryzuje się:

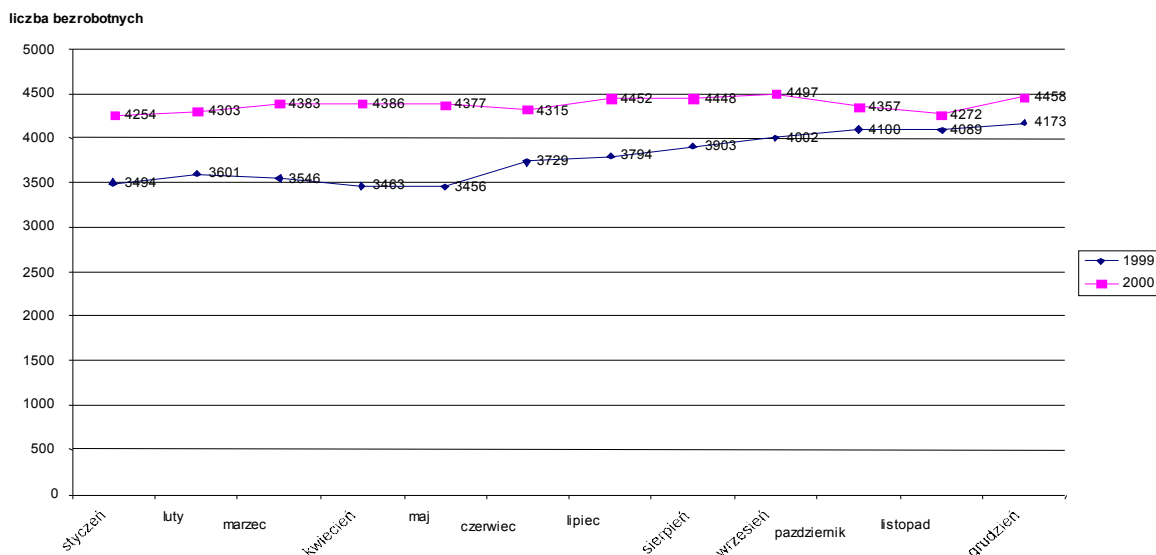
- bezrobociem ludzi młodych,
- wysokim udziałem w populacji bezrobotnych ludzi o niskim wykształceniu,
- wysokim wskaźnikiem bezrobocia ludności wiejskiej.

Liczba bezrobotnych na terenie powiatu pułtuskiego na dzień 31 grudnia 1999 r. wynosiła 4173 osoby, w tym 2189 kobiet. Stopa bezrobocia w tym okresie wynosiła 16.7 %, przy czym w województwie mazowieckim 9.6 %.

Obecnie liczba osób bez pracy stale wzrasta. Według stanu na dzień 31 grudnia 2000 roku było zarejestrowanych 4458 osób, w tym 2364 kobiety. W tym samym czasie stopa bezrobocia w województwie wynosiła 11.1 %. W powiatach województwa mazowieckiego stopa bezrobocia wahała się od 3.3 % w powiecie warszawskim do 28.9 % w powiecie szydłowieckim.

Poziom bezrobocie w powiecie pułtuskim w latach 1999-2000r. przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 1 Poziom bezrobocie w powiecie w latach 1999-200r.

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

Szczegółowe informacje dotyczące liczby bezrobotnych wg gmin powiatu pułtuskiego w latach 1998 – 2000 przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Tabela nr 1. Liczba zarejestrowanych w latach 1998-2000 (stan w końcu roku)

Gmina	1998		1999		2000	
	Ogółem	W tym kobiet	Ogółem	W tym kobiet	Ogółem	W tym kobiet
Pułtusk miasto i gmina	1747	1017	2306	1212	2398	1287
Winnica	213	114	272	142	274	151
Pokrzywnica	253	148	333	181	374	185
Obryte	****	****	283	145	333	157
Zatory	****	****	344	177	408	211
Gzy	194	107	259	120	252	134
Świercze	300	180	376	212	419	239
Ogółem	****	****	4173	2189	4458	2364

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

**** Brak danych.

Gmina Obryte i Zatory w 1998 roku były w obrębie działania Rejonowego Urzędu Pracy w Wyszkowie. Rejonowy Urząd Pracy w Pułtusk obejmował swoim działaniem gminy: Pułtusk, Winnica, Pokrzywnica, Gzy, Świercze oraz Nasielsk i Karniewo. Obecnie miasto i gmina Nasielsk jest w zasięgu działania Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze, natomiast Karniewo podlega pod Powiatowy Urząd Pracy w Makowie Mazowieckim.

W strukturze bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz zasadniczym. Udział tej populacji bezrobotnych wyniósł 71.4 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę wykształcenia.

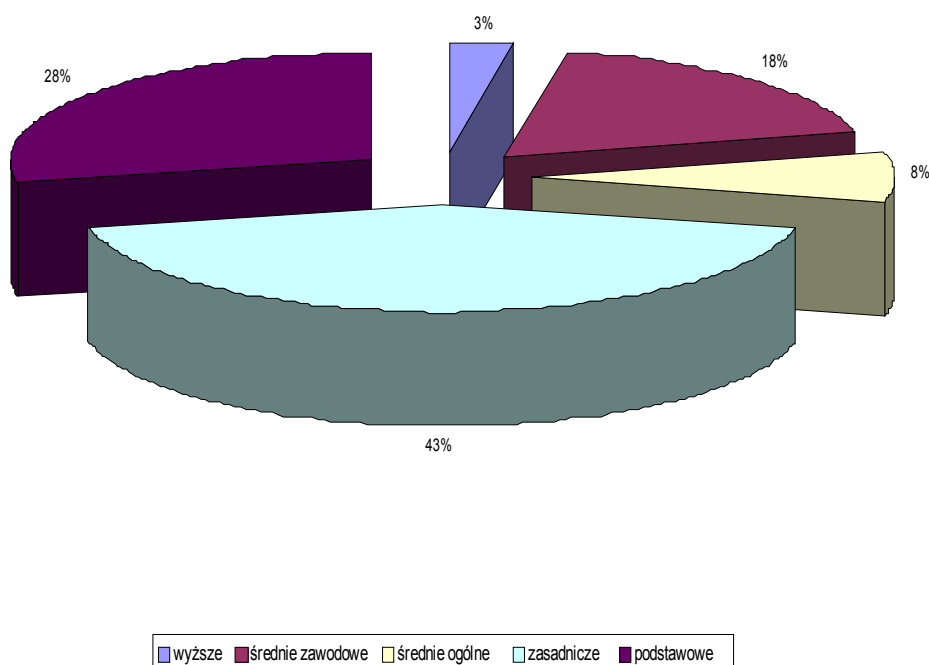
Tabela nr 2. Poziom wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych w latach 1998-2000 (stan w końcu roku).

Wykształcenie	1998		1999		2000	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Podstawowe i niepełne podstawowe	1283	608	1181	496	1258	516
Zasadnicze	1947	1060	1835	894	1924	960
Średnie ogólne	333	271	333	272	335	274
Średnie zawodowe	689	466	760	482	823	526
Wyższe	55	44	64	45	118	88
Ogółem	4307	2449	4173	2189	4458	2364

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

Niepokojącą tendencją jest przyrost liczby osób bez pracy z wyższym wykształceniem. Poniższy wykres prezentuje strukturę wykształcenia zarejestrowanych bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2000 r.

Diagram nr 1. Struktura bezrobocia w 2000 roku wg wykształcenia

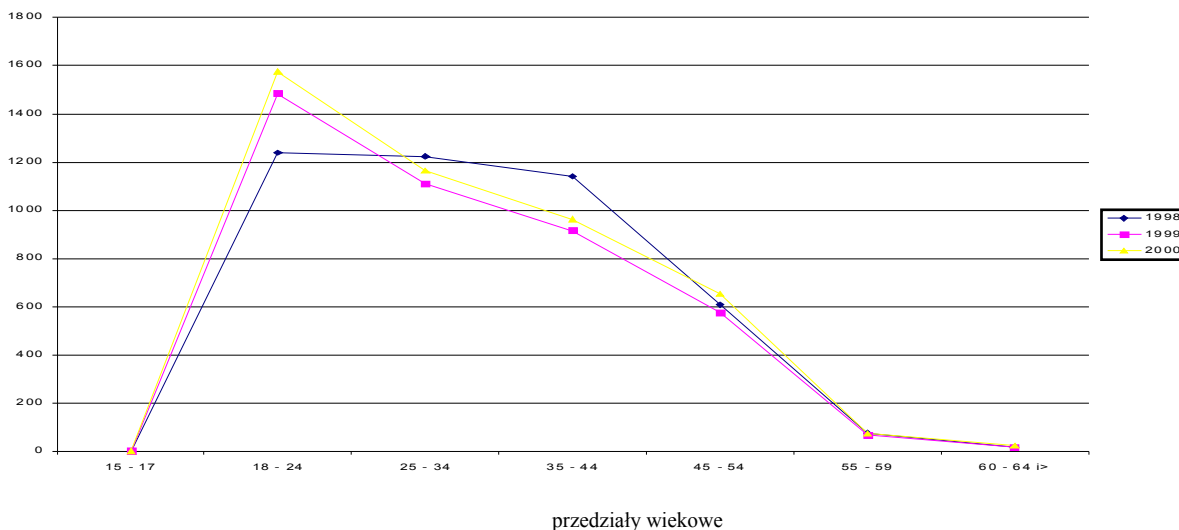

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

W końcu 2000 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowanych było 1576 osób bezrobotnych w wieku 18 – 24 lata. Jest to 35.4 % ogólnej liczby osób bez pracy. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost o 91 osób, to jest 6,1 %. W każdym przedziale wiekowym nastąpił przyrost osób bezrobotnych. Charakterystyczny jest natomiast spadek liczby bezrobotnych wraz z ich wiekiem.

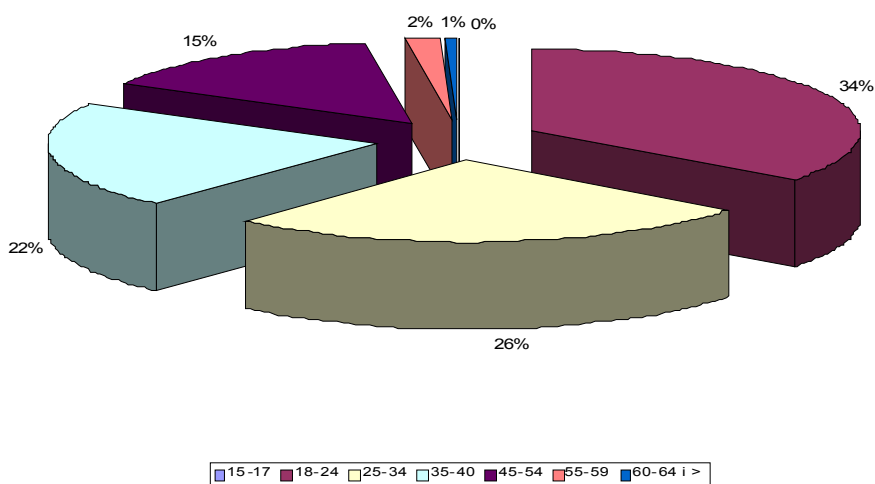
Zmiany w poziomie bezrobocia w zależności od wieku w latach 1998 – 2000 przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 2. Poziom bezrobocia wg wieku w latach 1998-2000.

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku.

Diagram nr 2 . Bezrobotni wg wieku, stan na 31.12. 2000r.

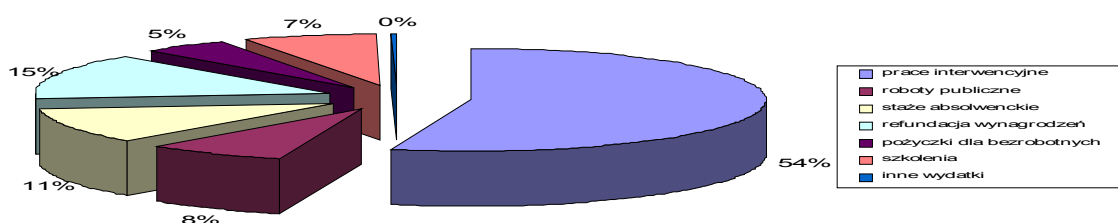
Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusku.

W 2000 roku Powiatowy Urząd Pracy w Pułtuskach dysponował środkami funduszu pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w wysokości 2.114.550 zł, były one niższe o 203.450 zł niż w roku 1999.

Podział tych środków na poszczególne formy przedstawiał się następująco:

- prace interwencyjne - 1.151.682
- roboty publiczne - 162.995
- staże absolwenckie - 233.083
- refundacja wynagrodzeń - 310.042
- pożyczki dla bezrobotnych - 96.000
- szkolenia - 155.441
- inne wydatki - 5.307

Diagram nr 3 . Struktura wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w 2000r.

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtuskach.

W ramach poszczególnych form przeciwdziałania bezrobociu liczba osób objętych programem wynosiła ogółem 733, w tym:

- prace interwencyjne – 500 osób
- roboty publiczne - 32 osoby
- refundacja wynagrodzeń absolwentów – 123 osoby
- staże absolwenckie - 78 osób.

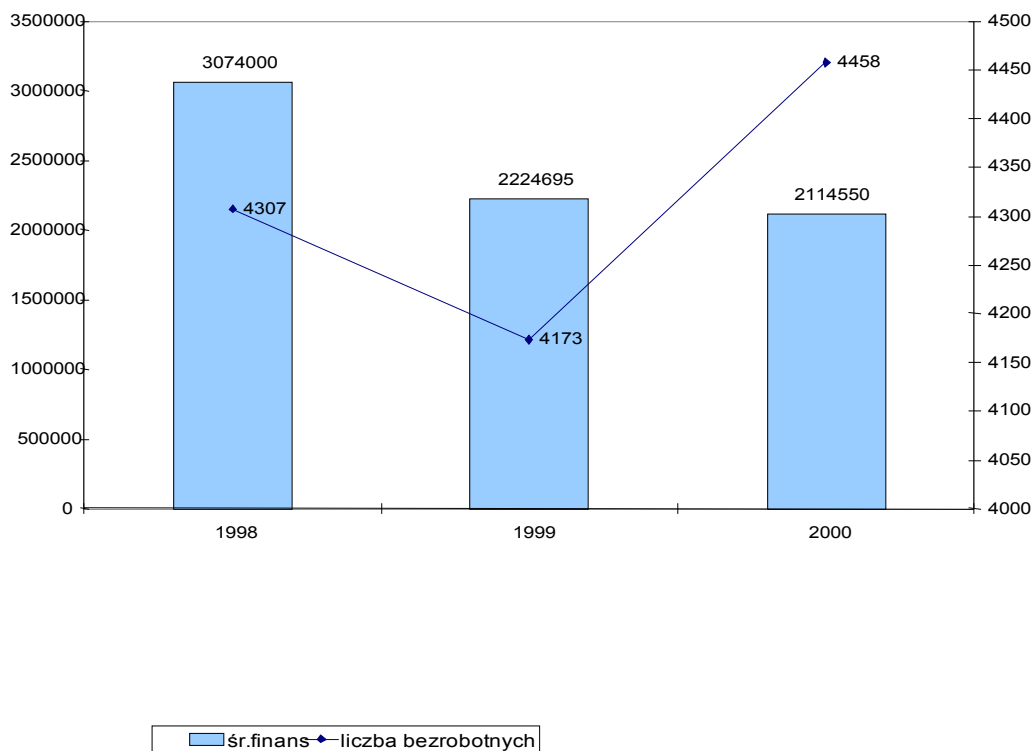
Po zakończeniu programu pracy subsydiowanej zostało zatrudnionych 358 osób, w tym 264 osoby po pracach interwencyjnych, 4 po robotach publicznych oraz 90 absolwentów. Działania Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęły na okresowe ograniczenie przyrostu bezrobocia.

Tabela nr 3. Liczba uczestników programów rynku pracy w latach 1998-2000

Program rynku pracy	1998 r.	1999 r.	2000 r.
Prace interwencyjne	552	470	500
Roboty publiczne	182	113	32
Umowy absolwenckie	105	176	123
Szkolenie	192	144	107
Staże absolwentów	61	106	78
Pożyczki	36	28	11
Razem	1128	1037	851

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

Wykres nr 3 . Środki finansowe i liczba bezrobotnych w latach 1998 – 2000

Źródło: dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Pułtusk.

Problem bezrobocia jest jednym z najważniejszych problemów społecznych wymagających pilnego rozwiązania. W znacznym stopniu poziom bezrobocia uzależniony jest od czynników makroekonomicznych kształtowanych przez politykę rządu. Należą do nich m.in. dynamika wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, system podatkowy, unormowania kodeksu pracy. Pomimo tego samorzady lokalne posiadają wiele możliwości wpływania na kształtowanie warunków ograniczających bezrobocie. Kluczem do wzrostu zatrudnienia i redukcji bezrobocia jest zwiększenie możliwości inwestowania w małych i średnich przedsiębiorstwach. Służyć temu powinna lokalna polityka podatkowa, rozwój infrastruktury technicznej, przygotowanie odpowiednich kadr oraz promocja terenu powiatu. Należy podkreślić, że koszt stworzenia nowego miejsca pracy w małych i średnich przedsiębiorstwach jest 4 razy mniejszy niż w przedsiębiorstwach dużych. Ponieważ w największym stopniu problem bezrobocia dotyczy wsi, należy stwarzać warunki sprzyjające procesowi modernizacji i restrukturyzacji obszarów wiejskich oraz rozwojowi agroturystyki. Stworzy to szansę zatrudnienia dla wielu osób.

Głównym środkiem do osiągnięcia wyznaczonych celów jest inwestowanie w edukację. Nowoczesny system szkolnictwa pozwoli na szybszy rozwój społeczno - gospodarczy oraz wykształcenie kadr mogących konkurować na rynku pracy poza terenem powiatu pułtuskiego. Realizacja tych zadań oraz stwarzanie warunków pozwalających wykorzystać potencjał społeczeństwa pozwoli w znacznym stopniu rozwiązać problem bezrobocia.

7. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W tworzeniu perspektywicznej wizji oświaty należy dokonać szczegółowego opisu aktualnego stanu oraz prognozy demograficznej populacji dzieci i młodzieży szkolnej dla określenia zmian w obciążeniu szkół i wskazywaniu kierunków działań stosownie do rysujących się potrzeb edukacyjnych i zapewnienia właściwych warunków nauczania.

7.1. Wychowanie przedszkolne.

Strukturę wychowania przedszkolnego w poszczególnych gminach w powiecie pułuskim przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela Nr 1. Wykaz placówek wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2000/2001

GMINA	LICZBA PRZEDSZKOLI	ILOŚĆ DZIECI	LICZBA ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH	ILOŚĆ DZIECI	OGÓŁEM LICZBA	
					PLACÓWEK	DZIECI
GZY	-	-	2	46	2	46
OBRYTE	2	54	4	45	6	99
POKRZYWNICA	-	-	2	59	2	59
PUŁTUSK	4	458	6	188	10	646
ŚWIERCZE	-	-	4	73	4	73
WINNICA	1	72	1	13	2	85
ZATORY	1	34	4	51	6	85
RAZEM	8	618	23	475	32	1093

Zródło: dane z poszczególnych Zarządów Gmin.

7.2. Szkolnictwo podstawowe .

Lokalną politykę edukacyjną na szczeblu podstawowym realizują: 28 publicznych szkół podstawowych z liczbą 4868 uczniów spełniających obowiązek szkolny i 1 społeczna szkoła podstawowa z liczbą 36 uczniów; w tym 1 – Publiczna Szkoła Podstawowa w Dzierżeniu gm. Pokrzywnica – wygasająca w sierpniu 2002 r.

Wykaz szkół podstawowych wraz z liczbą uczniów w poszczególnych gminach powiatu pułuskiego w roku szkolnym 2000/2001 obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 2. Wykaz szkół podstawowych w powiecie pułuskim wg gmin.

Gmina	liczba szkół podstawowych		liczba uczniów		ogółem uczniów
	Ogółem	w tym filii	w szkołach podstawowych	w szkołach filialnych	
GZY	3	1	403	17	420
OBRYTE	5	2	444	35	479
POKRZYWNICA	5	-	452	-	452
PUŁTUSK	7	2	2081	36	2117

ŚWIERCZE	3	-	455	-	455
WINNICA	2	-	416	-	416
ZATORY	4	2	497	32	529
RAZEM	28	7	4748	120	4868

Źródło: dane z poszczególnych Zarządów Gmin.

7.3.Szkolnictwo gimnazjalne .

W powiecie pułtuskim funkcjonuje 12 gimnazjów, w tym 11 publicznych prowadzonych przez gminy i 1 gimnazjum społeczne prowadzone przez Społeczne Towarzystwo Oświatowe. Ogółem w roku szkolnym 200/2001 obowiązek szkolny w gimnazjach klasach I-II realizuje 1727 uczniów, w tym 16 uczniów w gimnazjum społecznym. W wyniku racjonalizacji sieci szkolnej Gimnazjum w Niestępowie gm. Pokrzywnica z dniem 31.VIII.2002 r. ulegnie likwidacji. Wykaz gimnazjów wraz z liczbą uczniów w kl. I – II w roku szkolnym 2000/2001 ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 3. Wykaz gimnazjów wg gmin powiatu pułtuskiego.

GMINA	LICZBA GIMNAZJÓW	LICZBA UCZNIÓW
GZY	1	163
OBRYTE	1	162
POKRZYWNICA	2	154
PULTUSK	4	787
ŚWIERCZE	1	155
WINNICA	1	132
ZATORY	2	174
RAZEM	12	1727

Źródło: dane z poszczególnych Zarządów Gmin.

7.4. Oświata ponadpodstawowa .

Strukturę szkolnictwa ponadpodstawowego w powiecie pułtuskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 4. Zestawienie danych z organizacji szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2000/2001 i planowanej organizacji w roku szkolnym 2001/2002.

Rok szkolny	Wyszczególnienie	Szkoła				RAZEM
		LO	ZSZ	ZS	ZSR	
	Liczba ucz./oddziałów ogółem	733/25	854/30	963/31	531/21	3081/107
2000/2001	– Liceum Ogólnokształcące	733/25	-	117/4	32/1	3081/107
	– Technikum Zawodowe	-	-	272/9	-	272/9
	– Technikum Rolnicze	-	-	-	39/2	39/2
	– Tech.Mech.Roln.	-	-	-	110/5	110/5
	– Liceum Techniczne	-	656/22	-	-	656/22
	– Liceum Ekonomiczne	-	-	-	125/4	125/4
	– Liceum Handlowe	-	-	156/5	-	156/5
	– Liceum Agrobiznesu	-	-	-	82/3	82/3
	– Zasadnicza Szkoła Zawodowa	-	198/8	418/13	143/6	759/27
2001/2002	Liczba Ucz./Oddz. ogółem	562/19	603/21	700/22	418/16	2283/78
	w tym:					
	– Liceum Ogólnokształcące	562/19	-	89/3	32/1	683/23
	– Technikum Zawodowe	-	-	216/7	-	216/7
	– Technikum Rolnicze	-	-	-	15/1	15/1
	– Technikum Mech. Roln.	-	-	-	91/4	91/4
	– Liceum Techniczne	-	479/16	-	-	479/16
	– Liceum Ekonomiczne	-	-	-	96/3	96/3
	– Liceum Handlowe	-	-	125/4	-	125/4
	– Liceum Agrobiznesu	-	-	-	82/3	82/3
	– Zasadnicza Szkoła Zaw.	-	124/5	270/8	102/4	496/17

Źródło: arkusze organizacji pracy poszczególnych szkół (Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Pułtusk).

Ogółem liczba uczniów w 2000/2001 wynosi 3.081 w 107 oddziałach, zaś w roku szkolnym 2001/2002 liczba uczniów zmniejszy się do wysokości 2.283 w 78 oddziałach. Zjawisko to jest wynikiem występującego niżu demograficznego oraz braku naboru do klas I .

7.5. Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Bardzo ważnym zadaniem lokalnej polityki edukacyjnej staje się reorganizacja szkolnictwa ponadgimnazjalnego. Oprócz ją trzeba na niezbędnym rozpoznaniu możliwości rynku pracy, oczekiwań pracodawców, aspiracji edukacyjnych absolwentów gimnazjów oraz uwarunkowań demograficznych. Prognozy demograficzne są niezbędne przy planowaniu sieci szkolnej i przedszkolnej, wskazują bowiem na obciążenie poszczególnych placówek w przyszłości. Prognozy demograficzne w stosunku do uczniów w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych w latach 2000/2001-2004/2005 przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 5. Przewidywana liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w powiecie pułuskim w latach szkolnych 2000/2001-2004/2005.

Lata szkolne	Przewidywana liczba uczniów w poszczególnych gminach w szkołach podstawowych							
	Gzy	Obryte	Pokrzywnica	Pułusk	Świercze	Winnica	Zatory	Ogółem
2000/2001	420	479	452	2117	455	416	529	4868
2001/2002	415	475	424	2046	449	405	527	4741
2002/2003	403	474	417	1919	442	392	525	4572
2003/2004	391	457	415	1843	436	383	501	4426
2004/2005	371	430	403	1781	431	380	488	4284
Razem	2000	2315	2111	9706	2213	1976	2570	22891
Przewidywany przyrost liczby uczniów w latach szkolnych 2000/2001-2004/2005 wynosi - 584								
Lata szkolne	Przewidywana liczba uczniów w GIMNAZJACH							
	Gzy	Obryte	Pokrzywnica	Pułusk	Świercze	Winnica	Zatory	Ogółem
2000/2001	163	162	154	787	155	132	174	1727
2001/2002	234	229	240	1164	181	157	250	2455
2002/2003	227	222	221	1164	174	151	248	2407
2003/2004	214	218	223	1110	170	148	262	2345
2004/2005	222	236	219	1075	168	145	273	2338
Razem	1060	1067	1057	5300	848	733	1207	11272
Przewidywany przyrost liczby uczniów w latach szkolnych 2000/2001-2004/2005 wynosi + 611								

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji przekazanej z gmin.

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2004/2005 w porównaniu do roku 2000/2001 spadnie o 584, zaś w gimnazjach nastąpi wzrost o 611 uczniów.

Tabela Nr 6. Przewidywana liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych / ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2000/2001-2004/2005.

Lata szkolne	Przewidywana liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych/ponadgimnazjalnych	wzrost/spadek uczniów
2000/2001	3081	-
2001/2002	2283	-798
2002/2003	2390	+107
2003/2004	2555	+165
2004/2005	2644	+89
2005/2006	2606	-38

Źródło: zestawione dane z arkuszy organizacyjnych szkół (Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Pułtusku) z informacjami z gmin.

W roku szkolnym 2005/2006 w porównaniu do roku 2000/2001 nastąpi spadek liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych o 475 osób.

Właściwe przygotowanie reorganizacji obecnych szkół ponadpodstawowych i wprowadzenie w życie nowego typu szkół – szkół ponadgimnazjalnych wymaga analizy uwarunkowań rynku pracy, preferencji i oczekiwań ze strony pracodawców wobec absolwentów oraz uwzględniania aspiracji edukacyjnej uczniów i rodziców.

Wdrażanie II etapu reformy oświaty na poziomie szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2001/2002 ilustruje poniżej przedstawiona tabela nr 7.

Tabela nr 7.

Projekt sieci szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2001/2002

Lokalizacja szkoły	Typ szkoły	Profil	Kierunek, zawód	Liczba		Procedura
				od dz	ucz- niów	
I. Liceum Ogólnokształcące im. P. Skargi w Pułtusk	liceum profilowane	proakademicki społeczno-usługowy kulturowo-artystyczny	- socjalno-medyczny dziennikarsko-teatralny	3 1 1	90 30 30	przekształcenie L O z 1.09.2002r.
Zespół Szkół Zawodowych im. J. Ruskowskiego w Pułtusk	liceum profilowane	proakademicki techniczno-technologiczny	- elektryczno-elektroniczny konstrukcyjny ekonomiczno-administr. sportowy	1 2 1 1	30 60 30 30	przekształcenie szkół średnich w ZSZ z 1.09.2002r.
	szkoła zawodowa	społeczno-usługowy kulturowo-artystyczny -	stolarz elektryk	1 1	30 30	przekształcenie zsz w ZSZ z 1.09.2001r.
Zespół Szkół im. B. Prusa w Pułtusk	liceum profilowane	proakademicki społeczno-usługowy	- handlowy promocja i marketing turystycz.-gastronom.-hotel. projektowanie odzieży	1 1 1 1	30 30 30 30	przekształcenie szkół średnich w ZS z 1.09.2002r.
	szkoła zawodowa	-	kucharz/kelner klasa wielozawodowa	1 1	30 30	przekształcenie zsz w ZS z 1.09.2002r.
Zespół Szkół Rolniczych im. J. Dziubińskiej w Gołdkowie	liceum profilowane	proakademicki społeczno-usługowy	- ekonomiczno-administracyj. obronny	1 1 1	30 30 30	przekształcenie szkół średnich w ZSR z 1.09.2002r.
	szkoła zawodowa	techniczno-technologiczny rolniczo-środowiskowy -	mechaniczny agrobiznes mechanik pojazdów samoch. mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych	1 1 1	30 30 30	przekształcenie zsz w ZSR z 109.2002r.
Razem	liceum profil. - 4	proakademicki-4 techniczno-technologiczny-2 społeczno-usługowy-4	- elektryczno-elektronicz.-2 konstrukcyjny-1 mechaniczny-1 ekonomiczno-administr.-2 socjalno-medyczny-1 obronny-1 handlowy-1 promocja i marketing-1 turyst.gastronom.hotel.-1 agrobiznes-1 dziennikarsko-teatral.-1 projekt.odzieży-1 sportowy-1	21	630	-
	szkoła zawodowa -3	rolniczo-środowiskowy-1 kulturowo-artystyczny-3 -	stolarz-1 elektryk -1 kucharz-kelner-1 mech.pojazdów samoch.-1 mech.-oper.poj.i masz.rol.-1 klasa wielozawodowa-1	6	180	-
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pułtusk	szkoła zawodowa specjalna dla upośledz.um	-	-	2	16	założenie z 1.09.2002r.
I LO im. P. Skargi w Pułtusk	liceum uzupełniające	-	-	1	30	założenie z 1.09.2004r.
ZSZ im. Ruskowskiego w Pułtusk	szkoła policealna	-	technik elektronik technik mechanik	1 1	30 30	założenie z 1.09.2005r.

Źródło: opracowanie własne - Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Pułtusk.

Sprostanie wyzwaniom współczesności w dziedzinie edukacji, wymaga uwzględnienia nowych rozwiązań w ramach realizowanej strategii w lokalnej polityce edukacyjnej tj.:

- tworzenia optymalnych warunków kształcenia i rozwoju dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- opracowania systemów stypendialnych dla najzdolniejszych młodych talentów, motywujących do aktywności, rozwoju uzdolnień i pracy na rzecz środowiska,
- opracowania modelu działania z młodzieżą zagrożoną zjawiskami patologii,
- wypracowania mechanizmów otwierających możliwości wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej,
- utworzenia własnych struktur doskonalenia nauczycieli widzianych jako odrębną placówkę (instytucję) dokształcania pedagogicznego lub metodyczny punkt konsultacyjny dla nauczycieli zatrudnionych przez gminy i powiat, w którym pełniliby dyżury doradcy metodyczni z możliwością docelowego utworzenia centrum doradztwa nauczycieli z powiatu pułtuskiego,
- stworzenia na bazie Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtuskach kształcenia podyplomowego, odpowiednio do potrzeb środowisk pedagogicznych,
- utworzenia nowych typów placówek oświatowo-wychowawczych (centrum kształcenia ustawicznego, centrum kształcenia praktycznego).

Działania restrukturyzacyjne szkół ponadpodstawowych w powiecie pułtuskim powinny obejmować:

- upowszechnienie szkolnictwa ogólnokształcącego (do 80% populacji),
- udostępnienie szerokoprofilowej edukacji na poziomie średnim,
- dostosowanie kierunków szkół do potrzeb rynku pracy,
- stworzenie oferty nauki języków obcych,
- komputeryzację i techniki informacyjne w procesie dydaktycznym szkoły,
- ulepszanie systemu edukacyjnego dzieci i osób niepełnosprawnych.

8. TURYSTYKA I SPORT.

8.1. *Rozwój turystyki i wypoczynku.*

Część powiatu tworzą gminy o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Są to doskonałe miejsca dla miłośników turystyki aktywnej w wielu jej formach: pieszej, wodnej, rowerowej, a nawet konnej.

Występująca na terenie powiatu część Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, charakteryzujące się dużym zróżnicowaniem gatunkowym lasy, rezerwaty i pomniki przyrody, miejsca gniazdowania bociana czarnego, dolina rzeki Narew i jej malownicza otulina stanowią naturalne zasoby dla rozwoju turystyki.

Szczególną atmosferę Pułtuska, miasta o bogatej historii, tworzą zabytki:

- Ratusz i wieża ratuszowa – Muzeum Regionalne,
- Miejskie mury obronne,
- Zamek – Dom Polonii,
- Kolegiata,
- Dzwonnica Kolegiaty,
- Kaplica Św. Marii Magdaleny,
- Dawny Kościół NP. Marii – Archiwum Państwowe,
- Kościół Św. Św. Piotra i Pawła (pojezuicki, pobenedyktynski),
- Kościół Św. Józefa i Klasztor poreformacki.

Dużą atrakcją turystyczną jest 400 metrowy rynek położony na wyspie.

Aktualna baza noclegowo-turystyczna to:

- Dom Polonii,
- Dom Kresowy,
- Zajazd Turystyczny „Na Skarpie”,
- Hotel „Baltazar”,
- Hotel „Biała Róża”,
- Hotel „Wiatrak”,
- Schronisko Młodzieżowe (ul. Al. Tysiąclecia 12).

W celu podniesienia atrakcyjności terenów turystycznych i agroturystycznych określających kierunki rozwoju turystyki i wypoczynku w powiecie, należy dążyć do:

- tworzenia infrastruktury dla rozwoju ruchu turystyczno-wypoczynkowego oraz rekreacji sobotnio-niedzielnej dla mieszkańców powiatu, poprzez rozbudowę bazy hotelowo-gastronomicznej, budowę pola biwakowego, krytego basenu pływackiego, ośrodka sportów wodnych, hali sportowo - widowiskowej,
- organizowania multikulturowych i edukacyjno-sportowo-turystycznych pikników rodzinnych,
- opracowania koncepcji i organizacji sieci gospodarstw agroturystycznych, prowadzących pełną działalność usługową (jazda konna, wędkarstwo, myślistwo, obcowanie z naturą),
- utworzenia biura lub punktu informacji turystycznej i obsługi ruchu turystycznego,
- stworzenia kompleksowej oferty turystycznej (wraz z centrum informacji turystycznej zawierającej mechanizm współpracy gmin),
- przygotowania informatora oferty turystycznej powiatu, jego walorów przyrodniczych, szlaków turystycznych i możliwości wypoczynku letniego, w tym także w gospodarstwach agroturystycznych, (skomunikowanie, mapy atrakcji, informacja o polach namiotowych, kwaterach, punktach gastronomii, parkingach, stanicach wodnych, wypożyczalni sprzętu turystycznego, punktach pomocy medycznej, posterunkach policji),
- opracowania koncepcji prezentacji i promocji powiatu z wykorzystaniem Internetu oraz prowadzenia działalności w zakresie public relations, animacji kultury, edukacji, sportu, turystyki i rekreacji.

8.2. Działalność sportowa.

W powiecie pułuskim w oparciu o bazę stadionu miejskiego działają dwa kluby sportowe:

- LKS „Nadnarwianka” w Pułusku,
- Miejski Klub Sportowy „Narew” w Pułusku,

Ludowy Klub Sportowy „Nadnarwianka” prowadzi 4 sekcje:

- piłki nożnej (piąta liga – awans do czwartej),
- szachowa (druga liga),
- trójbój siłowy (czołówka krajowa, medaliści MP, NE i MŚ),
- strzelecka.

Miejski Klub Sportowy „Narew” prowadzi 3 sekcje:

- trójbój siłowy (czołówka krajowa , medaliści MP, ME i MŚ),
- kulturystyka,
- podnoszenie ciężarów.

Ponadto w powiecie jest 10 uczniowskich klubów sportowych, zrzeszających 340 członków przy szkołach z terenu powiatu i 2 parafialne uczniowskie kluby sportowe (w parafii Zatory i w parafii Św. Józefa w Pułtusku).

Kultura fizyczna i sport powinna stać się powszechnie dostępna we wszystkich środowiskach społecznych, w tym także wśród osób niepełnosprawnych.

Biorąc pod uwagę niezadawalający stan zdrowia i sprawności fizycznej ludności, brak powszechnych nawyków aktywnego wypoczynku, bardzo pilne staje się przeciwdziałanie tym zjawiskom poprzez kulturę fizyczną. Należy więc dążyć do rozwoju klubów już istniejących i powoływania nowych na terenie powiatu.

Sportem wyczynowym winny zajmować się 2 kluby: LKS „Nadnarwianka” i MKS „Narew”, zaś sportem dzieci i młodzieży – Powiatowy Szkolny Związek Sportowy.

Baza sportowa w powiecie to: jeden stadion miejski w Pułtusku z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią 400m, rzutniami i skoczniami.

Istnieją również asfaltowe boiska do uprawiania piłki koszykowej i piłki siatkowej (w bardzo słabym stanie technicznym) oraz korty tenisowe.

Przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 4 i Zespole Szkół Zawodowych im. Jana Ruskowskiego w Pułtusku są duże sale gimnastyczne.

W pozostałych gminach brak zaplecza sportowego, poza małym stadionem przy Domu Pomocy Społecznej w Ołdakach i małych boiskach przy szkołach. Dla zapewnienia więc prawidłowej realizacji sportu i upowszechniania zdrowego stylu życia należy przyjąć następujące potrzeby:

- rozbudowę i budowę boisk i sal gimnastycznych przy każdej szkole,
- modernizację stadionu miejskiego (dokończenie budowy budynku socjalno-klubowego, budowa trybun, modernizacja siłowni, modernizacja boisk),
- dokończenie budowy hali sportowej pełnowymiarowej,
- dokończenie budowy hali sportowej i małego stadionu w Winnicy,
- dokończenie budowy stadionu w Zatorach,
- stworzenie na bazie stadionu miejskiego centrum rekreacyjnego skupiającego różne instrumenty pozwalające na prowadzenie w szerokim zakresie profilaktyki zdrowotnej
- budowa krytej pływalni miejskiej

9. WARTOŚCI KULTUROWE, PLACÓWKI KULTURY I PLACÓWKI NAUKOWE.

9. 1. Wartości dziedzictwa kulturowego.

Trwałym elementem zagospodarowania terenu są zasoby dziedzictwa kulturowego świadczące o ciągłości dorobku wielu pokoleń.

Znaczna część dziedzictwa kulturowego występuje na terenie Pułtuska. Pułtusk jedno z najstarszych polskich miast (za panowania pierwszych Piastów – gród obronny) uzyskał pierwszą lokację w 1257 r. Dynamiczny rozwój Pułtuska nastąpił w XV w., gdy miasto stało się rezydencją biskupów płockich. W 1440 r., z ich inicjatywy w Pułtusku otwarto szkołę kolegiacką, w której wykładowcami byli akademicy krakowscy. Na pułtuskim zamku był przechowywany najstarszy zachowany do naszych czasów relikwiarz średniowiecznej sztuki rękopiśmiennej z XI w., tzw. „Złoty Kodeks Pułtuski”. Tu też powstała pierwsza na Mazowszu drukarnia. W 1594 r. w Pułtusku utworzono pierwsze w diecezji płockiej Seminarium Duchowne. Miasto nazwane było „mazowieckim grodem żaków”.

Upadek Pułtuska (XVII-XVIII w.) spowodowany był wydarzeniami „potopu” szwedzkiego i wielkiej wojny północnej. Mimo upadku gospodarczego, w czasach Komisji Edukacji Narodowej, prowadzona przez benedyktynów Szkoła Podwydziałowa Pułtуска należała do największych i najlepszych w Koronie.

W okresie porozbiorowym Pułtusk był miastem obwodowym, później powiatowym i drugim co do wielkości ośrodkiem miejskim północnego Mazowsza. W czasach Królestwa Kongresowego funkcjonowała tu szkoła wojewódzka księży benedyktynów. W latach II Rzeczypospolitej chlubą miasta były szkoły: Gimnazjum Męskie im. P. Skargi i Gimnazjum Żeńskie im. Klauzyny Potockiej. Prężnie rozwijało się życie teatralne i czasopiśmiennictwo. Rozwój miasta przekreślony został przez wybuch II wojny światowej. W powojennej historii ważnym wydarzeniem było przekazanie w 1989 roku pułtuskiego zamku na siedzibę Domu Polonii. Wielką szansę na dynamiczny rozwój Pułtuska przyniosło utworzenie w 1994r. Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku i Centrum Akademickiego.

9.2. Ważniejsze zabytki.

Wykaz ważniejszych zabytków w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

Gmina Gzy

Ołdaki – Park podworski,

Pękowo – Park podworski, XIX w.

Przewodowo – Zespół sakralny – kościół – kaplica na cmentarzu przykościelnym – cmentarz przykościelny wraz z warstwą kulturową - ogrodzenie mur,

Przewodowo – Osada z okresu późnolateńskiego,

Przewodowo Nowe – Osada wczesnośredniowieczna,

Przewodowo Parcele – Osada z okresu wpływów rzymskich,

Gmina Obryte

Obryte-Kościół murowany z roku 1851

Obryte- Stara część cmentarza parafialnego rzymskokatolickiego,

Sadykierz- Kościół p.w. Św. Rocha – dzwonnica i najbliższe otoczenie w promieniu 50m.,

Sokołowo Włociańskie – Kościół p.w. NMP, drewniany, XVII w. wraz wyposażeniem wewnątrz – dzwonnica i otoczenie w promieniu 100m.

Zambski Kościelne – Kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha – 1890 r.,

Zambski Kościelne – najstarsza część cmentarza parafialnego rzymskokatolickiego,

Zambski Kościelne - ślady osady starożytnej.

Gmina Pokrzywnica

Gzowo Żwirownia – Ślady osady wczesnośredniowiecznej - XI-XII w.

Koziegłowy – Osada wczesnośredniowieczna.

Gmina Pułtusk

Kacice – Kościół filialny p.w. św. Stanisława Kostki, I poł. XVIII w. wraz z wyposażeniem,

Kacice – Ślady osady starożytnej z okresu późnolateńskiego,

Kacice – Park podworski krajobrazowy - XIX w.,

Kleszewo – Płaskie cmentarzysko ciałopalne,

Olszak – Osada z okresu późnolateńskiego,

Pułtusk – Zespół urbanistyczno – architektoniczny oraz warstwy kulturowe miasta,

Pułtusk – Bazylika Kolegiacka p.w. św. Mateusza

Pułtusk – Dzwonnica przy kolegiacie – 1507 r.

Pułtusk – Plebania przy parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Mateusza,

Pułtusk – Kościół filialny p.w. św. Piotra i Pawła - XVIII w. wraz z wystrojem wnętrza,
Pułtusk – Kościół filialny p.w. św. Józefa - XVII w. wraz z wyposażeniem wnętrza,
Pułtusk – były Klasztor poreformacki (byłe więzienie), budynek administracji - XVII w.,
Pułtusk – Kościół p.w. NP. Marii -XVI w. wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 100 m,
Pułtusk – Kościół p.w. św. Krzyża - XVI/XVII w.,
Pułtusk – Kościół p.w. św. Marii Magdaleny (dawna Kaplica zamkowa XVI w.),
Pułtusk – Zespół koszar , 1880-1890,
Pułtusk – dawna Synagoga, 1815-1825
Pułtusk – dawny Pałac Biskupi - XIV, XVI, XVII,
Pułtusk – Park zamkowy - XVIII-XIX w.,
Pułtusk – Budynek sądu (dawny Dom księży emerytów) - XVIII w.,
Pułtusk – Seminarium duchowne - XIX w.,
Pułtusk – dawna Kanonia - XIX w.,
Pułtusk – Szpital XVIII-XIX w.,
Pułtusk – Wieża ratuszowa - XVI w. wraz z otoczeniem – piwnica starego ratusza,
Pułtusk – Baszta obronna - XVI w. wraz z otoczeniem w promieniu 100 m,
Pułtusk – Baszta przy szpitalu - XVI w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Kotlarska 26 - XVIII w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 3 - XIX w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 9 - XIX w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 11 tzw. „Dom Organka” początek XI w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 13 - XIX w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 15 - XIX w.,
Pułtusk – Dom mieszkalny, ul. Rynek 23 - XIX w.,
Pułtusk – Piwnice magazynowe wewnątrz tzw. Wzgórze Abrahama , XVII – XVIII w.,
Pułtusk – Obszar dawnych fortów w Lipnikach Nowe.

Gmina Świercze

Chmielewo – Dom mieszkalny nr 25, ok. 1830 r. wraz z terenem zagrody,
Gąsiorowo – Kościół parafialny p.w. św. Mikołaja, drewniany - XVIII w. – dzwonnica wraz otaczającym drzewostanem,
Gąsiorówek- Park podworski,
Klukowo – Dwór murowany - 1923,
Kowalewice Włościańskie - Dwór i park podworski - XIX w.,
Kościeszce – Cmentarzysko wczesnośredniowieczne - XI w.,

Strzegocin – Zespół klasztorny pobernadyński – Kościół p.w. Matki Boskiej, klasztor - XVIIIw.,
Strzegocin – Dwór i park podworski krajobrazowy - XIX w.,
Kościeszce- Dwór i park podworski – XIX wiek.

Gmina Winnica

Rębkowo – Park podworski - XIX w.,
Winnica - Kościół Parafialny p.w. św. Trójcy z XIII w.,

Gmina Zatory

Cieńska – Cmentarzysko ciałopalne z okresu lateńskiego,
Cieńska – Wiatrak - XIX w.,
Gładczyn – Dworek murowany - XIX/XX w., park - XVIII/XIX w.,
Gładczyn – Park wiejski - XIX w.,
Pniewo – Kościół p.w. św. Piotra i Pawła - XIX w.,
Pniewo – Nagrobki Józefa Radzickiego, Antoniny i Piotra Modzelewskich oraz drzewostan,
Zatory – Kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty - 1915,
Zatory – Dwór – park - XIX w.,
Zatory – Zespół przestrzenny zabudowań folwarcznych - XIX w. : gorzelnia, młyn, magazyn –
spirytusowy, spichlerz, wozownia, stajnie,
Zatory – Park otaczający pałac,
Zatory – Najstarsza część cmentarza parafialnego rzymskokatolickiego.

9.3 Placówki kultury

Życie kulturalne w powiecie pułtuskim skupia się wokół miejskich i gminnych placówek kultury, zespołów artystycznych oraz twórców indywidualnych.

Prężnie działające instytucje kultury to:

- Miejski Dom Kultury,
- Kino „Narew”,
- Pułtуска Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela oraz sieć bibliotek na terenie powiatu pułtuskiego,
- Muzeum Regionalne,
- Archiwum Państwowe m.st. Warszawy Oddział w Pułtusk,
- Dom Polonii.

Miejski Dom Kultury w Pułtusk powstał w 1910 roku. Jest jedną z najstarszych instytucji tego typu na terenie województwa mazowieckiego. Od 1915 r. mieści się tu również kino

stanowiące integralną część Miejskiego Domu Kultury i wspierające jego działalność merytoryczną.

Propozycja programowa Młodzieżowego Domu Kultury jest dość bogata, a przygotowywane oferty kulturalne to:

- Dziecięca Formacja Tańca Towarzyskiego „Iskierki”,
- Młodzieżowy Zespół Tańca Nowoczesnego – grupy taneczne: „XXL”, „Dekadance”,
- Klub Piosenki – dla dzieci i młodzieży od 8 do 20 lat (ćwiczenie emisji, intonacji, dykcji, nauka śpiewu),
- Młodzieżowe zespoły wokalne-instrumentalne,
- Pracownia rysunku,
- Pracownia malarstwa,
- Pracownia ceramiki,
- Pracownia witrażu,
- „Akademia malucha” – zajęcia z rysunku, malarstwa, papiero-plastyki, ceramiki, tańca, śpiewu i teatru,
- Warsztaty artystyczne „Ogród sztuk” prowadzone w czasie ferii zimowych i wakacji letnich,
- Sala wystawowa Miejskiego Domu Kultury w Pułtusku (malarstwo, rysunek, fotografia); wystawy cieszące się wysoką oglądalnością to: „Powódź w Pułtusku 1979 r.”, „Pułtuskie nekropolie”, „Pułtusk w fotografii początku i końca XX w.” oraz cykliczne imprezy artystyczne, które na stałe wpisały się w program pułtuskich imprez, jak: Młodzieżowy Festiwal Piosenki Ludowej i Autorskiej PROPA (o zasięgu wojewódzkim), Mini Lista Przebojów (show z udziałem dzieci), Opowiem Ci Bajkę...” (konkurs gawędziarski), „Wianki”, Dni Ziemi.

Wypracowano i stworzono pewną ciągłość imprez, które budują kulturalną tradycję miasta i promują je.

Biblioteki publiczne na terenie powiatu to:

- Pułtуска Biblioteka Publiczna im. J. Lelewela (pełniąca od sierpnia 2000 r. zadania biblioteki powiatowej) z 4 filiami,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Świerczach z filią w Strzegocinie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gzach z filią w Skaszewie,
- Gminna Biblioteka w Zatorach z filią w Pniewie,
- Gminna Biblioteka w Pokrzywnicy z filią w Dzierżeniu,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Obrytem,
- Gminna Biblioteka w Winnicy.

Informacje dotyczące księgozbiorów bibliotek zawiera tabela 1.

Tabela nr 1 Analiza działalności bibliotek publicznych w 2000 r.

Biblioteki – 7 Filie – 8 Ogółem-15	Liczba mieszk.	Księgozbiory		Czytelnicy	
		Stan na 31.XII.2000r.	Wskaźnik zakupu na 100 mieszk.	Stan na 31.XII.2000r.	% w stosunku do liczby mieszk.
Pułtusk PBP		56.320		2660	
F. Nr1		9.560		37	
F. Nr 2		14.050		736	
F. Nr 3		6.567		233	
F. Przemiarowo		6.545		159	
	23.442	93.042	2,1	3825	18
Gzy GBP		14.713		235	
F. Skaszewo		9.047		206	
	4.265	23760	2,4	441	10,3
Obryte GBP	5.017	11.252	2,2	354	7,1
Pokrzywnica GBP		14.637		352	
F.Dzierżenin		11.256		396	
	4.725	25893	1,4	748	15,8
Świercze GBP		16.547		656	
F. Strzegocin		8.649		442	
	4.917	25.196	3,4	1098	22
Winnica GBP	4.254	16.859	7,5	710	16,7
Zatory GBP		16.119		412	
F. Pniewo		9.167		318	
	5.000	25.286	2,3	730	14,6
Ogółem:	51.620	221.288	2,9	7906	16

Źródło: dane uzyskane z Pułtuskiej Biblioteki Publicznej im. J. Lelewela.

Niepokojącym jest niski wskaźnik zakupu książek – średnia w powiecie 2,9 książki na 100 mieszkańców, natomiast zalecana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego norma to zakup 18 woluminów na 100 mieszkańców.

W 2000 r. statystycznie co szósty mieszkaniec powiatu pułtuskiego korzystał ze zbiorów bibliotek. Liczba wypożyczeń na jednego czytelnika wynosiła średnio 16 woluminów. Około 75% czytelników bibliotek to dzieci i ucząca się młodzież.

Trudno przewidzieć czy w następnych latach wzrost zainteresowania mas mediami będzie wpływał na spadek czytelnictwa. Aby temu zapobiegać biblioteki publiczne w powiecie muszą zadbać o atrakcyjność księgozbiorów oraz wprowadzać nowe techniki informacyjne.

Biblioteki publiczne są integralną częścią infrastruktury edukacyjnej. Wprowadzona reforma oświaty i utworzenie w gminach gimnazjów powoduje wzrost roli edukacyjnej bibliotek publicznych. Sprawność i efektywność tych placówek zależeć będzie od tempa wprowadzania

nowych technologii elektronicznych oraz przygotowania bibliotekarzy do ich praktycznego stosowania.

Pułtуска biblioteka winna inicjować prowadzenie różnych form działalności kulturalnej. W niektórych gminach są to jedyne instytucje kultury.

Potrzeby czytelnicze społeczności powiatu pułtuskiego wyznaczają aktualnie kierunek reorganizacji i aktualizacji księgozbioru bibliotecznego, wymagającego stworzenia skoordynowanego zakupu książek przez poszczególne biblioteki (skomputeryzowany system wymiany informacji o zbiorach).

Ważnym ośrodkiem tradycji, kultury i sztuki jest Muzeum Regionalne w Pułtusku. Muzeum gromadzi zabytki rzemiosła artystycznego (wyroby z cyny, meble, tkaniny). Ważne miejsce zajmują zabytki dotyczące historii Pułtuska (ikonografia, dokumenty cechowe) oraz zabytki etnograficzne z terenu Puszczy Białej. Ciekawostką w zbiorach są okazy meteorytu, który spadł w okolicy Pułtuska w 1868 r. oraz kolekcja archeologiczna znaleziona podczas prac wykopaliskowych w latach 1976-1998.

Kolekcja liczy około 500 eksponatów, są to : wyroby ze skóry, fragmenty ubrań, wyroby z kości i rogu, talerze, elementy warsztatów, narzędzia.

W muzeum organizowane są wystawy i ekspozycje czasowe i stałe: „Ikonografia Pułtuska XVII-XX w”. oraz „Pułtusk w świetle odkryć archeologicznych”.

Bardzo ważną rolę w dziedzinie kultury i edukacji spełnia Dom Polonii.

Jest on miejscem spotkań, zjazdów, konferencji i sympozjów naukowych, domem pracy twórczej pisarzy, malarzy i kompozytorów polskiego pochodzenia podczas pobytu ich w kraju.

Dom Polonii propaguje model turystyki i dlatego oferuje gościom zagranicznym różnego rodzaju kursy: staropolskich tańców, wiedzy o folklorze, polskiej kuchni.

Dziedziniec i zabytkowe wnętrza zamku są miejscem organizowania nastrojowych koncertów, wieczorów poezji, spektakli, a także imprez o tematyce historycznej (turniejów, balów w strojach ludowych, widowisk).

Pułtusk jest jednym z nielicznych miast na Mazowszu, gdzie tak bardzo przeszłość i tradycja stykają się z teraźniejszością. Dzięki biskupom plockim – wielkim humanistom Pułtusk stał się w epoce „Złotego Wieku” sławnym w całej Rzeczypospolitej ośrodkiem edukacyjnym.

Pierwszy rok trzeciego tysiąclecia w Pułtusku rozpoczęto imprezą pn. „Pułtusk - Stolicą kulturalną Mazowsza 2001”. Idea Roku Kultury, będąca inicjatywą Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego, Województwa Mazowieckiego, Mazowieckiego Centrum Kultury i Sztuki, Starostwa Powiatowego w Pułtusku, Wyższej Szkoły

Humanistycznej w Pułtusk, Domu Polonii w Pułtusk i Miejskiego Domu Kultury w Pułtusk będzie hołdem złożonym przodkom i promocją całego Mazowsza.

9.4. Placówki naukowe

- Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk,
- Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Pułtusk,
- Pułtuskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne,
- Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych im. S.Herbsta w Warszawie Stacja Naukowa w Pułtusk.

Placówki naukowe inicjują, rozwijają badania naukowe, gromadzą źródła historyczne dotyczące Pułtusk i regionu poprzez:

- organizowanie bazy naukowej,
- konsultacje naukowe,
- popularyzację wiedzy o regionie,
- prowadzenie działalności wydawniczej.

Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk wielką wagę przywiązuje do pracy badawczej poprzez : wydawnictwo monografii, publikacje materiałów z konferencji naukowych, organizowanie międzynarodowych konferencji naukowych i sympozjów. Uczelnia jest podmiotem dydaktyczno-naukowym. Współpracuje z najlepszymi uczelniami, zarówno amerykańskimi, jak i europejskimi w zakresie oferowania wspólnych programów szkoleniowych oraz wymiany studentów i wykładowców, podejmuje wiele inicjatyw na rzecz podnoszenia jakości polskiego szkolnictwa wyższego. Wyższa Szkoła Humanistyczna oferuje studia licencjanckie stacjonarne i zaoczne oraz studia podyplomowe na wielu wydziałach o kilkudziesięciu specjalnościach. W Uczelni wykłada ponad 600 nauczycieli akademickich, w tym 200 profesorów i doktorów habilitowanych oraz kilkunastu członków PAN i PAU. Władzami uczelni są:

rektor - Prof. dr hab. Andrzej Bartnicki

prorektor d/s ogólnych – Prof. dr hab. Adam Koseski

prorektor ds. studenckich – Prof. dr hab. Irena Szybiak

prorektor ds. zagranicznych – Dr Krzysztof Ostrowski.

Szkoła ta jest motorem rozwoju lokalnego biznesu. Kadra naukowa i studenci biorą czynny udział w życiu społeczno-politycznym naszego powiatu.

10. OPIEKA ZDROWOTNA

Opieka zdrowotna w powiecie pułtuskim opiera się na kilku podstawowych działach:

- Podstawowa opieka zdrowotna,
- Specjalistyczna ambulatoryjna opieka zdrowotna,
- Lecznictwo zamknięte,
- Profilaktyka i promocja zdrowia,
- Pomoc doraźna,
- Stomatologia.

Dotychczasowa struktura i rozmieszczenie placówek podstawowej opieki zdrowotnej daje gwarancję objęcia opieką wszystkich mieszkańców. Podstawową opiekę zdrowotną w powiecie pułtuskim świadczone są przez przychodnie i ośrodki zdrowia w gminach. Porady specjalistyczne udzielane w ramach specjalistycznej ambulatoryjnej opieki zdrowotnej odbywają się w zakładach o różnym statusie tj.:

- Poradnie działające w ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej,
- Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,
- Gabinety prywatne.

Tabela Nr 1 Sieć publicznych i niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej (stan na 31.12 2000r.)

	Lp.	Nazwa zakładu	Miejscowość
Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	1.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Pułtusk
	2.	Ośrodek Zdrowia	Pokrzywnica
	3.	Ośrodek Zdrowia	Przewodowo
	4.	Ośrodek Zdrowia	Szyszki
	5.	Ośrodek Zdrowia	Obryte
	6.	Ośrodek Zdrowia	Pniewo

Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	6.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”	Pułusk
	7.	Zespół Lekarzy Specjalistów „Medyk”	Pułusk
	8.	NZOZ-Stacje Opieki Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego „Caritas” Diecezji Płockiej.	Pułusk
	9.	„Centrum Medyczne „Gajda-Med.”	Pułusk
	10.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”	Pułusk
	11.	Zespół Lekarzy Rodzinnych „VITA-MED.”	Świercze
	12.	Zespół Lekarzy Rodzinnego „AGMED”	Winnica
	13.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Dar-Med.”	Winnica
	14.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „EDMED”	Zatory
	15.	Zespół Przychodni Specjalistycznych „AL.-MED.”	Pułusk
	16.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Betonka”.	Dzierżenin

Źródło: wykaz przygotowany przez Wydział Edukacji, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Pułtusku.

Tabela Nr 2 Stan zatrudnienia w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Pułtusku na 31 grudnia 2000r.

Zawód	Stan zatrudnienia	Wskaźnik na 10 tys. ludności
Lekarze	64	12,3
Pielęgniarki	177	34,0
Położne	28	5,4
technicy medyczni	43	8,3
Inni	221	42,5
Ogółem	533	102,5

Źródło: dane z Działu Kadr Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pułtusku

Transformacja systemu opieki zdrowotnej oraz limitowanie usług przez kasy chorych prowadzi do zmniejszenia zatrudnienia w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Pułtusku.

Usługi w zakresie leczenia zamkniętego świadczy szpital pułtuski z oddziałami:

- wewnętrznym,
- chirurgicznym,
- dziecięcym
- położniczym,
- ginekologicznym,
- działem anestezjologii i intensywnej terapii,

Poniższa tabela przedstawia liczbę łóżek oraz wskaźnik łóżek na 10 tys. ludności w oddziałach szpitala.

Tabela Nr 3 Liczba łóżek w oddziałach szpitala Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pułtusku w latach 1998-2000.

Odział	Rok 1998		Rok 1999		Rok 2000	
	Liczba łóżek	Wskaźnik na 10 tys. ludn.	Liczba łóżek	Wskaźnik na 10 tys. ludn.	Liczba łóżek	Wskaźnik na 10 tys. ludn.
wewnętrzny	2	13,8	72	13,8	60	11,5
chirurgiczny	42	8,1	42	8,1	33	6,3
Dziecięcy	19	3,6	19	3,6	18	3,5
Położniczy	19	3,6	19	3,6	13	2,5
ginekologiczny	16	3,1	16	3,1	16	3,1
dział anestezjologii i intensywnej terapii	-	-	-	-	7	1,35
Ogółem	168	32,3	168	32,3	147	28,3

Źródło: dane z Działu Kadr Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Pułtusk

Analizując wskaźnik liczby łóżek (na 10 tys. mieszkańców), w szpitalu w Pułtusk obserwuje się tendencję malejącą.

W Polsce przyjmuje się na lata 2001/2002 wskaźnik łóżek:

- 40/10 000 dla szpitali opieki krótkoterminowej,
- 12/10000 dla szpitali opieki długoterminowej .

Oznacza to, iż należy conajmniej utrzymać obecną ilość łóżek opieki krótkoterminowej, by zapewnić odpowiednią opiekę stacjonarną dostosowaną do struktury podaży świadczeń, zapewniającą optymalne wykorzystanie istniejącej bazy.

Istnieje potrzeba zwiększania świadczenia usług w systemie jednodniowym tj. jednego dnia pobytu pacjenta.

Ze względu na bardzo trudne warunki obecnego szpitala (zły stan techniczny budynku) istnieje pilna potrzeba dokończenia budowy szpitala na osiedlu Pułtusk-Popławy.

W ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej należy zapewnić:

- badania diagnostyczne,
- powszechność i dostępność do rehabilitacji leczniczej (skracać terminy oczekiwania pacjentów na wykonanie usług),
- powszechną dostępność do profilaktyki stomatologicznej (stan obecny należy uznać za niezadowalający),
- poprawę systemu opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w placówkach nauczania i wychowania.

Istnieje zatem pilna potrzeba zmian w systemie organizacji ochrony zdrowia.

Poprawy istniejącego stanu można oczekiwać poprzez:

- zwiększenie liczby zakładów Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- zwiększenie liczby porad specjalistycznych w ramach umów zawartych z Mazowiecką

Regionalną Kasą Chorych,

- przeznaczenie większej ilości środków finansowych na realizację świadczeń medycznych.

11. POMOC SPOŁECZNA

Sytuacja społeczno-ekonomiczna w kraju wpływa na wzrastającą z roku na rok liczbę klientów ośrodków pomocy społecznej. Postępująca pauperyzacja znacznej części społeczeństwa nie sprzyja samodzielnemu funkcjonowaniu jednostek i rodzin. Ponadto instytucje pomocowe dysponują coraz mniejszymi środkami finansowymi na świadczenie opieki społecznej.

Świadczeniem pomocy w powiecie pułuskim zajmują się następujące placówki:

- Dom Pomocy Społecznej w Ołdakach,
- Dom Pomocy Społecznej w Obrytem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusk
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pułtusk,
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej : w Gzach, Obrytem, Pokrzywnicy, Świerczach, Winnicy, Zatorach.

Liczba miejsc w domach pomocy społecznej na koniec 2000r. wynosiła 340, w tym

- dla przewlekle psychicznie chorych kobiet i mężczyzn 250 miejsc w Domu Pomocy Społecznej w Obrytem;
- dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn 77 miejsc, dzieci 13 miejsc w Domu Pomocy Społecznej w Ołdakach.

W porównaniu do roku 1999 nastąpił wzrost liczby miejsc o 40 w Domu Pomocy Społecznej w Obrytem. Wzrost ten jest w dalszym ciągu niewystarczający – liczba osób oczekujących na umieszczenie w tym domu wynosi 117.

Miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w 1999 r. wynosił 434,03 zł, w 2000 roku – 515,37 zł i był niższy w porównaniu do roku 1998 odpowiednio o kwoty 232,68zł i 151,34 zł.

Tabela Nr 1. Liczba rodzin i osób w tych rodzinach objętych pomocą społeczną.

Gmina	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną					
	1998		1999		2000	
	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób
Pułtusk	1106	3433	1018	3045	1045	3193
Pokrzywnica	274	1053	235	871	203	706
Zatory	215	1013	174	829	202	980
Winnica	255	1008	301	1009	252	983
Obryte	339	1119	424	1376	378	1206
Świercze	449	1532	382	1491	393	1402
Gzy	289	972	293	987	295	991

Źródło: dane z analizy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczącej liczby osób objętych pomocą społeczną w gminach.

Z uwagi na ograniczone środki finansowe corocznie spada liczba osób objętych pomocą finansową. W takiej sytuacji ośrodki stają przed koniecznością poszukiwania nowych rozwiązań oraz wdrażania i rozwijania nowych, pozamaterialnych form pomocy. Nadal podstawowym zadaniem Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej będzie opieka nad osobami o najniższych dochodach, ale inny będzie jej wymiar. Podstawowym celem musi być animowanie, pobudzanie, wspomaganie nie tylko osób i rodzin, ale również grup i społeczności lokalnych. Działania pracowników socjalnych winny uczyć wykorzystywać potencjał drzemący w ludziach, pobudzać do świadczenia sobie wzajemnej pomocy, wskazywać grupy samopomocowe jako najlepszy sposób wsparcia dla osób znajdujących się w podobnym położeniu i przeżywających podobne problemy.

Od roku 1999 całkowicie nową jednostką w systemie pomocy społecznej, realizującą zadania powiatu pułtuskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pułtusku zajmuje się:

- przyznawaniem pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz pokrywaniem wydatków związanych z kontynuowaniem nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, schroniska, zakłady poprawcze, domy pomocy społecznej i rodziny zastępcze,
- organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielaniem pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,

- organizowaniem i zapewnieniem funkcjonowania powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- organizowaniem i zapewnieniem usług o określonym standardzie w domu pomocy społecznej,
- opracowywaniem powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- organizowaniem specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych, a także terapii rodzinnej,
- prowadzeniem ośrodka interwencji kryzysowej,
- szkoleniem i doskonaleniem kadry pomocy społecznej oraz doradztwem metodycznym dla ośrodków pomocy społecznej,
- wykonywaniem zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Zarówno w przypadku rodzin wielodzietnych, jak i niepełnych możliwe formy pomocy realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie powinny koncentrować się na poprawie statusu materialnego tych rodzin, przede wszystkim poprzez:

- pomoc w znalezieniu pracy dla bezrobotnych rodziców,
- konsekwentne wspieranie dzieci (od dożywiania do pomocy finansowej w potrzebach edukacyjnych).

Wskazane są formy pomocy, które nie tylko dawałyby tym rodzinom doraźne wsparcie, ale także uaktywniałyby je do samodzielnego poszukiwania wyjścia z trudnej sytuacji.

Skala zjawiska niepełnosprawności obliguje do tego, aby działania podejmowane w kierunku polepszenia warunków życia i tym samym jakości życia osób niepełnosprawnych odpowiadały wprost na potrzeby tej grupy osób. Powinny one koncentrować się przede wszystkim na:

- zmianie polityki zatrudnienia,
- kontynuacji modelu rehabilitacji zawodowej, polegającego na ulgach podatkowych oraz pożyczkach dla pracowników zatrudniających osoby niepełnosprawne na otwartym rynku pracy i zakładach pracy chronionej ,
- umożliwianiu pokrywania z budżetu wydatków związanych z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy,
- rehabilitacji leczniczej i społecznej,
- likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych i transportowych.

Zmianę trudnej sytuacji osób starszych przyniesie przede wszystkim zapewnienie im finansowych warunków do godnego życia. Konieczne jest zarówno rozwijanie pomocy środowiskowej w formie usług domowych i instytucji opieki półotwartej, jak również zwiększenie miejsc w domach pomocy społecznej dla osób starszych i samotnych.

12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

12.1 Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Bardzo istotnym wyzwaniem współczesnej cywilizacji jest poprawa indywidualnego poczucia bezpieczeństwa. Nie można tego celu osiągnąć bez realizacji szerokich programów uspołeczniania działań Policji w kooperacji z lokalnymi partnerami w dziedzinie rozpoznawania problemów przestępczości i bezpieczeństwa, określania bilansu sił i środków, a wreszcie wspólnego działania.

Podstawowe cele to:

- koordynowanie działań różnych instytucji w zakresie zadań mających na celu dążenie do zwiększania bezpieczeństwa publicznego, co ma służyć podniesieniu efektywności ich pracy,
- diagnozowanie źródeł powstawania przestępstw i zjawisk patologicznych w celu określenia programów do ich zapobiegania,
- wdrożenie programów mających na celu zapobieganie przestępczości i zjawiskom patologicznym np. bezpieczna szkoła, bezpieczne osiedle, bezpieczne miasto, bezpieczny powiat,
- inicjowanie, organizowanie i koordynowanie działań mających na celu zwalczanie przestępstw, wykroczeń i zjawisk kryminogennych,

- analizowanie okresowych sprawozdań w zakresie przestępczości i zjawisk patologicznych występujących na obszarze powiatu pułtuskiego i na ich podstawie wyznaczanie kierunków dalszego działania.

W roku 1999 stwierdzono 919 przestępstw. Na ogólną liczbę przestępstw stwierdzonych w województwie (172 876) powiat pułtuski plasuje się na 9 pozycji. Z ogółu przestępstw popełnionych na terenie powiatu w roku 1999 wykryto 491, co daje wskaźnik wykrywalności ok. 53 %. W 2000 roku nastąpił zarówno wzrost przestępstw stwierdzonych o 23 %, jak i dochodzeń wszczętych o 12 %.

Do najczęściej występujących przestępstw i wykroczeń na terenie powiatu pułtuskiego należą: włamania do piwnic i domków letniskowych, włamania do samochodów, drobne kradzieże, kolizje drogowe. Ważnym problemem jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w Pułtusk.

W celu podniesienia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców powiatu pułtuskiego należy dążyć do ograniczenia przestępstw i wykroczeń oraz podniesienia wskaźnika wykrywalności.

Najlepsze wskaźniki wykrywalności przedstawia poniższa tabela nr 1.

Tabela nr 1. Wskaźniki wykrywalności przestępstw.

Jednostka Policji	rok 1999	rok 2000
Komenda Powiatowa Policji w Pułtusk	53,7 %	52,8 %
Komisariat Policji w Świerczach	68,1%	64,3 %
Komisariat Policji w Winnicy	57,9 %	68,0 %
Komisariat Policji w Gzach	46,7 %	55,9 %
Komisariat Policji w Pokrzywnicy	38,2 %	40,6 %
Komisariat Policji w Obrytem	21,9 %	41,4 %
Komisariat Policji w Zatorach	61,0 %	25,3 %

Źródło: Na podstawie danych Komendy Powiatowej w Pułtusk.

Poczucie bezpieczeństwa oraz utrzymanie porządku publicznego jest istotnym warunkiem rozwoju społecznego-gospodarczego powiatu.

Działalność prewencyjna odgrywa szczególną rolę w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego.

12.2. Bezpieczeństwo pożarowe i powodziowe

Istotnym zagrożeniem na terenie powiatu pułtuskiego jest zagrożenie pożarowe i powodziowe (duże obszary leśne oraz tereny zalewowe rzeki Narew).

W 2000 roku miało miejsce ogółem 529 zdarzeń, podczas których interweniowały jednostki ochrony przeciwpożarowej, w tym 281 pożarów, 237 miejscowych zagrożeń oraz 11 alarmów fałszywych. Liczba zdarzeń w porównaniu do roku 1999 wzrosła o 79. Przyczyny powstawania pożarów oraz miejscowych zagrożeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Przyczyny powstawania miejscowych zagrożeń i pożarów w 2000 roku .

Przyczyny powstawania pożarów w 2000 r. na terenie powiatu	Ilość pożarów
1. NOD* przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	11
2. NOD przy posługiwaniu się substancjami łatwopalnymi i pirotechnicznymi	1
3. NOD przy wypalaniu pozostałości roślinnych na polach	1
4. NOD w pozostałych przypadkach	4
5. NON** przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	1
6. Wady urządzeń i instalacji elektrycznych (bez urządzeń grzewczych)	13
7. Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń i instalacji elektrycznych	1
8. Wady urządzeń ogrzewczych na paliwo stałe	1
9. Wady urządzeń na paliwo gazowe	1
10. Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń mechanicznych	1
11. Wady środków transportu	2
12. Nieprawidłowa eksploatacja środków transportu	1
13. Wyładowania atmosferyczne	4
14. Podpalenia (umyślne)	224
15. Inne przyczyny	3
16. Nieustalone	12
Razem :	281
Przyczyny powstawania miejscowych zagrożeń w 2000 roku	Ilość zdarzeń

1. Wady urządzeń i instalacji gazowych (zbiorniki, przewody, odbiorniki gazu itp.)	1
2. Wady urządzeń ogrzewczych (innych niż elektryczne)	1
3. Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych (innych niż elektryczne)	1
4. Uszkodzenia sieci instalacji przesyłowych, doprowadzających, odprowadzających media komunalne i technologiczne	5
5. Wady środków transportu	2
6. Nieprawidłowa eksploatacja środków transportu	2
7. Niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu	75
8. Nieprawidłowe wykonanie prac instalacyjnych, remontowo-budowlanych	1
9. Osunięcia gruntów, miałów, innych materiałów sypkich	1
10. Huragany, silne wiatry, tornada	37
11. Gwałtowne opady atmosferyczne	5
12. Nietypowe zachowania zwierząt, owadów stwarzających zagrożenie	44
13. Celowe działanie człowieka	2
14. Nieustalone	4
15. Inne przyczyny	56
Razem :	237

* - Nieostrożność osób dorosłych ; ** - Nieostrożność osób nieletnich

Źródło : „Informacja o stanie bezpieczeństwa pożarowego oraz zagrożeniach pożarowych i innych miejscowych na terenie powiatu pułtuskiego” – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk.

Zagrożenie powodziowe obejmuje tereny gmin: Pułtusk, Obryte, Zatory i częściowo Pokrzywnica. Na obszarze tym należy liczyć się z możliwością wystąpienia powodzi, którą mogą spowodować:

- długotrwałe intensywne opady deszczu,
- oberwanie chmury,
- podniesienie poziomu wód Narwi w czasie roztopów i spływu kry lodowej, po śnieżnych i mroźnych zimach.

Stan zagrożenia powodziowego może spotęgować: powstanie zatoru lodowego w miejscowości Kacice, uszkodzenia w obwałowaniu wywołane przez zwierzęta oraz silny prąd przy wysokim stanie wody i nieuregulowanym korycie rzeki Narew – grunty pod wałem są piaszczyste , co może być przyczyną zapadnięcia się wału w wyniku podmycia podłoża. Powstanie uszkodzeń mechanicznych urządzeń chroniących miasto Pułtusk przed powodzią może zaistnieć również w wyniku: powstania samoistnych uszkodzeń spowodowanych zmęczeniem i zużyciem materiałów, a także niewłaściwej obsługi technicznej urządzeń hydrotechnicznych.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa należy podejmować następujące działania:

- dokonywać przeglądów indywidualnych posesji i indywidualnych gospodarstw rolnych w zakresie porządku i zabezpieczenia przeciwpożarowego,

- przeprowadzać akcje informacyjne w okresie wiosenno-letnim podczas wzrastającego zagrożenia pożarowego (wypalanie pozostałości roślinnych na polach i rowach przydrożnych),
- wprowadzić na terenie powiatu system selektywnego alarmowania jednostek ochrony przeciwpożarowej.

13. MIESZKALNICTWO

Stan zasobów mieszkaniowych w poszczególnych gminach wchodzących w skład powiatu pułtuskiego charakteryzuje poniższa tabela:

Tabela nr 1 Struktura mieszkań według form własności.

Gmina	Komunalne		Społeczne czynszowe		Spółdzielcze		Indywidualne		Liczba mieszkań ogółem	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców
	Liczba mieszkań	Przeciętna pow. użytk. mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Przeciętna pow. użytk. mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Przeciętna pow. użytk. mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań	Przeciętna pow. użytk. mieszkania [m ²]		
miasto i gm. Pułtusk	1332	56,7	40	46,2	2236	52,0	2823	107,0	6431	272
Gzy	11	42,1	-	-			1150	80,0	1161	243
Obryte	6	45,0	-	-			1300	100,0	1306	309
Pokrzywnica	23	56,0	-	-			1119	90,0	1142	220
Winnica	26	62,0	-	-	23	60	846	80,0	895	212

Świercze	20	54,0	-	-			1248	58,8	1268	255
Zatory	16	59	-	-	143	65	1060	80,0	1219	248
Razem	1434	56,6	40,0	46,2	2402	52,9	9546	89,1	13422	258

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji zebranych w poszczególnych gminach (stan na 31.12.2000 r.)

Liczba mieszkań przypadająca na 1000 mieszkańców w powiecie pułtuskim wynosi 256, w województwie kształtuje się na poziomie – 319 mieszkań, w kraju – 300, w krajach Unii Europejskiej 400-460.

Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę w powiecie - 19,59 m², województwie –18,5m², w kraju 18,6 m² na 1 osobę.

14. UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

14.1 . Rolnictwo

Powiat Pułtuski jest powiatem typowo rolniczym. Użytki rolne zajmują 72 % ogólnej powierzchni, z tego 77,5 % to grunty orne pod zasiewy, 20 % to łąki i pastwiska , co stwarza dogodne warunki do rozwoju hodowli bydła. Sady zajmują 1,8 % ogólnej powierzchni powiatu, co świadczy o regresie sadownictwa na naszym terenie . Lasy i grunty leśne zajmują 19,4 % ogólnej powierzchni powiatu. Poniższa tabela przedstawia strukturę użytkowania gruntów w powiecie pułtuskim.

Tabela nr 1. Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych gmin.

GMINY	Powierzchnia ogólna [ha]	Użytki rolne w ha					Lasy i grunty leśne [ha]	Pozostałe grunty [ha]
		Razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gzy	10446	8893	6727	134	522	1510	787	766

Obryte	13967	7813	6490	99	401	823	5532	622
Pokrzywnica	12134	9119	6922	320	523	1354	1348	1667
Pułtusk miasto i gmina	13382	9928	7597	284	853	1194	1456	1998
Świercze	9339	7833	6021	193	329	1290	801	705
Winnica	11507	8868	6616	151	373	1728	2049	590
Zatory	12106	7355	5964	271	609	511	4111	640
Razem powiat	82881	59809	46337	1452	3610	8410	16084	6988

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego w Pułtusk (stan na 31.12.2000 r.)

W powiecie dominują gleby średnie i słabe. W klasach bonitacyjnych IIIb, IVa, IVb jest 27 947 ha, co stanowi 60,3 % powierzchni gruntów ornych.

Gruntów klas V, VI, VIz jest 16 759 ha, co stanowi 36,2 % ogółu gruntów ornych, których uprawa ekonomicznie nie jest uzasadniona. Są to najslabsze gleby, które w pierwszej kolejności powinny być przeznaczone pod zalesienia. W przypadku zalesienia obszaru 16 759 ha wskaźnik lesistości zwiększyłby się do wysokości 39,6 % (wzrost 2 – krotny).

Znikomy jest udział gleb dobrych, urodzajnych - klas I-III a. Jest ich tylko 1631 ha, co stanowi 3,5 % ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Jakość bonitacyjna gleb przedstawia się następująco :

Tabela nr 2 Bonitacja gleb w poszczególnych gminach.

GMINY	Powierzchnia gruntów ornych (ha)	Grunty orne w ha								
		I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VI z
Gzy	5728	-	15	659	1519	2016	1153	1096	266	4
Obryte	6492	-	-	8	175	971	1770	2390	1072	106
Pokrzywnica	6922	-	-	196	761	1160	1811	1728	1188	78
Pułtusk miasto i gmina	7596	-	6	359	1989	2520	1159	802	716	45
Świercze	6021	-		105	624	2018	1508	1110	622	34
Winnica	6616	-	31	199	844	1712	1700	1397	682	51
Zatory	5962	-	-	53	182	1001	1354	1648	1493	231
Razem powiat	46337	-	52	1579	6094	11398	10455	10171	6039	549

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów Starostwa Powiatowego w Pułtusk (stan na 31.12.2000 r.)

Stan zmeliorowania użytków rolnych w poszczególnych gminach jest zróżnicowany. Najlepsza sytuacja jest w gminach: Gzy , Pułtusk , Obryte , Winnica , gdzie zmeliorowanych jest od 60 –70 % gruntów. Najmniej zmeliorowanych użytków rolnych 13 % jest tylko w gminie Pokrzywnica . W pierwszej kolejności należy przeprowadzić melioracje na gruntach dobrych klas IIIb – IVb. Należałoby także zastanowić się nad celowością i sposobem melioracji niektórych terenów. Przy systematycznym obniżaniu się poziomu wód gruntowych zmeliorowanie przesuszonych użytków rolnych mogłoby tylko pogorszyć stosunki wodne.

Tabela nr 3. Stan zmeliorowania i pokrycie potrzeb melioracji

Lp.	Powiat Pułtusk	Użytki rolne			Użytki rolne pozostałe do zmeliorowania [3-4]
		Potrzeby melioracyjne [pow. w ha]	Powierzchnia zmeliorowana 2000 r.	% zaspokojenie potrzeb	
1	2	3	4	5	6
1.	Gzy	7.339	5.290	72,0	2.049
2.	Obryte	1.958	1.297	66,2	661
3.	Pokrzywnica	8.003	1.072	13,4	6.931
4.	Pułtusk	6.920	4.870	70,4	2.050
5.	Świercze	7.483	1.774	23,7	5.709
6.	Winnica	6.998	4.490	64,2	2.508
7.	Zatory	1.805	982	54,4	823
Razem Powiat		40. 506	19.775 ha	48,8	20.731 ha

Źródło : Ewidencja urządzeń melioracyjnych Inspektoratu Melioracji .

Na terenie naszego powiatu istnieje 6 178 gospodarstw rolnych. Najwięcej, bo około 40 % stanowią gospodarstwa w przedziale 7-15 ha , a 20 % to tzw. gospodarstwa socjalne – do 3 ha, produkujące głównie na samozaopatrzenie . Znikomy jest odsetek gospodarstw dużych, powyżej 50 i 100 ha . Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w naszym powiecie to nieco ponad 10,4 ha . Średnia powierzchnia gospodarstw w gminach waha się od 7,6 ha w gminie Zatory do 12,8 ha w gminie Gzy. Gospodarstwa rolne na terenie naszego powiatu są obszarowo małe. Poniższa tabela przedstawia strukturę obszarową gospodarstw rolnych w poszczególnych gminach powiatu pułtuskiego.

Tabela nr 4. Liczba gospodarstw indywidualnych i działek rolnych

Wielkość gospodarstw [ha]	GMINY							Razem powiat
	Gzy	Obryte	Pokrzywnica	Pułtusk	Świercze	Winnica	Zatory	
Do 1	55	33	82	115	191	118	64	658

1-2	25	56	67	65	62	31	30	336
2-3	22	55	60	43	44	16	17	257
3-5	91	120	126	96	101	56	113	703
5-7	102	170	147	110	95	84	158	866
7-10	127	245	161	170	141	137	189	1170
10-15	177	194	186	194	163	198	191	1303
15-20	94	52	76	87	72	110	50	541
20-30	61	18	42	34	47	53	16	271
30-50	27	1	6	3	16	13	-	66
50-100	4	-	-	-	2	-	-	6
100-200	1	-	-	-	-	-	-	1
200 i więcej	-	-	-	-	-	-	-	0
Razem	786	944	953	917	934	816	828	6178

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Ciechanowskiego z 1997 roku.

Gospodarstwa rolne składają się z kilku lub kilkunastu działek niejednokrotnie oddalonych od siedliska.. Ilość ich wzrasta proporcjonalnie do wielkości gospodarstwa . Na gospodarstwo rolne o średniej powierzchni mieszczącej się w przedziale 10-15 ha przypada średnio 4,4 działki. Także średnia powierzchnia działki jest niewielka – około 3,2 ha . Dane te jasno wskazują na potrzebę scalania gruntów, co poprawiłoby strukturę gospodarstw i umożliwiło bardziej ekonomiczne wykorzystanie sprzętu rolniczego.

Tabela nr 5. Charakterystyka szachownicy w indywidualnych gospodarstwach rolnych wg gmin.

GMINY	Ogółem	Wielkość gospodarstw w przedziałach obszarowych [ha]									
		<i>1-2</i>	<i>2-3</i>	<i>3-5</i>	<i>5-7</i>	<i>7-10</i>	<i>10-15</i>	<i>15-20</i>	<i>20-30</i>	<i>30-50</i>	<i>50 i więcej</i>
Średnia liczba działek w gospodarstwie											
Gzy	2,6	1,2	1,5	1,5	1,9	2,3	2,9	3,4	3,9	5,2	6,6
Obryte	4,1	1,7	2,3	2,7	3,5	4,1	5,3	7,0	10,4	16,0	-
Pokrzywnica	3,5	1,4	1,9	2,6	2,6	3,3	4,5	5,6	6,8	7,2	-
Pułtusk	4,2	1,7	2,2	3,0	4,1	4,1	5,3	5,7	6,5	6,3	-
Świercze	2,5	1,3	1,5	1,9	1,9	2,4	3,0	3,2	4,6	4,0	6,5
Winnica	3,5	1,3	2,1	2,0	2,6	3,3	3,8	4,3	5,2	5,6	-
Zatory	4,7	2,0	2,8	3,0	4,2	4,6	6,2	6,9	7,7	-	-
<i>Średnia Powiatu</i>	<i>3,6</i>	<i>1,5</i>	<i>2,0</i>	<i>2,4</i>	<i>2,9</i>	<i>3,4</i>	<i>4,4</i>	<i>5,2</i>	<i>6,4</i>	<i>6,3</i>	<i>6,6</i>
Średnia powierzchnia działki w gospodarstwie											
Gzy	4,8	1,4	1,8	3,0	3,2	3,9	4,4	5,4	6,6	7,6	12,4
Obryte	2,2	1,0	1,2	1,6	1,8	2,3	2,5	2,7	2,3	2,0	-
Pokrzywnica	2,8	1,2	1,6	1,8	2,5	2,8	2,9	3,4	3,9	5,2	-
Pułtusk	2,4	1,1	1,3	1,5	1,6	2,3	2,6	3,3	3,9	7,1	-

Świercze	4,3	1,3	1,8	2,4	3,7	3,9	4,4	5,9	5,4	9,7	11,4
Winnica	3,7	1,1	1,4	2,4	2,5	2,9	3,6	4,5	5,2	6,9	-
Zatory	2,0	0,9	1,1	1,5	1,6	2,0	2,1	2,6	3,2	-	-
<i>Średnia Powiatu</i>	3,2	1,1	1,5	2,0	2,4	2,9	3,2	4,0	4,4	5,5	25,8

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Ciechanowskiego z 1997 roku.

W strukturze zasiewów zboża stanowią 56,9 % ogółu powierzchni upraw, w tym – żyto 31,1 %, a tylko 18,9 % pszenica. Wskaźnik poziomu uprawy ziemniaka kształtuje się na poziomie 14,3%. Natomiast niski jest udział roślin strączkowych i motylkowych (wysokobiałkowych, które stanowią wysokowartościową paszę dla zwierząt hodowlanych) i wynosi 8,5 % ogółu upraw. Struktura zasiewów jest przede wszystkim uzależniona od jakości gleb. Szczegółową strukturę powierzchni upraw przedstawia poniższa tabela :

Tabela nr 6. Powierzchnia upraw.

GMINY	Powierzchnia uprawy w ha									
	<i>psz eni ca</i>	<i>jęc zm ień</i>	<i>owi es</i>	<i>Ps ze nż yt o</i>	<i>żyto</i>	<i>mies zan ka zboż owa</i>	<i>strącz kowe paste wne</i>	<i>Mot ylko we</i>	<i>ziem niak i</i>	<i>wa rzy wa</i>
Gzy	1378	616	243	799	1206	1199	250	218	795	40
Obryte	215	58	492	438	779	306	144	169	1200	42
Pokrzywnica	588	160	378	422	1686	702	225	339	993	62
Pułtusk	953	569	232	677	954	1021	172	479	654	40
Świercze	705	238	303	619	1281	634	185	131	668	34
Winnica	987	179	311	712	1577	858	201	249	1056	41
Zatory	156	49	438	328	740	184	185	164	1255	44
<i>Razem Powiat</i>	<i>4982</i>	<i>1869</i>	<i>2397</i>	<i>3995</i>	<i>8223</i>	<i>4904</i>	<i>1362</i>	<i>1749</i>	<i>6621</i>	<i>303</i>

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Ciechanowskiego z 1997 roku.

Produkcja zwierzęca w powiecie pułtuskim oparta jest na hodowli trzody chlewnej i bydła. Głównym kierunkiem hodowli bydła jest chów bydła mlecznego i produkcja mleka. Bardzo niskie (śladowe) w powiecie pułtuskim jest pogłowie owiec. Pogłowie zwierząt w poszczególnych gminach powiatu pułtuskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7. Pogłowie zwierząt w gospodarstwach (sztuki)

<i>Gminy</i>	<i>bydło</i>	<i>trzoda</i>	<i>owce</i>	<i>konie</i>	<i>kozy</i>	<i>kury</i>	<i>Gęsi</i>	<i>kaczki</i>	<i>Indyki</i>
Gzy	4612	10948	14	344	35	17530	191	1763	180
Obryte	4032	11327	240	232	16	13276	164	1109	214
Pokrzywnica	3728	7407	48	363	23	13922	155	1605	277
Pułtusk	485	7938	43	227	67	14950	95	1118	173
Świercze	3777	4588	77	418	30	13518	210	1231	106
Winnica	4261	8803	4	319	18	14273	127	1622	218
Zatory	3735	10298	64	259	25	13389	185	954	196
<i>Razem Powiat</i>	<i>27630</i>	<i>61309</i>	<i>490</i>	<i>2162</i>	<i>214</i>	<i>100854</i>	<i>1127</i>	<i>9402</i>	<i>1364</i>

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Ciechanowskiego z 1997 roku.

Poprawę kondycji ekonomicznej gospodarstw rolnych można osiągnąć poprzez :

1. Zrzeszanie się rolników w związki i grupy producenckie, które mogą zaoferować dużą pulę produktu o określonych walorach użytkowych i będą partnerem do rozmów z odbiorcą . Ponadto mogą wspólnie dokonywać zakupu środków do produkcji po cenach hurtowych . W grupach producenckich istnieje możliwość efektywniejszego wykorzystania maszyn i urządzeń rolniczych.
2. Zmniejszenie udziału zbóż w strukturze zasiewów .
3. Odpowiedni dobór gatunków uprawianych roślin w gospodarstwie tj. bardziej wydajnych i o lepszych walorach użytkowych i handlowych .
4. Zwiększanie powierzchni uprawy rzepaku, jęczmienia i pszenicy a ograniczanie zasiewów żyta i owsa.
5. Wprowadzanie nowych odmian pszenicy o lepszych parametrach technologicznych .

6. Poprawianie struktury i żyzności gleb poprzez wapnowanie i nawożenie organiczne, a także prawidłowe stosowanie płodozmianu, co zapobiegnie degradacji gleb oraz ograniczy poziom zachwaszczenia i występowania chorób podsuszkowych .
7. Stosowanie międzyplonów i poplonów poprawiających żyzność gleb .
8. Zmniejszanie uprawy ziemniaków oraz wprowadzanie odmian ziemniaków w różnych grupach wczesności i o określonych walorach użytkowych (konsumpcyjne, galanteria ziemniaczana: chipsy, frytki oraz skrobiowe dla przemysłu ziemniaczanego).
9. Rezygnacja z uprawy gruntów bardzo słabych, z jednoczesnym przeznaczaniem ich pod zalesienie i rekreację.
10. Podwyższanie kwalifikacji rolników.

14.2 Przemysł

Powiat pułtuski jest regionem słabo uprzemysłowionym. W ramach podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON na koniec 1999 roku działały 3322 przedsiębiorstwa, co stanowi 0,7 % ogółu przedsiębiorstw w województwie mazowieckim.

W ramach sektora publicznego występuje 111 podmiotów zaliczonych do pozostałych form gospodarki narodowej (wg Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego – 2000r.). Sektor prywatny reprezentuje 3211 podmiotów, z czego 253 to spółki prywatne, 10 przedsiębiorstw zagranicznych i z udziałem kapitału zagranicznego. Najliczniejszą grupę przedsiębiorstw sektora prywatnego stanowią osoby fizyczne w liczbie 2855. Poniższa tabela przedstawia podmioty gospodarki narodowej w powiecie pułuskim.

Tabela nr 8. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 1999 roku.

		Powiat pułtuski	Województwo mazowieckie
Sektor publiczny	Razem	111	9522
	Przedsiębiorstwa państwowe	-	404
	Spółki Skarbu Państwa	-	201
	Spółki państwowych osób prawnych	-	485
	Pozostałe podmioty	111	8432
Sektor prywatny	Razem	3211	492834
	Spółki prywatne	253	79687
	Spółki z udziałem kapitału zagranicznego	8	11464
	Spółdzielnie	29	3316
	Przedsiębiorstwa zagraniczne drobnej wytwórczości	2	195
	Osoby fizyczne	2855	383611
	Pozostałe podmioty	64	14561
Ogółem		3322	502356

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego – 2000 r. (stan na 31.12.1999 r.)

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w powiecie stanowi 99,9 % ogółu przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON, które odgrywają istotną rolę w rozwoju gospodarki powiatu. Wśród branż reprezentowanych przez te podmioty dominuje działalność handlowa (hurt-detal), usługi budowlane, transportowe oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Podmioty prywatne (handlowe i usługowe) nastawione są w głównej mierze na obsługę lokalnego rynku. Powiat pułtuski posiada silne tradycje rzemieślnicze. Cech Rzemiosł Różnych w Pułtusku zrzesza 65 członków działających w takich branżach, jak m.in. mechanika pojazdowa, stolarstwo, fryzjerstwo, blacharstwo, lakiernictwo, budowlana oraz odzieżowa. W 1999 roku w powiecie pułtuskim prowadziło działalność 63 firmy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, podczas gdy w województwie mazowieckim liczba ta wynosi 99, a w Polsce 79. Głównym ośrodkiem rozwoju przedsiębiorczości jest miasto Pułtusk, na którego terenie zlokalizowana jest większość działających podmiotów gospodarczych oraz instytucji obsługujących lokalny biznes tj. Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, instytucje ubezpieczeniowe, itp. Trzon instytucji wspierających lokalną przedsiębiorczość stanowią banki kredytowe: Powszechny Bank Kredytowy S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A., Kredyt Bank PBI S.A., Bank Spółdzielczy.

W celu stworzenia korzystnych warunków do rozwoju i funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw należy promować przedsiębiorczość na terenie powiatu, prowadzić działalność informacyjną i oświatową (organizowanie szkoleń w zakresie rozwoju przedsiębiorczości), powołać organizację pracodawców, nawiązywać współpracę z przedsiębiorcami krajowymi i zagranicznymi, zacieśniać współpracę z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i organami samorządu terytorialnego.

Dobra współpraca środowiska samorządowego z przedsiębiorcami powinna stać się podstawą rozwoju wielu nowych przedsięwzięć gospodarczych.

14.3. Komunikacja

Podstawowy układ drogowy powiatu stanowi sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Łączna długość tych dróg wynosi ok.456,901 km z czego:

drogi krajowe	-36,165 km
drogi wojewódzkie	-55,738 km
drogi powiatowe	-364,998 km

Drogi krajowe i wojewódzkie w całości, a powiatowe w 66,8 % mają nawierzchnię utwardzoną.

Drogami krajowymi administruje Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych w Warszawie Rejon Dróg Krajowych Radzymin z siedzibą w Warszawie ul. Korkowa 163. Przez teren naszego powiatu przebiegają drogi krajowe:

- Nr 61 Warszawa- Suwałki /odcinek Klusek-Laski/
- Nr 57 Szczytno-Pułtusk /odcinek Dzierżanowo-Pułtusk/

W ciągu tych dróg znajduje się 5 obiektów mostowych.

Drogami wojewódzkimi administruje Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie Rejon Drogowy Wołomin-Nowy Dwór Mazowiecki z siedzibą w Wołominie ul. Kobyłkowska 1. Na terenie powiatu pułtuskiego znajdują się następujące drogi wojewódzkie:

- Nr 618 Gołymin-Wyszków /odcinek Osiek Aleksandrowo-Pułtusk-Pniewo/
- Nr 619 Płońsk – Nasielsk - Pułtusk /odcinek Świerkowo i Poniaty Wielkie - Pułtusk/
- Nr 620 Nowe Miasto-Przewodowo /odcinek Klukówek-Przewodowo/

W ciągu tych dróg znajduje się 8 obiektów mostowych.

Drogami powiatowymi administruje Zarząd Dróg Powiatowych w Pułtuskul. M.C. Skłodowskiej 3. Do zadań Zarządu Dróg Powiatowych należy między innymi zarządzanie i koordynacja robót w pasie drogowym, utrzymanie dróg i obiektów mostowych oraz opracowanie projektów planów rozwoju sieci drogowej.

W ciągu dróg powiatowych znajduje się 14 obiektów mostowych o nośności od 10-30 ton oraz przepustów o łącznej długości 1823,5 m.

Wykaz dróg powiatowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9. Wykaz dróg powiatowych.

Lp.	Nr drogi	Lokalizacja	Kilometraż	Długość
1.		Pułtusk- ul. Świętojańska		0,249 km
2.		ul. Bartodziejska		1,310km
3.		ul. Białowiejska		3,094 km
4.		ul. Grabowa		0,286 km
5.		ul. Gajkowicza		1.111 km
6.		ul. Jana Pawła II		0,841 km
7.		ul. Mickiewicza		2,942 km
8.		ul. Plac Teatralny		0,108 km
9.		ul. Rynek		0,467 km
10.		ul Staszica		0,378 km
11		ul. Stare Miasto		0,511 km
12.		ul. Benedyktyńska		0,252 km
13.		ul. Tartaczna		2,119 km
14.		ul. Tysiąclecia		0,688 km

15.	07519	Gzy- Żebry Włosty	0+000 do 3+850	3,850 km
16.	07546	Gąsocin-Lady	5+039 do 16+612	11,573 km
17.	07547	Ostaszewo-Kałęczyn	0+000 do 1+040	1,040 km
18.	07548	Kozłówka-Ostaszewo	0+000 do 8+976	8,976 km
19.	07549	Osiek Alek-Skaszewo	L+807 do 6+664	4,857 km
20.	07551	Kozłówka-Czamostów	0+000 do 7+398	7,398 km
21.	07564	Przemiarowo-Kamiewo	0+000 do 3+446	3,446 km
22.	07565	Pułtusk-Trzciniec-Gościejewo	3+094 do 10+499	7,405 km
23.	07566	Boby-Gnojno	0+000 do 2+800	2,800 km
24.	07568	Pułtusk-Grabówiec	0+286 do 3+385	3,099 km
25.	07569	Pułtusk-Bulkowo	2+942 do 9+181	6,239 km
26.	07570	Przewodowo-Gołądkowo	0+000 do 8+464	8,464 km
27.	07571	Łady-Winnica	0+000 do 10+241	10,241 km
28.	07572	Gąsiorowo-Winnica	0+000 do 7+033	7,033 km
29.	07573	Kacice-Pokrzywnica	0+000 do 6+840	6,840 km
30.	07574	Gołądkowo-Łubiennica	0+000 do 7+370	7,370 km
31.	07575	Pokrzywnica-Dzbanice-Kamiewek	0+000 do 7+189	7,189 km
32.	07576	Strzyże-Obębek	0+000 do 3+901	3,901 km
33.	07577	Dzbanice-Trzepowo	0+000 do 2,836	2,836 km
34.	07578	Gołądkowo-Pokrzywnica-Klusek	0+000 do 13+717	13,717km
35.	07579	Winnica-Pokrzywnica	0+000 do 5+916	5,916 km
36.	07580	Pokrzywnica-Smogorzewo	0+000 do 10+115	10,115km
37.	07581	Winnica-Powielin	0+000 do 10+897	10,897 km
38.	07582	Winnica-Kamionna	0+000 do 4+000	4,000 km
39.	07583	Smogorzewo- Poniaty	0+000 do 3+471	3,471 km
40.	07585	Pobyłkow Małe-Ciepielin-Łosewo	1+800 do 8+680	6,880 km
41.	07586	Pobyłkovo Małe-Piskomia	0+000 do 6+547	6,547 km
42.	07587	Budy Pobyłkowskie-Kępiaste	0+000 do 5+300	5,300 km
43.	07745	Nowe Miasto-Kałęczyn	8+890 do 10+040	1,150 km
44.	07746	Nasielsk-Gąsocin	6+000 do 13+530	7,530 km
45.	07747	Prusmowice-Strzegocin	0+000 do 9+460	9,460 km
46.	07748	Strzegocin-Gołymin	0+000 do 8+552	8,552 km
47.	07749	Nasielsk-Strzegocin	5+000 do 0+771	5,771 km
48.	07750	Kowalewice-Lewiski	0+000 do 7+605	7,605 km
49.	07751	Nasielsk-Prusinowice	5+590 do 10+720	5,130 km
50.	07752	Kowalewice-Łachany	0+000 do 6+055	6,055 km
51.	07753	Klukowo-Świerkowo	0+000 do 5+000	5,000 km
52.	07754	Nasielsk Gnaty-Bulkowo	5+030 do 14+868	9,838 km
53.	28535	Porządzie-Pułtusk	19+200 do 34+007	14,807 km
54.	28538	Obryte-Zambski K.-Zakrzewo	0+000 do 16+397	16,397 km
55.	28539	Sokołowo-Obryte-Pniewo-Zatory	12+295 do 23+069	10,774 km
56.	28540	Gładczyń-Obryte-Gostkowo	0+000 do 13+855	13,855 km
57.	28541	Pniewo-Obryte	0+000 do 6+768	6,768 km

58	28546	Grabówiec-Zatory-Żdziebórz	0+000 do 13+628	13,628 km
59	28547	Gładczyn-Popowo Kościelne	0+000 do 10+348	10,348 km
60.	28551	Celinowo-Ciski	1+500 do 5+774	4,274 km
61.	0744014	Bulkowo-Skórznice-Gąsiorowo	0+000 do 5+900	5,900 km
62.	2823001	Obryte-Sadykierz	0+000 do 3+000	3,000 km
63.	2823012	Sadykierz-Gródek Rządowy	0+000 do 3+300	3,300 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zarządu Dróg Powiatowych w Pułtusku (wg stanu na 31.12.2000r.)

Stan techniczny dróg na terenie powiatu pułtuskiego w 24% jest w stanie dobrym, w 42% w średnim, a w 34% w złym. Głównym mankamentem sieci tych dróg jest brak wymaganych parametrów technicznych. Stan nawierzchni dróg powiatowych określa tabela nr 10.

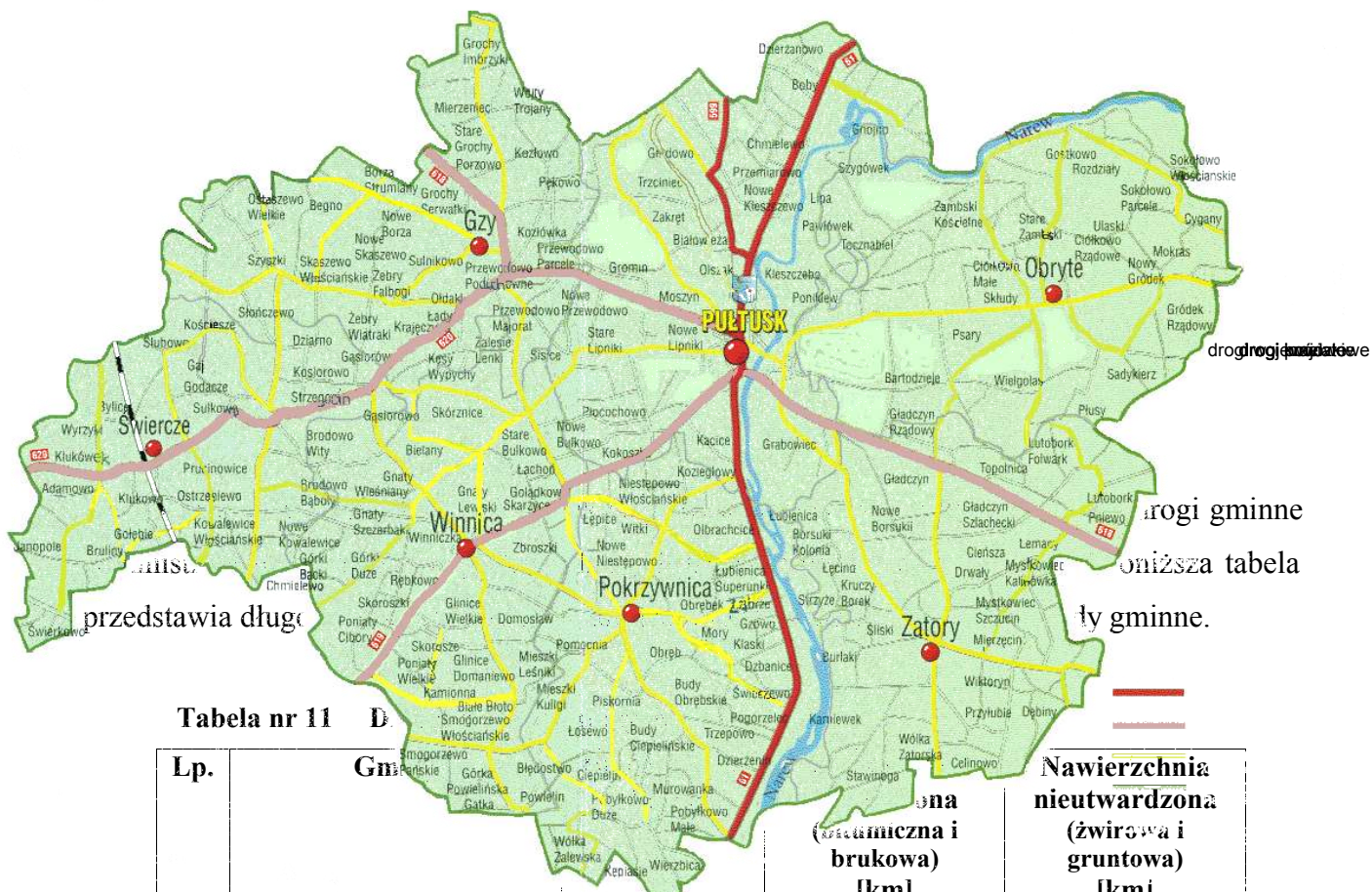
Tabela Nr 10. Stan nawierzchni dróg powiatowych

Lp	Gmina	Długość dróg [km]	Nawierzchnia bitumiczna	Trylinka	Kostka kamienna	Brukowiec	Grunt ulepszony	Grunt naturalny
1.	Pułtusk	36,618	34,690	1,212	0,716	-	-	-
2.	Gzy	53,031	42,365	-	-	2,911	7,242	0,513
3.	Winnica	65,732	29,507	-	-	6,296	20,933	8,996
4.	Pokrzywni	65,499	31,144	-	-	3,118	24,898	6,339
5.	Obryte	55,427	37,184	-	-	0,105	9,285	8,853
6.	Zatory	41,824	27,458	-	-	-	2,381	11,985
7.	Świercze	46,867	27,056	-	-	-	11,096	8,715
	Razem	364,998	229,404	1,212	0,716	12,430	75,835	45,401

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zarządu Dróg Powiatowych w Pułtusku (wg stanu na 31.12.2000r.)

W celu poprawy stanu technicznego dróg powiatowych, Zarząd Dróg Powiatowych opracował projekt modernizacji dróg powiatowych na lata 2001-2015. Łączna długość dróg modernizowanych przez powiat wynosi 216,33 km.

PODSTAWOWY UKŁAD KOMUNIKACYJNY DRÓG NA TERENIE POWIATU.

przedstawia dług

drogi gminne
niższa tabela
ty gminne.

Tabela nr 11

Lp.	Gmina	Przebieg drogi krajowej nr 61	Nawierzchnia bitumiczna i brukowa [km]	Nawierzchnia nieutwardzona (żwirowa i gruntowa) [km]
1	Pułtusk miasto i gmina	163	44,6	118,4
2	Gzy	63	3	3
3	Obryte	140	40	100
4	Pokrzywnica	62	3,6	58,4
5	Świercze	129	13	116
6	Winnica	84	21,5	62,5
7	Zatory	85	12	73
	Razem	726	137,7	588,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

Stan techniczny dróg gminnych jest bardzo zły. Pokrycie nawierzchnią bitumiczną dróg lokalnych waha się w przedziale od 3,5% do 28,5%. Drogi te codziennie służą mieszkańcom wsi rolniczego powiatu pułtuskiego niejednokrotnie jako jedyne drogi dojazdów dzieci do szkół i dowozu mleka do mleczarni. W związku z powyższym należy dążyć do poprawy stanu technicznego dróg gminnych poprzez modernizację nawierzchni bitumicznej i pokrycie asfaltem dróg gruntowych.

Nadrzędnym celem rozwoju sieci dróg na terenie powiatu jest przebudowa drogi krajowej nr 61, poprzez wybudowanie obwodnicy dla miasta Pułtusk i kilku pasów szybkiego ruchu na

odcinku Warszawa-Pułtusk. Droga ta odgrywa strategiczną rolę, gdyż łączy powiat pułtuski z największym w kraju rynkiem pracy – stolicą kraju - Warszawą. Stanowi również tranzyt towarowy z Zachodu Europy na Wschód. Jest także trasą dojazdową dla turystów z centralnej i południowej Polski do zielonych płuc Europy, czyli Mazur, największego letniego miejsca wypoczynku turystów, którzy przejeżdżając mogą zwiedzić jedno z najstarszych na Mazowszu miasto Pułtusk i jego okolice.

Inwestycja ta może powstać jedynie przy współpracy Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych w Warszawie i powiatów, przez które droga ta przebiega.

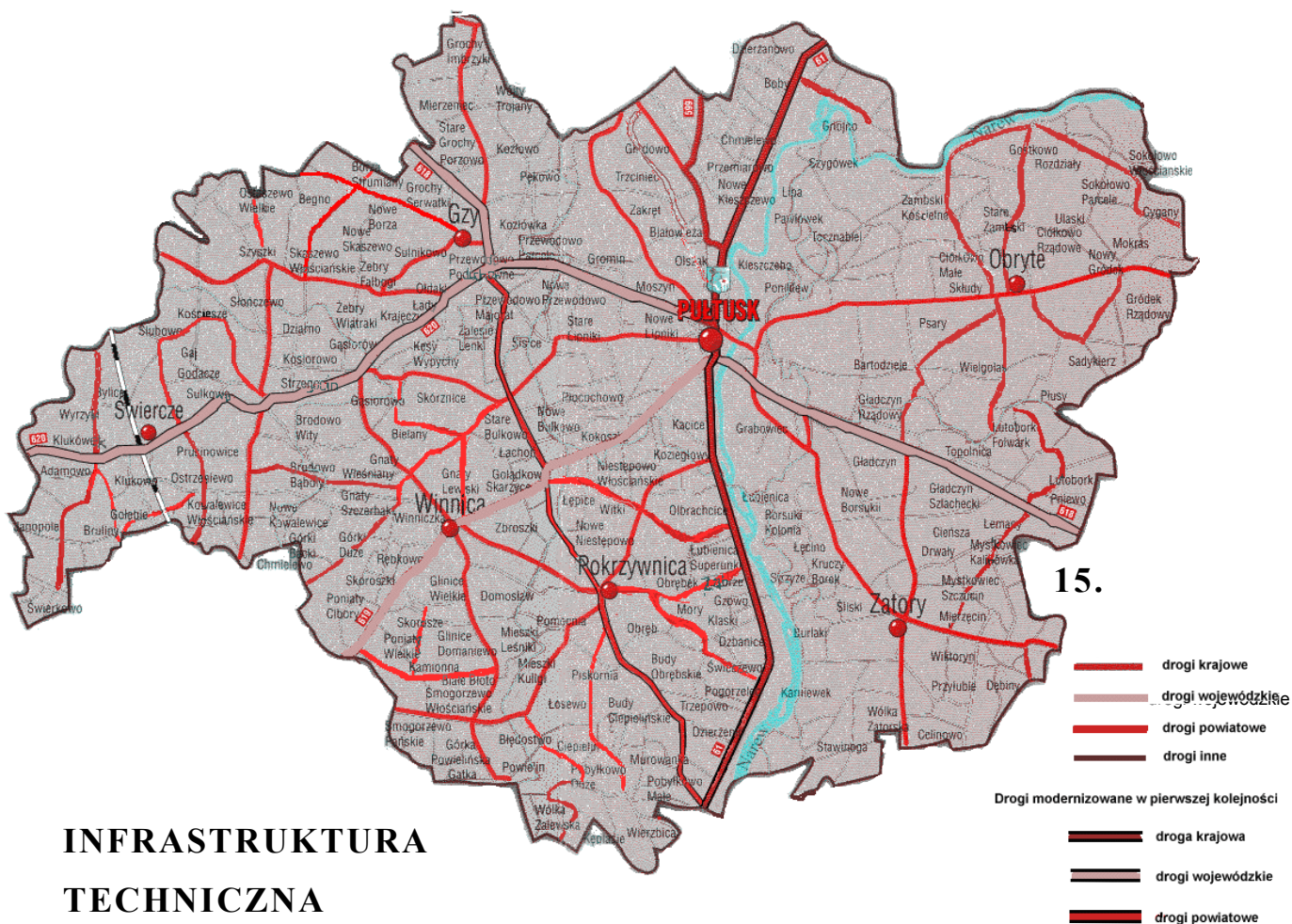
Do czasu sfinalizowania tej inwestycji alternatywą będzie zbudowanie małej obwodnicy Pułtuska, polegające na modernizacji dróg powiatowych na trasie Klusek - Trzepowo - Pokrzywnica - Gołdkowo - Bulkowo - Przewodowo. Pozwoli to pojazdom kierującym się na drogi wojewódzkie Nr 618, 619 i 620 ominąć Pułtusk, co znacznie odciąży ruch w mieście, a pojazdom skróci drogę.

Drogi wojewódzkie, chociaż w całości bitumiczne, też wymagają natychmiastowej modernizacji, szczególnie droga Nr 620 Płońsk – Pułtusk i droga Nr 618 Wyszków – Pułtusk – Gołymin, której modernizacja już się rozpoczęła.

W celu przyspieszenia realizacji tych inwestycji, poszczególne samorzady podziału terytorialnego kraju powinny zawierać wspólne porozumienia. Powiat pułtuski może zaoferować nie wykorzystany potencjał ludzki (wysokie bezrobocie na terenie powiatu).

Niżej przedstawiona mapa określa priorytety modernizacji dróg w pierwszej kolejności.

MAPA MODERNIZACJI DRÓG W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

15.1. Sieć wodociągowa.

Długość sieci wodociągowej w powiecie pułtuskim wynosi 533,7 km, co stanowi około 65 % ogółu potrzeb.

Gmina i miasto Pułtusk

Na obszarze gminy funkcjonują trzy systemy wodociągowe:

- wodociąg grupowy „Pułtusk”, obejmujący swym zasięgiem miasto Pułtusk oraz wsie: Jezewo, Kacice, Płocochowo i Lipniki Stare,
- wodociąg grupowy "Trzciniec", obejmujący swym zasięgiem wsie: Trzciniec, Zakręt, Białowieża, Gromin,
- wodociąg grupowy "Lipa", obejmujący swym zasięgiem wsie: Lipa i Chmielewo.

Wodociąg grupowy „Pułtusk” zasilany jest z ujęcia wód podziemnych czwartorzędowych o zatwierdzonych zasobach w kat. B w wysokości 639 m³/h. Ujęcie wody zlokalizowane jest na lewym brzegu rzeki Narwi na wyspie „Rybitew”. Woda surowa z ujęcia przesyłana jest do stacji uzdatniania, której maksymalna wydajność wynosi 15 000 m³/d. Stan techniczny ujęcia i stacji uzdatniania jest dobry. Aktualna wydajność z jaką pracuje ujęcie i stacja uzdatniania wody wynosi 4 000 m³/d, co stanowi 27 % możliwej do uzyskania wydajności stacji uzdatniania wody. Na terenie stacji zlokalizowanej przy zbiegu ulic Kościuszki i Łącznej znajdują się dwa zbiorniki retencyjne o pojemności 2000 m³ każdy. We wsi Płocochowo, przy szosie Pułtusk - Płońsk jest wykonana automatyczna pompownia strefowa oraz zbiornik wyrównawczy o pojemności 150m³. Łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosi około 51,8 km, z czego około 6,2 km stanowią sieci magistralne. Można stwierdzić, iż sieć wodociągowa w mieście pokrywa w 99% zapotrzebowania, poza nowymi terenami przeznaczonymi pod budownictwo jednorodzinne. Układ sieci wodociągowej jest pierścieniowo-promienisty. Najstarsze odcinki sieci wodociągowej były budowane około 100 lat temu. Sieć zbudowana jest z rur żeliwnych wodociągowych, PCV i azbestocementowych. Stan techniczny ujęcia i stacji uzdatniania jest dobry.

Wodociąg grupowy "Trzciniec"- zasilany jest z ujęcia wód podziemnych czwartorzędowych o zatwierdzonych zasobach w kat. B w wysokości 80 m³/d. Woda pobierana jest ze studni głębinowych (w tym jedna rezerwowa) o łącznej wydajności 80 m³/d. W dokumentacji ujęcia nie określono strefy pośredniej. Woda surowa jest uzdatniana. Obecnie stacja pracuje z wydajnością stanowiącą około 5% jej maksymalnej wydajności. Na terenie stacji wodociągowej zlokalizowany będzie zbiornik retencyjny wody o pojemności 300 m³. Sieć wykonana jest z rur PCV, a budowa jej została zakończona w 1997r. stan techniczny jest dobry.

Wodociąg grupowy "Lipa" zasilany jest z ujęcia wód podziemnych czwartorzędowych o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych 50 m³/d.

Wydajność nominalna istniejących urządzeń stacji wodociągowej wynosi 13 m³/h, co nie pokrywa w pełni obecnych potrzeb. Wodociąg ten był budowany w latach 70. Stacja uzdatniania wody oraz sieć wodociągowa wymagają gruntowej modernizacji.

Długość sieci wodociągowej na terenie gminy Pułtusk wynosi 58,3 km. Na terenie gminy w fazie przygotowania budowy jest sieć wodociągowa w: Przemiarowie, Głodowie, Grabówcu, Moszynie, Grominie i Lipnikach Nowych. zasilana z ujęć „Trzciniec” i „Pułtusk”. Bez sieci wodociągowej pozostają wsie: Gnojno, Boby, Kleszewo, Olszak.

Gmina Gzy

Istnieją dwa ujęcia ze stacjami uzdatniania wody, które są zlokalizowane we wsiach: Gzy Wisnowa i Szyszki, wydajność każdego z nich wynosi 96 m³/h. Sieć wodociągowa pokrywa 70% zapotrzebowania. Pełne zaspokojenie potrzeb przewidywane jest do 2010 roku. Bez wodociągu pozostaje obecnie 13 miejscowości. Długość istniejącej sieci wynosi 100,1 km. W 2001r. planowana jest budowa wodociągu we wsi Skaszewo Nowe.

Gmina Obryte

Sieć wodociągowa obejmuje obszar prawie całej gminy, a wykonane przyłącza do 1200 posesji pokrywają 99% zapotrzebowania na wodę z wodociągu. Brak jest przyłączy do siedmiu gospodarstw we wsi Rowy. Istnieją dwa ujęcia wody tj.: w Bartodziejach (trzy studnie na głębokości ok.35m) oraz Gródka Rządowym (trzy studnie na głębokości ok.100m). Długość sieci wodociągowej na obszarze całej gminy wynosi 86,3 km.

Gmina Pokrzywnica

W gminie tej w roku 1996 oddano do użytku stację wodociągową w miejscowości Łępace. Ujęcie wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w Łępicach składa się z dwóch studni: studni podstawowej o głębokości 62 m i studni awaryjnej o głębokości 52 m. W roku 2000 z wodociągu sieciowego korzystali mieszkańcy 9 wsi: Łępace, Witki, Pokrzywnica, Piskornia, Pomocnia, Nowe Niestępowo, Niestępowo Włościańskie, Koziegłowy i Olbrachcice, co stanowi 33% zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy. Jest to najniższy wskaźnik na terenie powiatu. Długość sieci wodociągowej wynosi 64,7 km, liczba przyłączy 406. Obecnie bez wodociągu pozostaje 26 miejscowości tej gminy.

Gmina Świercze

Obecnie tylko około 35% ludności gminy Świercze korzysta z wodociągu sieciowego. Jest to po gminie Pokrzywnica najniższy stopień zwodociągowania w powiecie pułtuskim. Mieszkańców gminy obsługują, następujące wodociągi:

- Wodociąg "ŚWIERCZE" - bazujący na ujęciu składającym się z 2 studni wierconych o głębokościach 90 i 88 m i zatwierdzonych zasobach w wysokości 45 m³/h. Wodociąg długości

6,9 km zaopatruje w wodę miejscowość Świercze (woda dostarczana jest do blisko 200 odbiorców).

- Wodociąg "STRZEGOCIN"- długości 0,2 km o lokalnym zasięgu, doprowadzający wodę do szkoły, Spółdzielni Kółek Rolniczych, punktu czerpalnego wody oraz 3 gospodarstw rolnych. Woda pobierana jest z ujęcia wody o zatwierdzonych zasobach 22 m³/h (głębokość studni 89 m). W najbliższym czasie ujęcie to planowane jest do likwidacji, a istniejącą sieć zasilac będzie inna stacja z ujęciem wody.

- Wodociąg "KLUKÓWEK" - składa się z ujęcia wody (dwie studnie wiercone i stacja wodociągowa) o zatwierdzonych zasobach 76 m³/h. Woda doprowadzana jest do miejscowości: Bruliny, Świeszewo, Świerkowo, Świeszewko, Klukowo i Klukówek. Docelowo wodociąg obejmie swym zasięgiem większość obszaru gminy oraz gospodarstwa wsi Adamowe z gminy Nowe Miasto.

Niewielki, wschodni fragment gminy leży w zasięgu obsługi wodociągu z sąsiedniej gminy Winnica. Woda doprowadzana jest do 5 gospodarstw w Brodowie i 3 gospodarstw w Kowalewicach Nowych. Wodociąg posiada już 8 wsi (388 przyłączy) o długości sieci rozdzielczej 30,5 km i 10,5 km przyłączeniowej. W 2001r. rozpoczęta została budowa wodociągu dla 13 wsi. Bez sieci wodociągowej w najbliższym czasie będzie pozostawało jeszcze 7 wsi.

Gmina Winnica

Sieć wodociągowa obejmuje w 100% teren gminy. Główne ujęcie wody zlokalizowane jest we wsi Zbroszki (dwie studnie), z przepompowniami w Bielanach, Gnatach Szczerbakach i Gnatach Wieśnianach, które zasila większość wsi tej gminy. Maksymalna wydajność urządzeń stacji wynosi 1980 m³/d. Natomiast takie wsie, jak : Błędostowo, Powielin, Górka Powielińska, Gatka, Smogorzewo Włociańskie i Smogorzewo Pańskie zasilane są z sieci wodociągowej z Serocka. Długość sieci na terenie gminy wynosi 102 km, a liczba przyłączy – 886.

Gmina Zatory

Obecnie sieć wodociągowa na terenie gminy liczy 35,3 km i 15 km przyłączy do budynków (527 gospodarstw domowych). Całkowicie zwodociągowane są wsie: Zatory, Pniewo, Wólka Zatorska, Drwały, Cieńsza, Lemany, Dębiny, Ciski, Gładczyn i Gładczyn Rządowy, co stanowi ok. 60 % zapotrzebowania w tej gminie. W fazie planowania jest budowa sieci wodociągowej we wsiach: Pniewo Kolonia, Lutobrok, Lutobrok Folwark, Mystkówiec Szczucin, Mystkówiec Kalinówka, Przyłubie i Topolnica. Główna hydrofornia w Zatorach zasila większość wsi na terenie gminy. Poza tym istnieją studnie głębinowe w Pniewie i Gładczynie zasilające wodociągi tych wsi.

Istniejąca sieć wodociągowa nie zaspakaja w pełni potrzeb mieszkańców powiatu. Niski procent (ok.65%) dostępności do wody z sieci wodociągowej głównie spowodowany jest wysokimi kosztami inwestycji oraz zbyt rozproszoną zabudową –szczególnie na terenach wiejskich. Należałoby dążyć do większego wykorzystania istniejących ujęć wodnych poprzez budowę przepompowni. Budowa przepompowni umożliwiłaby większy zasięg dostępności do wody z sieci wodociągowej.

15.2 Sieć kanalizacyjna

W powiecie funkcjonują cztery komunalne (Psary, Pułtusk, Winnica, Zatory) i cztery zakładowe (Dom Pomocy Społecznej w Obrytem i Ołdakach, Zespół Szkół Rolniczych w Gołądkowie, Spółdzielnia Mieszkaniowa w Gładczynie) oczyszczalnie ścieków. Maksymalna przepustowość wszystkich oczyszczalni wynosi 6810,4 m³/d. Natomiast faktycznie oczyszczanych ścieków jest – 3581m³/d, co stanowi 52,6 % możliwych do oczyszczenia. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 42,1 km co w znikomym stopniu zaspokaja potrzeby całego powiatu. Skutkiem tego jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych ściekami komunalnymi. Jeśli jednym z atutów powiatu, mających przyciągnąć turystów, ma być czyste, nieskażone środowisko, to należy dążyć do minimalizacji jego zanieczyszczenia, w tym również do budowy kanalizacji sanitarnej.

Gmina i miasto Pułtusk

Sieciowy system odprowadzenia ścieków istnieje tylko w mieście Pułtusku. Odprowadzenie ścieków w mieście odbywa się częściowo systemem kanalizacji rozdzielczej, a częściowo systemem kanalizacji ogólnospławnej. Układ sieci jest grawitacyjno-pompowy.

W 1995 r część istniejącego systemu kanalizacji podłączono do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej na lewym brzegu Narwi. Teren ten jest zalewowy i z tego powodu oczyszczalnia chroniona jest wałami przeciwpowodziowymi oraz nasypem drogi Pułtusk - Wyszków. Aktualna przepustowość oczyszczalni ścieków wynosi 5400m³/d. Zatwierdzony plan zagospodarowania oczyszczalni określa strefę uciążliwości o szerokości 300 m. Do systemu tego odprowadzane są ścieki z budynków wielorodzinnych, jednorodzinnych oraz ścieki przemysłowe z przedsiębiorstwa DAEWOO FSO-MOTOR i Fabryki Sprzętu Elektrotechnicznego POLAM Pułtusk. Istnieją dwie przepompownie.

Duża część miasta odprowadza ścieki nieoczyszczone systemem kanalizacji deszczowej bezpośrednio do rzeki Narew. Ogółem długość sieci kanalizacyjnej wynosi około

17,5 km, z czego około 4 km to kanalizacja ogólnospławna. Obecnie do oczyszczalni trafia około 2100m³/d ścieków, w tym około 120 m³/d to ścieki dowożone taborem asenizacyjnym z obszaru miasta i gminy. Łączna ilość ścieków oczyszczonych w oczyszczalni stanowi 39 % wykorzystania przepustowości urządzeń. Na terenach wiejskich ścieki sanitarne z gospodarstw domowych gromadzone są w zbiornikach (nie zawsze szczelnych), a następnie wywożone na własne pola uprawne. Taka sytuacja powoduje stale pogarszanie się jakości wody rzeki Narew oraz wód wglębnych pierwszego poziomu wodonośnego, co w konsekwencji powoduje ujemny wpływ na jakość życia mieszkańców.

Gmina Gzy

Gmina nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Istnieje tylko zakładowa oczyszczalnia ścieków przy Domu Pomocy Społecznej w Ołdakach. Ścieki bytowo-gospodarcze z gospodarstw domowych gromadzone są w osadnikach bezodpływowych, skąd wywożone zostają wozami asenizacyjnymi na pola uprawne rolników. W inwestycjach planowanych przez gminę przewiduje się budowę dwóch oczyszczalni.

Gmina Obryte

Gmina ta ma dobrze rozwiniętą sieć kanalizacji sanitarnej we wsi Obryte, gdzie istnieje zakładowa oczyszczalnia ścieków przy Domu Pomocy Społecznej oraz we wsi Psary z komunalną oczyszczalnią ścieków. Łącznie oczyszczalnie odbierają ścieki od 520 gospodarstw domowych. Przepustowość pierwszej z nich wynosi 100m³ /d , drugiej – 50m³/d. Ogólna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 16,3 km . W inwestycjach planowanych gmina przewiduje wybudowanie dwóch oczyszczalni ścieków oraz budowę sieci kanalizacyjnej na 200 przykanalików. Gospodarstwa domowe nie podłączone do sieci kanalizacyjnej gromadzą ścieki w osadnikach bezodpływowych, które wywożone są okresowo do oczyszczalni lub na pola uprawne.

Gmina Pokrzywnica

Na terenie gminy nie uporządkowana jest do tej pory gospodarka ściekowa. Żadna z miejscowości nie została skanalizowana. Ścieki z gospodarstw domowych gromadzone są w bezodpływowych zbiornikach (szambach) i okresowo wywożone na pola uprawne. Z uwagi na rozproszoną zabudowę gmina będzie dążyła w kierunku budowy oczyszczalni przyzagrodowych.

Gmina Świercze

W gminie tej brak jest kanalizacji sanitarnej. Przeważająca ilość ścieków bytowo-gospodarczych powstająca na terenach wiejskich gromadzona jest w osadnikach bezodpływowych, skąd wywożona jest wozami asenizacyjnymi na wylewisko w Klukówku. Wylewisko powstałe w 1991 roku nie jest dotychczas w pełni wykorzystywane, w trakcie

wypełniania jest pierwsza kwarta. Obiekt składa się z pięciu kwater o powierzchniach od 0,42 do 0,63 ha. Aktualnie na wylewisko trafia około 60-70 m³ ścieków dziennie. Wylewisko należy do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, dlatego docelowo konieczne jest zamknięcie wylewiska w celu likwidacji narastającej degradacji wód podziemnych.

Gmina Winnica

Sieć kanalizacyjną posiadają miejscowości: Winnica, Winniczka z oczyszczalnią ścieków (biologiczno-mechaniczna) w Winnicy o przepustowości 800m³/d. Długość sieci 3,7 km, liczba przykanalików – 48. Obecnie budowane są przykanaliki do gospodarstw domowych. Inwestycja budowy kanalizacji we wsi Winnica zrealizowana jest w 60%, a we wsi Winniczka w 100%. Rozpoczęto dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości :Winnica, Zbroszki, Skarżyce i Golądkowo o łącznej długości z przykanalikami 5,7 km.

Gmina Zatory

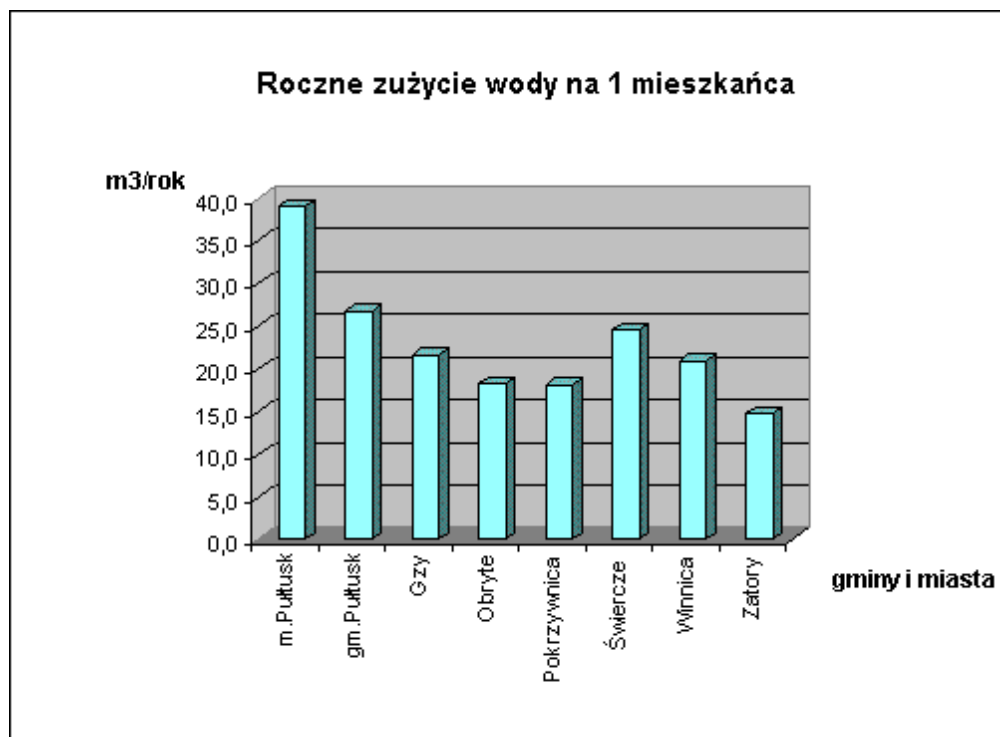
Na terenie gminy Zatory funkcjonuje oczyszczalnia ścieków usytuowana w Zatorach o przepustowości 100 m³/d, z możliwością rozszerzenia do 200 m³/d oraz oczyszczalnia ścieków w Gładczynie o przepustowości 50 m³/d. Sieć kanalizacyjną posiada 50% wsi Zatory oraz Gładczyn. Długość sieci kanalizacyjnej – 4,6 km. Przewidywana jest rozbudowa kanalizacji w Zatorach, która swoim zasięgiem obejmie pozostałą część wsi.

Przedstawiona poniżej tabela nr 1 ilustruje długości sieci wodno-kanalizacyjnej powiatu pułtuskiego oraz roczne zużycie wody z wodociągów w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu.

Tabela nr 1. Roczne zużycie wody z wodociągów w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Gminy	Wodociąg i kanalizacja sieć w kilometrach [km]	kanalizacyjna [km]	wodociągowa rozdzielcza [km]	Wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej	Roczne zużycie wody z wodociągów w gospodar. domowych na 1 mieszkańca w m ³
m.Pułtusk	69,3	17,5	51,8	99%	39,0
gm.Pułtusk	58,3	-	58,3	58%	26,8
Gzy	100,1	-	100,1	70%	21,6
Obyte	102,6	16,3	86,3	99%	18,2
Pokrzywnica	64,7	-	64,7	33%	18,1
Świercze	30,5	-	30,5	35%	24,5
Winnica	110,4	3,7	106,7	100%	20,9
Zatory	39,9	4,6	35,3	60%	14,7
powiat pułtusk	575,8	42,1	533,7	65%	20,0

źródło: opracowanie własne, na podstawie informacji uzyskanych w gminach i instytucjach branżowych.

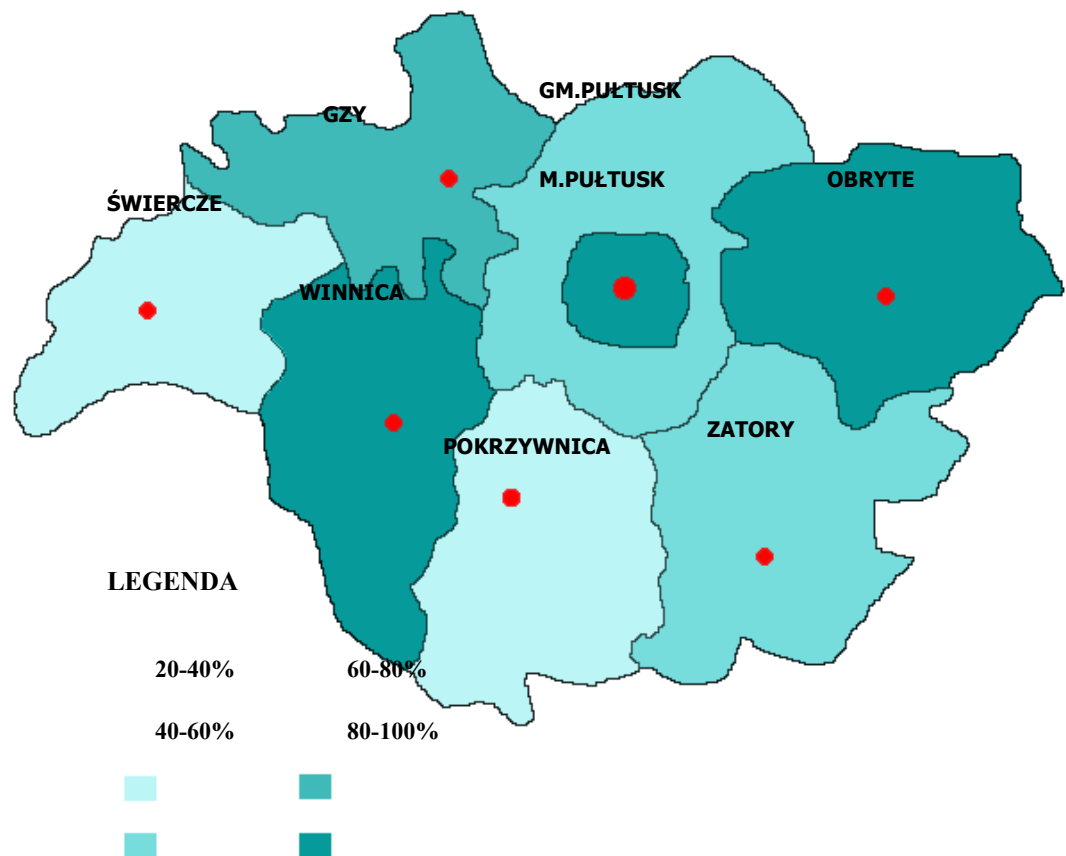

Z tabeli nr 1 wynika, iż roczne zużycie wody na 1 mieszkańca w powiecie pułtuskim jest dwukrotnie niższe ($20,0\text{m}^3$) w porównaniu ze wskaźnikiem zużycia wody w województwie, który wynosi $40,9\text{m}^3$. Wynika to m.in. z następujących czynników:

- gęstość zaludnienia w powiecie pułtuskim jest dwukrotnie mniejsza w porównaniu do województwa
- na terenie powiatu brak jest rozwoju przemysłu
- nie występują większe aglomeracje
- występuje odpływ ludności z powiatu

W dziedzinie gospodarki wodnej należy przede wszystkim uwagę na zbyt słabo rozwiniętą infrastrukturę sieci wodno-kanalizacyjnej zwłaszcza jeśli chodzi o tereny wiejskie.

***WSKAŹNIK DOSTĘPNOŚCI SIECI WODOCIĄGOWEJ
W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH***

15.3 Telekomunikacja

Wskaźnik dostępności telefonów dla całego powiatu pułtuskiego na 1000 mieszkańców wynosi 204,38, zaś dla województwa mazowieckiego 310,8. Wskaźnik dostępności telefonów dla miasta Pułtuska wynosi na 1000 mieszkańców - 301,68. Wskaźnik dostępności telefonów na 1000 mieszkańców dla poszczególnych gmin powiatu pułtuskiego jest następujący:

- Pułtusk gmina 203,78
- Winnica 190,68
- Gzy 165,20

- Świercze	153,87
- Pokrzywnica	111,11
- Obryte	96,68
- Zatory	121,62

źródło: Telekomunikacja Polska S.A. Pion Obsługi Klientów obszar w Ciechanowie Rejon Obsługi Klientów w Pułtusk.

Gmina i miasto Pułtusk

Na terenie miasta i gminy Pułtusk zapotrzebowanie na przydział abonenta telefonicznego zrealizowane jest w 99 %. Nowo wybudowana centrala telefoniczna, praktycznie może w pełni zaspokoić potrzeby nowych abonentów. Duża część abonentów korzysta z sieci telefonii komórkowej. Na terenie miasta Pułtusk wybudowana jest wieża telefonii komórkowej, jednocześnie zamontowane są anteny na : Domu Polonii, kominie kotłowni i Szkole Podstawowej Nr 4. Projektowana jest budowa nowej wieży w dzielnicy Pułtusk – Popławy lub Grabówiec, w celu wykorzystania ich do telefonii komórkowej.

Gmina Winnica

Na terenie gminy Winnica zapotrzebowanie na telefony jest w pełni zaspokojone. Centrala telefoniczna posiada jeszcze duże rezerwy numerów. Duża ilość abonentów korzysta z sieci telefonii komórkowej.

Gmina Gzy

Na terenie gminy Gzy zapotrzebowanie na telefony jest zrealizowana w niewielkim stopniu. Kompleksowa telefonizacja gminy nastąpi po zrealizowaniu inwestycji budowy wodociągów. W chwili obecnej trwają indywidualne podłączenia prywatnych abonentów. Na terenie gminy dosyć szybko rozwija się telefonia komórkowa.

Wybudowano wieżę telefonii komórkowej we wsi Przewodowo.

Gmina Świercze

Na terenie gminy Świercze zapotrzebowanie na telefony jest zaspokojone. W chwili obecnej w wyniku istniejącej rezerwy podłącza się indywidualnych abonentów do sieci abonenckiej. Ponadto wybudowana jest wieża telefonii komórkowej we wsi Klukówek i tym samym część mieszkańców gminy korzysta z tej sieci.

Gmina Zatory

Na terenie gminy Zatory trwa budowa sieci telefonicznej wraz z podłączaniem abonentów do tej sieci. Wybudowano wieżę telefonii komórkowej we wsi Zatory oraz wieżę antenową TPM (telefonii radiowej) we wsi Pniewo, które powinny zaspokoić wszystkie potrzeby w łączność telefoniczną na terenie gminy. Dużo mieszkańców tej gminy korzysta sieci telefonii komórkowej.

Gmina Pokrzywnica

Na terenie gminy Pokrzywnica zapotrzebowanie na telefony zrealizowane jest w niewielkim stopniu, część abonentów podłączonych jest do centrali w Winnicy. W miarę istniejących rezerw podłącza się nowych abonentów. Na terenie gminy wybudowane są dwie wieże telefonii komórkowej we wsi Gzowo i Karniewek oraz planuje się budowę nowej we wsi Pokrzywnica.

Gmina Obryte

Na terenie gminy Obryte telefony posiadają mieszkańcy wsi: Obryte, Psary, Gródek, Sadykierz (łącznie stanowi to 400 abonentów). Do kompleksowej telefonizacji gmina przystąpi po zrealizowaniu budowy wodociągów i kanalizacji oraz remontów dróg.

W chwili obecnej trwają indywidualne podłączania abonentów do sieci w miarę posiadanych rezerw. Część mieszkańców gminy korzysta z sieci telefonii komórkowej.

15.4. Energetyka

Gmina i Miasto Pułtusk

Teren gmin: Winnica, Gzy, Świercze, Pokrzywnica, Pułtusk (w tym miasto) obsługiwany jest przez Rejon Energetyczny Ciechanów Posterunek Energetyczny w Pułtusku.

Stacja rozdzielcza w Pułtusku zasilana jest poprzez linie przesyłowe 110 kV z elektrowni Ostrołęka i Dębe. Brak jest budynków mieszkalnych do których nie ma podłączenia energii elektrycznej. Nowobudowane budynki podłączane są do sieci energetycznej systematycznie po załatwieniu niezbędnych formalności. Teren gmin: Zatory i Obryte obsługiwany jest przez Rejon Energetyczny w Wyszkanie.

15.5. Gazownictwo

Gmina i Miasto Pułtusk

Na terenie miasta i gminy Pułtusk znajduje się (wg danych uzyskanych w urzędzie miasta) :

- sieć gazowa średnioprężna	15,3 km
- przyłącza gazowe średnioprężne	7,1 km
- stacja gazowa I stopnia	1 szt

- stacja gazowa II stopnia 1 szt

W chwili obecnej trwa podłączanie do sieci gazowej odbiorców indywidualnych. Pozostali mieszkańcy korzystają z gazu w butlach gazowych Propan – Butan. W dalszej perspektywie planowana jest gazyfikacja dzielnicy Pułtusk – Popławy. W celu wykorzystania istniejącej sieci gazowej należy dążyć do większej ilości odbiorców.

Gmina Winnica

Na terenie gmina Winnica znajduje się (wg danych uzyskanych w urzędzie gminy) :

- sieć gazowa średnioprężna	4,3 km
- przyłącza gazowe średnioprężne	1,7 km
- stacja gazowa I stopnia	1 szt
- stacja gazowa II stopnia	1 szt

Przez teren gminy przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia. W chwili obecnej trwa podłączanie odbiorców gazu do sieci. Planuje się podłączenie do sieci gazowej odbiorców następujących wsi: Gołądkowo (Szkoła), Skarzyce, Zbroszki i Domoślaw. Pozostali mieszkańcy gminy korzystają z gazu z butli Propan – Butan.. W celu wykorzystania istniejącej sieci gazowej należy dążyć do większej ilości odbiorców.

Gmina Gzy

W chwili obecnej mieszkańcy gminy korzystają z gazu w butlach Propan -Butan.

Gmina Świercze

Przez teren gminy nie przebiega sieć gazowa, obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu z butli Propan – Butan. Zgodnie z opracowanym projektem rozwoju gazyfikacji planuje się budowę sieci gazowej oraz stacji redukcyjno – pomiarowej we wsi Strzegocin, a tym samym rozprowadzenie gazu do odbiorców na terenie gminy.

Gmina Zatory

Przez teren gminy nie przebiega sieć gazowa, obecnie mieszkańcy gminy korzystają z gazu w butlach Propan – Butan.

Gmina Pokrzywnica

Przez teren gminy przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia. W inwestycjach planowane jest opracowanie dokumentacji projektowej oraz budowa sieci gazowej we wsi Pokrzywnica. W chwili obecnej mieszkańcy gminy korzystają z gazu z butli Propan-Butan.

Gmina Obryte

Przez teren gminy w chwili obecnej nie przebiega sieć gazowa, obecnie mieszkańcy tej gminy korzystają z gazu w butlach Propan – Butan. Planowane jest opracowanie projektu gazyfikacji gminy oraz systematyczne podłączanie indywidualnych odbiorców na terenie gminy (wsie zwarte).

15.6 Główne kierunki zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zagadnienia opracowania planów zagospodarowania przestrzennego jest ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 1999 r. Nr 15, poz.139 z późn.zm.). Artykuł 67 ust.1 tej ustawy stanowi, iż miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy tracą moc po upływie 7 lat od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie z art. 75 ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 1995 r., tak więc siedmioletni okres obowiązywania dotychczasowych planów zagospodarowania kończy się 31 grudnia 2001 roku.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym nałożyła na gminy obowiązek sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy. Przed utratą mocy planów, o których mowa w art. 67 ust.1 ustawy, rada gminy jest obowiązana do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Uchwała rady gminy o planie miejscowym lub jego zmianie, w sytuacji braku studium jest nieważna.

W powiecie pułuskim studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało opracowane dla gmin: **Zatory** (przyjęte uchwałą Rady Gminy Nr 155/XXIII z dnia 28 czerwca 2001r.), **Świercze** (przyjęte uchwałą Rady Gminy Nr 155/XXIX/2001 z dnia 12 lipca 2001r.), **Gzy** (przyjęte uchwałą Rady Gminy Nr XXIII/108/2001 z dnia 29 sierpnia 2001r.) oraz miasta i gminy **Pułusk** (do dnia 1 października 2001r. nie przyjęte uchwałą). Pozostałe gminy nie posiadają studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania lub są w trakcie ich tworzenia.

Aktualnie obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego były przez organy stanowiące gmin dostosowywane do potrzeb rozwoju lokalnego.

Gmina Winnica

W obecnym planie zagospodarowania przestrzennego wprowadzone zmiany dotyczą przeznaczenia gruntów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, budowę stacji paliw, żwirownię, rekreację, usługi, handel i zalesienie.

Gmina Świercze

Plan zagospodarowania przestrzennego gminy obejmuje przeznaczenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe indywidualne oraz drobną działalność usługową.

Gmina Gzy

Zmiany w planie obejmowały przeznaczenie dodatkowych terenów pod zabudowę jednorodzinną oraz pod projektowaną masarnię i ubojnię w Gotardach.

Miasto i Gmina Pułtusk

Zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego dotyczyły przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz zmiany z zabudowy zwartej na wolnostojącą. Miasto i gmina Pułtusk posiada opracowany projekt studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Zatory

Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dotyczyły przeznaczenia gruntów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz pod budownictwo letniskowe.

Gmina Obryte

Zmiany dotyczą przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i letniskowe.

Gmina Pokrzywnica

Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego dotyczyły przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne oraz letniskowe, ewentualnie pod eksploatację kruszywa.

W powiecie pułtuskim istnieją potrzeby i uwarunkowania przestrzenne do rozwoju budownictwa mieszkaniowego, letniskowego oraz usługowego.

16. OFERTY INWESTYCYJNE

GMINA PUŁTUSK

Nr 1

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie: Jednostka Wojskowa

Lokalizacja :

- ogólna : Pułtusk, Al.Wojska Polskiego
- szczegółowa: obręb 11 , działki nr ewid. 60/4 i 61

Powierzchnia : 7,81ha

Zabudowania : 5 budynków murowanych, stan techniczny dobry

Uzbrojenie w media : sieć wodno-kanalizacyjna, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność- Skarb Państwa(Agencja Mienia Wojskowego)

Przeznaczenie w MPZP: administracja, usługi, handel, magazyny, hurtownie.

Forma zbycia : sprzedaż notarialna

Kontakt : nieruchomosci@amw.com.pl

Nr 2

Przedmiot oferty : Nieruchomość niezabudowana

Dotychczasowe użytkowanie – strzelnica wojskowa

Lokalizacja :

- ogólna : Pułtusk, ul. Polna
- szczegółowa: obr. 28, działka nr ewid. 154/1

Powierzchnia – 20,31ha

Zabudowania – tymczasowe budynki gospodarcze

Uzbrojenie w media : energia elekt., telefon.

Stan prawny: Własność - Skarb Państwa (Agencja Mienia Wojskowego)

Przeznaczenie w MPZP: tereny budownictwa jednorodzinnego.

Forma zbycia: sprzedaż notarialna

Kontakt : nieruchomosci@amw.com.pl

Nr 3

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Instytut Łączności

Lokalizacja :

- ogólna : Pułtusk, ul. M.Skłodowska-Curie
- szczegółowa: obr. 24, działka nr ewid.26/3

Powierzchnia : 1,20ha

Zabudowania : Budynek administracyjno-hotelowo-produkcyjny (dwukondygnacyjny), stan techniczny dobry

Uzbrojenie w media : sieć wodno-kanalizacyjna, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność - Instytut Łączności w Warszawie.

Przeznaczenie w MPZP: usługi, administracja, hotelowa, magazynowa.

Forma zbycia: dzierżawa

Osoba do kontaktu – p.Krysiak 23/692 82 21

Nr 4

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Zawodowa.

Lokalizacja :

- ogólna : Pułtusk, ul. Kościuszki
- szczegółowa: obr. 10, działka nr ewid. 336

Powierzchnia – 0,5668ha

Zabudowania – budynek szkoły jednopiętrowy wolnostojący(stan techniczny dobry), budynek gospodarczy (stan techniczny średni).

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Powiat Pułtuski.

Przeznaczenie w MPZP: oświata – możliwość zmiany przeznaczenia.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – p. Anna Karpińska 23/692 51 35

GMINA OBRYTE

Nr 1

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Podstawowa

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Gostkowo
- szczegółowa: działki nr ewid. 16/4,16/5,16/6.

Powierzchnia – 2,66ha

Zabudowania – Budynek po byłej szkole podstawowej.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Obryte.

Przeznaczenie w MPZP: rekreacja.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – p. Stanisława Godlewska (23/6921156)

Nr 2

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Podstawowa

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Cygany
- szczegółowa: działka nr ewid. 323/5

Powierzchnia – 1,00ha

Zabudowania – Budynek po byłej szkole podstawowej.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Obryte.

Przeznaczenie w MPZP: usługi kulturalno-oświatowe.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – p. Stanisława Godlewska (23/6921156)

Nr 3

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Lecznica Weterynaryjna

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Obryte
- szczegółowa: działka nr ewid. 163/4

Powierzchnia – 0,05ha

Zabudowania – Budynek mieszkalno-usługowy.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, kanalizacja, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Obryte.

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo jednorodzinne.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – p. Stanisława Godlewska (23/6921156)

GMINA WINNICA

Nr 1

Przedmiot oferty : Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Podstawowa.

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Winnica
- szczegółowa: działka nr ewid. 155.

Powierzchnia – 0,6ha.

Zabudowania – Budynek po byłej szkole podstawowej.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, kanalizacja, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Winnica.

Przeznaczenie w MPZP: oświata, kultura, usługi.

Forma zbycia: sprzedaż, ewentualnie dzierżawa.

Osoba do kontaktu – p. Stefania Grochowska (23/691 40 92)

Nr 2

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana.

Dotychczasowe użytkowanie : budynek internatu Zespołu Szkół Rolniczych w Golądkowie i budynek mieszkalny („dworek,,)

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Golądkowo
- szczegółowa: działka nr ewid. 17/9

Powierzchnia : ~ 0,5ha

Zabudowania : budynek piętrowy wolnostojący (stan techniczny dobry), budynek mieszkalny parterowy („dworek”) - stan techniczny średni.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, kanalizacja, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Powiat Pułtuski.

Przeznaczenie w MPZP: oświata – możliwość zmiany przeznaczenia.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu : Anna Karpińska 23/692 51 35

GMINA POKRZYWNICA

Nr 1

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Lecznica Weterynaryjna.

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Pokrzywnica.
- szczegółowa: działka nr ewid. 509.

Powierzchnia : 0,43 ha.

Zabudowania : budynek parterowy.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Pokrzywnica

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, usługi weterynaryjne.

Forma zbycia: Sprzedaż

Osoba do kontaktu – Krystyna Sobota tel. 691 8792

Nr 2

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Podstawowa.

Lokalizacja :

- ogólna : Piskornia.
- szczegółowa: działki nr ewid. 261,128.

Powierzchnia : 1,35ha.

Zabudowania : budynek szkoły jednopiętrowy wolnostojący(stan techniczny dobry), budynki gospodarcze (stan techniczny średni).

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Pokrzywnica

Przeznaczenie w MPZP: oświata – możliwość zmiany przeznaczenia.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – Krystyna Sobota tel.691 8792

Nr 3

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : „Agronomówka”

Lokalizacja :

- ogólna : Pokrzywnica
- szczegółowa: działka nr ewid. 489.

Powierzchnia : 0,17ha

Zabudowania : budynek jednopiętrowy wolnostojący (stan techniczny dobry) .

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Pokrzywnica

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – Krystyna Sobota tel.691 8792

Nr 4

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : rolnicze

Lokalizacja :

- ogólna : Pokrzywnica
- szczegółowa: działki nr ewid.: 299/2, 299/3, 299/4

Powierzchnia : 0,80ha

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna.

Stan prawny: Własność – Gmina Pokrzywnica

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i usługowe

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – Krystyna Sobota tel.691 8792

Nr 5

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : rolnicze

Lokalizacja :

- ogólna : Łubienica Superunki
- szczegółowa: działki nr ewid.: 163/2, 163/3, 163/4

Powierzchnia : działka 163/2 – 1,29 ha

 działka 163/3 – 0,08ha

 działka 163/4 – 0,09ha

Uzbrojenie w media : możliwość doprowadzenia energii elektrycznej

Stan prawny: Własność – Gmina Pokrzywnica

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo letniskowe

Forma zbycia: sprzedaż

Osoba do kontaktu – Krystyna Sobota tel.691 8792

GMINA ZATORY

Nr 1

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : mieszkalno-usługowe

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Pniewo
- szczegółowa: działki nr ewid. 182/4,182/5,182/6,184/3,184/4,184/5

Powierzchnia : 0,2847 ha

Zabudowania : budynek mieszkalny, dwa budynki gospodarcze.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Zatory (KW35280)

Przeznaczenie w MPZP: budownictwo mieszkalne

Forma zbycia: Sprzedaż

Osoba do kontaktu – Grzegorz Falba 029/ 7410323.

Nr 2

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Mieszkania i administracja,

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Zatory
- szczegółowa: działka nr ewid. 7/3 .

Powierzchnia : 0,44 ha

Zabudowania : budynek piętrowy.

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Zatory,

Przeznaczenie w MPZP: tereny budownictwa mieszkaniowe,

Forma zbycia: Sprzedaż

Osoba do kontaktu – Grzegorz Falba 029/ 7410323

GMINA GZY

Nr 1

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : Szkoła Podstawowa - oświata

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Pękowo
- szczegółowa: działka nr ewid. 44.

Powierzchnia : 3,30 ha

Zabudowania : budynek jednopiętrowy wolnostojący (stan techniczny średni),

Uzbrojenie w media : sieć wodociągowa, energia elektryczna, telefon.

Stan prawny: Własność – Gmina Gzy [KW 23427]

Przeznaczenie w MPZP: oświata kultura , możliwość zmiany przeznaczenia

Forma zbycia: Sprzedaż

Osoba do kontaktu – Jerzy Żołnierzak 23/ 691 31 22.

Nr 2

Przedmiot oferty: Nieruchomość zabudowana

Dotychczasowe użytkowanie : GS Żebry Włosty.

Lokalizacja :

- ogólna : wieś Ołdaki
- szczegółowa: działka nr ewid. 27/2, objęta KW 29244, pow.0,30ha
działka nr 39 , objęta KW 29244, pow. 4,14ha.

Zabudowania : budynki po byłym GS (stan techniczny średni).

Uzbrojenie w media : energia elektryczna.

Stan prawny: Własność – Gmina Gzy.

Przeznaczenie w MPZP: bazy GS z dopuszczeniem funkcji przemysłowo-składowych i usługowych.

Forma zbycia: Sprzedaż

Osoba do kontaktu – Jerzy Żołnierzak 23/ 691 31 22.

17. BUDŻET

17.1 Dochody budżetów gmin.

Tabela nr 1 Dochód budżetów gmin wg rodzajów za 1999 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		Dochody własne	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje ogólne z budżetu państwa
Gmina Winnica	4.875.362	1.686.889	412.754	899.390	1.876.329
Gmina Świercze	4.829.409	1.156.256	523.048	501.359	2.648.746
Gmina Pokrzywnica	4.602.817	1.324.280	467.332	405.909	2.405.296
Gmina Zatory	5.102.791	877.195	512.000	1.003.695	2.709.901
Gmina Gzy	4.462.425	1.086.978	401.157	787.865	2.186.425
Gmina Obryte	6.248.130	1.575.049	505.630	1.036.695	3.130.756
Gmina Pułtusk	23.297.355	7.828.801	4.222.192	3.343.277	7.903.085
Razem gminy	53.418.289	15.535.448	7.044.113	7.978.190	22.860.538

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

Tabela nr 2 Dochód budżetów gmin wg rodzajów za 2000 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		Dochody Własne	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	Dotacje celowe Z budżetu Państwa	Subwencje ogólne z budżetu państwa
Gmina Winnica	5.974.970	1.961.765	415.220	1.279.748	2.318.237
Gmina Świercze	5.219.258	1.101.966	493.610	769.939	2.853.743
Gmina Pokrzywnica	4.889.531	1.253.904	443.458	607.233	2.576.256
Gmina Zatory	5.260.670	1.243.375	503.895	542.907	2.970.493
Gmina Gzy	4.722.735	940.275	387.265	886.253	2.508.942
Gmina Obryte	6.552.335	1.616.683	523.685	1.289.535	3.122.432
Gmina Pułtusk	25.354.892	8.428.966	4.593.424	3.882.988	8.449.514
Razem gminy	57.974.391	16.546.934	7.360.557	9.258.603	24.799.617

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

Tabela nr 3 Dochód budżetów gmin wg rodzajów za 2001 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym			
		Dochody Własne	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	Dotacje celowe Z budżetu Państwa	Subwencje ogólne z budżetu państwa
Gmina Winnica	6.058.050	2.132.988	401.579	988.490	2.534.993
Gmina Świercze	5.634.513	1.529.015	497.987	426.329	3.181.182
Gmina Pokrzywnica	5.928.871	2.381.390	438.387	294.574	2.814.520
Gmina Zatory	5.381.371	1.183.647	488.253	470.000	3.239.471
Gmina Gzy	5.360.554	1.532.850	342.447	650.997	2.834.260
Gmina Obryte	6.018.625	1.366.256	486.085	1.063.494	3.102.790
Gmina Pułtusk	29.258.788	11.594.698	5.453.734	3.118.488	9.091.868
Razem gminy	63.640.772	21.720.844	8.108.472	7.012.372	26.799.084

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

17.2 Dochód budżetu powiatu

Tabela nr 4 Dochód budżetu powiatu według rodzajów

Powiat Pułtuski (za rok)	Ogółem	W tym			
		Dochody własne	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje oólne z budżetu państwa
1999	24.037.061	1.432.666	250.948	12.992.749	9.360.698
2000	30.691.225	2.366.786	257.043	15.248.419	12.818.977
2001	30.989.953	2.768.424	278.236	14.401.745	13.541.548

Zródło: opracowanie własne na podstawie Uchwał Rady Powiatu w Pułtusku :VII/33/99 z dn.30.03.1999 r. ; XIV/81/99 z dn. 28.12.1999 r. ; XXII/147/2000 z dn. 27.12.2000 r.

17.3 Wydatki budżetów gmin

Tabela nr 5 Wydatki budżetów gmin wg rodzajów za 1999 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym:			
		Wynagrodzenia i pochodne	pozostałe	dotacje na wydatki bieżące	wydatki majątkowe
Gmina Winnica	5.092.411	2.102.693	1.322.589	114.378	1.552.751
Gmina Świercze	4.638.183	2.256.220	1.196.377	89.000	1.096.586
Gmina Pokrzywnica	5.050.590	2.095.370	2.389.764	72.500	492.956
Gmina Zatory	5.837.804	2.649.619	1.305.561	49.000	1.833.624
Gmina Gzy	4.310.957	2.134.497	1.448.011	42.000	686.449
Gmina Obryte	5.682.781	2.746.481	1.738.464	51.659	1.146.178
Gmina Pułtusk	21.652.544	9.645.891	7.560.900	2.810.670	1.635.083
Razem gminy	52.265.270	23.630.771	16.961.666	3.229.207	8.443.627

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

Tabela nr 6 Wydatki budżetów gmin wg rodzajów za 2000 rok

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym:			
		Wynagrodzenia i pochodne	pozostałe	dotacje na wydatki bieżące	wydatki majątkowe
Gmina Winnica	6.755.294	2.347.554	1.649.716	42.760	2.715.264
Gmina Świercze	5.461.419	2.767.887	1.475.152	106.380	1.112.000
Gmina Pokrzywnica	5.076.077	2.845.486	1.513.299	60.700	656.592
Gmina Zatory	5.938.988	2.782.469	1.730.725	56.000	1.369.794
Gmina Gzy	4.896.788	2.516.659	1.502.129	48.700	829.300
Gmina Obryte	7.419.549	2.994.625	1.790.872	41.670	2.592.382
Gmina Pułtusk	25.760.675	13.111.828	7.934.687	1.180.029	3.534.131

Razem gminy	61.308.79 0	29.366.508	17.596.580	1.536.239	12.809.463
--------------------	----------------	------------	------------	-----------	------------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

Tabela nr 7 Wydatki budżetów gmin wg rodzajów za 2001 rok

<i>Wyszczególnienie</i>	Ogółem	<i>w tym:</i>			
		<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>pozostałe</i>	<i>dotacje na wydatki bieżące</i>	<i>wydatki majątkowe</i>
Gmina Winnica	7.058.050	2.738.380	1.783.970	50.000	2.485.700
Gmina Świercze	6.064.505	2.875.672	1.535.333	126.000	1.527.500
Gmina Pokrzywnica	5.808.421	3.708.151	1.828.570	82.000	189.700
Gmina Zatory	5.006.371	3.221.345	1.393.826	-	391.200
Gmina Gzy	5.342.604	2.685.783	1.609.121	62.000	985.700
Gmina Obryte	6.322.947	3.402.287	1.807.060	-	1.113.600
Gmina Pułtusk	32.243.788	14.286.872	12.230.616	1.276.300	4.450.000
Razem gminy	67.846.686	32.918.490	22.188.496	1.596.300	11.143.400

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w poszczególnych gminach.

17.4. Wydatki budżetu powiatu

Tabela nr 8. Wydatki budżetu powiatu według rodzajów

Powiat Pułtuski (za rok)	Ogółem	<i>w tym:</i>			
		<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	<i>pozostałe</i>	<i>dotacje na wydatki bieżące</i>	<i>wydatki majątkowe</i>
1999	23.786.350	16.813.554	6.801.960	82.853	87.983
2000	31.037.750	20.325.607	8.229.501	149.104	2.333.538
2001	32.045.357	20.511.493	8.588.076	320.000	2.626.046

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwał Rady Powiatu w Pułtusku :VII/33/99 z dn.30.03.1999 r. ; XIV/81/99 z dn. 28.12.1999 r. ; XXII/147/2000 z dn. 27.12.2000 r.

Gminy powiatu pułtuskiego (poza miastem i gminą Pułtusk) charakteryzują się podobnym poziomem i strukturą dochodów, przy niewielkim zróżnicowaniu liczby mieszkańców w poszczególnych gminach.

W strukturze dochodów gmin największą pozycję stanowią dotacje i subwencje z budżetu państwa ok.50-60% dochodów. Udział dochodów własnych stanowi od 30-40%.

W strukturze wydatków największą pozycję stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń oraz koszty bieżącego utrzymania jednostek organizacyjnych i związana z tym realizacja zadań. Wydatki majątkowe tj. środki przeznaczone na odtworzenie i rozwój kształtują się w granicach od 7% do 20% ogółu wydatków. Na podstawie analizy struktury budżetów gmin na bazie przedstawionych wielkości w latach 1999 – 2001 r. można stwierdzić, że:

- środki finansowe przeznaczone są przede wszystkim na bieżące utrzymanie placówek i realizację zadań,
- brak środków finansowych na nowe inwestycje i inwestycje odtworzeniowe.

17.5 Dochody i wydatki budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Tabela nr 9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Miasto/ gmina	Ogółem	W tym:			Ogółem na 1 mieszkańca [zł]
		Dochody własne	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje Ogólne	
w tys. zł					
<i>Pułtusk</i>	23297,4	11998,0	3155,2	7903,1	985,8
<i>Pokrzywnica</i>	4602,8	1394,8	401,9	2405,3	975,8
<i>Winnica</i>	4875,4	2084,1	594,6	1876,3	1135,9
<i>Obryte</i>	6248,1	1719,5	1036,7	3130,8	1252,9
<i>Gzy</i>	4462,4	1121,2	784,2	2186,4	1072,4
<i>Zatory</i>	5170,2	1464,1	441,1	2709,9	1051,3
<i>Świercze</i>	4829,4	1422,8	536,9	2648,8	983,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego – 2000 r. (dane za 1999 r.)

Tabela nr 10. Wydatki budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Miasto/ gmina	Ogółem	W tym:			Ogółem na 1 mieszkańca [zł]
		Dochody Własne	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje ogólne	
w tys. zł					
<i>Pułtusk</i>	21652,5	1826,6	10079,0	3778,7	916,2
<i>Pokrzywnica</i>	5050,6	54,9	2484,4	411,6	1070,7
<i>Winnica</i>	5092,4	135,1	2775,5	525,2	1186,5
<i>Obryte</i>	5682,8	45,4	2752,9	877,3	1139,5
<i>Gzy</i>	4311,0	87,1	2028,5	716,4	1036,0
<i>Zatory</i>	5776,8	1413,4	2343,9	409,0	1174,6
<i>Świercze</i>	4638,2	78,4	2390,9	605,6	944,5

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego – 2000 r. (dane za 1999 r.)

Średni dochód ogółem na jednego mieszkańca gmin województwa mazowieckiego za 1999 r. wynosi : 1.714,4 zł.

Dochód na jednego mieszkańca w gminach powiatu pułtuskiego jest niższy od średniego w województwie i kształtuje się od 57% do 73%.

Ogółem wydatki gmin na jednego mieszkańca w województwie mazowieckim za 1999 r. wynosiły : 1.691,7 zł, a w gminach powiatu kształtowały się od 916 zł do 1.187 zł., tj. od 54% do 70%.

Wszystkie gminy powiatu pułtuskiego mają niższy dochód na mieszkańca i niższe wydatki od średniej w województwie, a tym samym mniejsze możliwości i szanse rozwoju.

17.6 Dochody i wydatki budżetu powiatu na jednego mieszkańca

Tabela nr 11. Dochody budżetu powiatu w 1999 roku

Ogółem	W tym			Ogółem na 1 mieszkańca [zł]
	Dochody własne	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje ogólne	
w tys. zł				
24036,9	1683,6	12992,6	9360,7	465,7

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego – 2000 r.

Tabela nr 12. Wydatki budżetu powiatu w 1999 roku

Ogółem	W tym			Ogółem na 1 mieszkańca [zł]
	Dochody własne	Dotacje celowe z budżetu państwa	Subwencje ogólne	
w tys. zł				
23786,4	8840,	76276,1	4834,4	460,8

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego – 2000 r.

Dochód na mieszkańca w powiecie pułtuskim za 1999 r. wyniósł 465,7 zł i jest wyższy od średniego dochodu powiatów województwa mazowieckiego o ok. 40%. (średnia województwa – 337,5 zł.). Podobna sytuacja występuje w wysokości wydatków na jednego mieszkańca (wyższe o ok. 37 % od średniego w województwie) tj. dla powiatu pułtuskiego wydatki kształtują się na poziomie 460,8 zł, zaś dla województwa mazowieckiego - 335,2 zł

Na 38 powiatów województwa mazowieckiego powiat pułtuski zajmuje trzecie miejsce pod względem wysokości dochodów na jednego mieszkańca i trzecie miejsce pod względem wysokości wydatków na jednego mieszkańca.

18. NAJISTOTNIEJSZE OBSZARY STRATEGICZNE

Rozwój powiatu to nie tylko wyznaczone środki i zadania, ale również współpraca pomiędzy wszelkimi podmiotami życia społecznego, w celu zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców.

Rozwój w okresie objętym „Strategią” będzie uzależniony od rozwoju wielu dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Do najistotniejszych obszarów strategicznych należą:

- 1. sfera rozwoju społecznego**
- 2. sfera rozwoju turystyki i rekreacji**
- 3. sfera rozwoju gospodarczego**
- 4. sfera rozwoju rolnictwa i terenów wiejskich**
- 5. sfera rozwoju infrastruktury technicznej.**

Tempo rozwoju każdej ze sfer może być zdeterminowane przez wiele czynników. Szczególny wpływ wywierać będzie sposób i efekty integracji gospodarki powiatu z gospodarką regionu (Mazowsza), relacje i współpraca jednostek samorządu terytorialnego różnych szczebli oraz skuteczność restrukturyzacji dziedzin dotkniętych recesją.

Rozwój gospodarczy powiatu uzależniony będzie również od organizacji, koordynacji i monitoringu procesu realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Określone sfery są jednocześnie głównymi obszarami podlegającymi analizie SWOT.

19. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

1. Sfera rozwoju społecznego

- dobry dostęp mieszkańców do usług z zakresu podstawowej opieki medycznej
- duży potencjał ludzki, łatwość w pozyskiwaniu zasobów ludzkich
- sukcesywne zmiany profili nauczania
- rozwinięta sieć szkół podstawowych, gimnazjów, odpowiednia ilość szkół ponadpodstawowych
- cykliczne imprezy kulturowe o charakterze gminnym, powiatowym oraz ponadregionalnym
- posiadanie obiektów na cele opieki zdrowotnej
- dobra baza lokalowa w zakresie opieki społecznej, o odpowiednim standardzie.

2. Sfera rozwoju turystyki i rekreacji:

- mało zdegradowane środowisko przyrodnicze,
- wysokie walory rekreacyjno – turystyczne oparte o dużą ilość lasów i terenów wodnych,
- korzystne warunki podniesienia lesistości

1. Sfera rozwoju społecznego

- niskie nakłady na służbę zdrowia,
- niedostateczne wyposażenie w sprzęt oraz inne urządzenia medyczne,
- niski wskaźnik miejsc w domach pomocy społecznej,
- brak wystarczającej opieki profilaktycznej w szkołach,
- niedostateczny stan wyposażenia służby zdrowia w specjalistyczny sprzęt,
- wysoki poziom bezrobocia i jego dalszy wzrost,
- migracja ludzi wykształconych i przedsiębiorczych,
- duża liczba bezrobotnych o niskich kwalifikacjach,
- wysokie bezrobocie na terenach wiejskich,
- mało chłonny rynek wewnętrzny,
- duże bezrobocie ludzi młodych,
- duże tempo wzrostu bezrobocia osób z wyższym wykształceniem,
- zjawisko bezrobocia długoterminowego, mała liczba ofert pracy,
- niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy,
- brak współpracy i niedostateczna ilość organizacji (pracodawców, przedsiębiorców i producentów),
- niskie nakłady finansowe na oświatę,
- zły stan bazy materialnej szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego
- brak wystarczającej opieki profilaktycznej w szkołach,
- problem dowozu dzieci do szkół,
- brak sprzętu rekreacyjno – sportowego
- słabe wyposażenie szkół w obiekty sportowe,
- brak środków na dofinansowanie instytucji kultury,
- upadek kultury na terenach wiejskich,
- niedostateczny stan wyposażenia służby zdrowia w specjalistyczny sprzęt,
- zubożenie społeczeństwa i niskie nakłady na pomoc społeczną.

2. Sfera rozwoju turystyki i rekreacji:

- brak dostatecznie rozwiniętej bazy turystycznej (mała liczba obiektów noclegowych),
- mała ilość obiektów rekreacyjno – sportowych,
- niewystarczający rozwój infrastruktury,

Szanse

Zagrożenia

1. Sfera rozwoju społecznego:

- rozwój i poprawa dostępności do zewnętrznego szkolnictwa średniego i wyższego
- rozwijanie kontaktów z samorządami krajów UE
- zwiększenie środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

2. Sfera turystyki i rekreacji:

- zainteresowanie walorami środowiskowymi aglomeracji miejskiej
- zapotrzebowanie na aktywny wypoczynek na terenach czystych
- rekultywacja wyrobisk pożwirowych w kierunku wodno-leśnym z możliwością zabudowy letniskowej

3. Sfera rozwoju gospodarczego:

- przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju
- aktualna polityka rządu skierowana na wyrównanie szans rozwoju subregionów o niższym poziomie gospodarczym
- wykorzystanie geotermalnych źródeł energii

4. Sfera rozwoju rolnictwa i terenów

wiejskich:

- programy kredytowe i ulgi podatkowe związane z restrukturyzacją rolnictwa
- rozwój infrastruktury wiejskiej
- zainteresowanie przedstawicieli handlu zorganizowanymi grupami producentów
- rozwój świadomości w zakresie wykorzystania produktów rolnictwa ekologicznego
- rozwój i promocja giełd towarowych
- pozyskiwanie środków pomocniczych na rozwój rolnictwa
- zainteresowanie tworzeniem zrzeszeń, grup

1. Sfera rozwoju społecznego:

- niewłaściwa polityka państwa, co do rozdysponowania środków na aktywne formy zwalczania bezrobocia
- pojawianie się przyczyn społeczno – gospodarczych, powodujących wzrost migracji ludności
- nieuwzględnienie potrzeb samorządów gminnych i powiatowych przez władze centralne, w tym przekazywanie nowych zadań bez odpowiednich środków na ich realizację

2. Sfera turystyki i rekreacji:

- brak systemu wspomagania rozwoju bazy turystycznej

3. Sfera rozwoju gospodarczego:

- brak pomocy państwa do likwidacji dysproporcji w rozwoju gospodarczym
- brak skutecznej promocji regionu
- brak własnego zaplecza badawczego i znikoma współpraca z placówkami naukowo – badawczymi
- brak skutecznej instytucji koordynującej i pomagającej przygotować wnioski o środki pomocowe z UE
- małe zainteresowanie regionem przez inwestorów zagranicznych
- osłabienie wzrostu gospodarczego kraju, utrzymanie się niekorzystnej sytuacji na rynkach międzynarodowych, a zwłaszcza na rynkach wschodnich

4. Sfera rozwoju rolnictwa i terenów wiejskich:

- brak stałej długofalowej polityki rolnej państwa oraz programu transformacji rolnictwa i obszarów wiejskich, akceptowanego przez społeczność wiejskie
- zbyt liberalna polityka celna (brak barier celnych), a przez to napływ tanich, dotowanych produktów rolnych z UE
- konieczność ciągłego dostosowania się do wymogów UE w drodze do integracji
- brak polityki wspierania eksportu produktów rolnych
- spadek opłacalności produkcji rolnej

Wnioski z analizy SWOT.

Rozpoznanie mocnych i słabych stron powiatu oraz pojawiających się realnie lub potencjalnie w jego otoczeniu szans i zagrożeń, a także ich analiza, odniesiona do wyznaczonych obszarów strategicznych i kluczowych działań, są podstawą do budowania strategii i określenia celów zadań.

Kierunkiem działania wynikającym z analizy SWOT jest wzmocnienie mocnych stron i wykorzystanie szans, a także ich poszukiwanie lub pobudzanie, a jednocześnie eliminowanie słabych stron i omijanie lub osłabianie zagrożeń.

Jak wynika z analizy mocnymi stronami powiatu są niewątpliwie wysokie walory środowiska przyrodniczego, duży potencjał rozwoju rolnictwa oraz duża ilość terenów i obiektów na cele inwestycyjne, duży potencjał zasobów ludzkich i niskie ceny nieruchomości.

Najistotniejszymi słabymi stronami powiatu są: słaby rozwój przedsiębiorczości, upadek dużych podmiotów gospodarczych, niski stopień zorganizowania rolników oraz brak inwestycji w zakresie przetwórstwa rolno – spożywczego.

Główne szanse to: przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju, aktywna polityka skierowana na wyrównanie szans rozwoju subregionów oraz zainteresowanie i zapotrzebowanie na aktywny wypoczynek na terenach czystych ekologicznie.

Zagrożenia wynikają głównie z niewłaściwej polityki w zakresie rolnictwa, walki z bezrobociem, wprowadzenia kosztownych reform oraz w zakresie niwelowania dysproporcji między regionami.

20. MISJA POWIATU.

Powiat pułtuski ośrodkiem rosnącej jakości życia mieszkańców zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, przedsiębiorczości, ruchu turystycznego, kulturalnego i edukacyjnego o zasięgu ponadregionalnym.

Misja powiatu będzie realizowana poprzez rozwój następujących dziedzin :

- turystyki, kultury i edukacji,
- rolnictwa i leśnictwa,
- drobnego przemysłu i usług o technologiach przyjaznych środowisku.

21. KIERUNKI STRATEGICZNE ROZWOJU POWIATU

- 1) Powiat pułtuski umożliwiający szeroką edukację oraz bezpieczne i godne życie jego mieszkańców.**
- 2) Powiat pułtuski dbający o ochronę środowiska oraz racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych w celu rozwoju turystyki i rekreacji.**
- 3) Powiat pułtuski obszarem dobrze rozwiniętego rolnictwa z dostosowaniem do wymogów Unii Europejskiej.**
- 4) Powiat pułtuski obszarem integracji lokalnej, współpracy międzyregionalnej i**

zagranicznej.

5) Powiat pułtuski obszarem rozwoju przedsiębiorczości i infrastruktury technicznej.

22. CELE W POSZCZEGÓLNYCH KIERUNKACH STRATEGII

22.1 Powiat pułtuski umożliwiający szeroką edukację oraz bezpieczne i godne życie jego mieszkańców.

Utworzony w wyniku reformy administracyjnej powiat posiada szereg zadań określonych w ustawie o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998r.

Koncepcja powiatu obywatelskiego zakłada, że powiat to nie tylko wyznaczone środki i zadania, ale również cała przestrzeń i infrastruktura życia obywateli, która powinna znaleźć się w centrum zainteresowań osób tworzących powiat. Należy więc tak stymulować rozwój współpracy między podmiotami życia społecznego powiatu, by stał się on rzeczywistym ośrodkiem społecznym. Dobrze funkcjonujący powiat powinien służyć i zaspokajać powszechnie potrzeby społeczności.

Obrazowo można powiedzieć, że powiat pułtuski jest terytorium skupiającym na tyle dużą liczbę mieszkańców i instytucji, takich jak: szkoły, banki, szpitale, itp., że na ich terenie może upłynąć całe ludzkie życie bez opuszczania jego granic.

Zaspokajanie tych potrzeb może nastąpić poprzez:

1. wpływanie na stałe podnoszenie poziomu kształcenia zawodowego mieszkańców oraz jakość bazy oświatowej
 - organizowanie kursów zawodowych (przekwalifikowujących)
 - upowszechnianie wykształcenia średniego i wyższego
 - rozwijanie u młodzieży postaw otwartych na przedsiębiorczość, np.: wprowadzenie w szkołach średnich dodatkowych zajęć
2. promowanie młodzieży wybitnie uzdolnionej
- stypendia wójta, burmistrza, starosty.
3. stworzenie i propagowanie nowych form i kierunków edukacji młodzieży i dorosłych
 - 3 letnie liceum będące szkołą ogólnokształcącą przygotowującą uczniów do egzaminu maturalnego, a także do dalszego kształcenia poprzez system profilowania zajęć edukacyjnych
 - 2 letniej szkoły zawodowej przygotowującej uczniów do podjęcia pracy zawodowej
 - tworzenie nowych profili nauczania uwzględniających potrzeby rynku pracy w krótkich cyklach kształcenia
4. tworzenie Centrum Kształcenia Praktycznego, które przede wszystkim organizowałoby zajęcia praktyczne dla uczniów szkół zawodowych, egzaminy z nauki zawodu z przygotowania zawodowego.
5. podejmowanie wszelkich działań zmierzających do osiągnięcia stanu infrastruktury i sieci szkół średnich odpowiadających wymogom wprowadzonej reformy oraz standardom krajowym.

Bezpieczeństwo

1. Stworzenie systemu monitoringu zagrożeń, zbierania danych, analizy i oceny sytuacji oraz programowania jej rozwoju.
2. Doskonalenie współdziałania administracji z jednostkami Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, w tym z jednostkami OSP w realizacji zadań w okresie zagrożeń na terenie powiatu.

Zdrowie

1. Kontynuacja budowy szpitala w Pułtusk
2. Popieranie i podejmowanie wszelkich działań propagujących zdrowy styl życia.
3. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.
4. Ochrona rodzin przed zjawiskami patologii społecznej i rozbiciem.
5. Zwiększenie dostępu społeczeństwa wiejskiego do lekarzy specjalistów.
6. Współpraca z różnymi jednostkami świadczącymi usługi związane z ochroną zdrowia i zapobieganiem problemom uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży (np.: alkohol, narkomania itp.).
7. Utworzenie poradnictwa rodzinnego.
8. Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej.

Kultura

1. Sporządzanie katalogu ponadgminnych imprez kulturalnych, artystycznych oraz ich promowanie.
2. Pomoc w organizowaniu małych jednostek kultury, organizujących wolny czas dzieci i młodzieży.
3. Integracja gmin w zakresie ochrony zabytków dziedzictwa kulturowego.
4. Stała współpraca z instytucjami w propagowaniu kultury.

22.2 Powiat pułtuski dbający o ochronę środowiska oraz racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych w celu rozwoju turystyki i rekreacji.

Problem ochrony środowiska jest jednym z najmocniej stawianych tematów podczas negocjacji z Unią Europejską. Brak kompleksowego rozwiązania problemów związanych z kanalizacją powoduje, że powinien to być jeden z pierwszych elementów, jaki należy rozwiązać w celu przygotowania się do wstąpienia do UE.

Problem ścieków powstaje w związku ze zwodociągowaniem gmin i brakiem budowy równocześnie kanalizacji, oczyszczalni ścieków i wysypisk odpadów.

Czyste środowisko wpłynie również na podwyższenie poziomu atrakcyjności naszego terenu, a tym samym będzie miało wpływ na rozwój turystyki i rekreacji na naszym terenie.

Do realizacji celu należy dążyć przez:

1. wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki i wypoczynku;
2. dążenie do stanu maksymalnej czystości rzek i udostępnienie ich dla rekreacji i wypoczynku;
3. wprowadzenie poszczególnych działań w zakresie:
 - gospodarki odpadami
 - segregacji i unieszkodliwiania odpadów
 - likwidacji „dzikich wysypisk”
 - monitoringu powietrza
4. wspieranie współpracy gmin w zakresie rozwiązywania problemów gospodarki ściekami i odpadami;
5. wspieranie inwestycji proekologicznych typu: modernizacje kotłowni, budowa oczyszczalni komunalnych i przyzagrodowych, wspólne przedsięwzięcia związane z racjonalnym zagospodarowaniem odpadów;
6. tworzenie infrastruktury rekreacyjno – sportowej o charakterze ponadgminnym;
7. zwiększenie lesistości związane z zalesieniem słabych nie nadających się do wykorzystania gleb przez rolników.

22.3 Powiat pułtuski obszarem dobrze rozwiniętego rolnictwa z dostosowaniem do wymogów Unii Europejskiej.

Rozwój rolnictwa powinien przebiegać w następujących kierunkach:

1. Intensyfikacja i unowocześnienie techniczne i technologiczne produkcji poprzez wdrażanie postępu technicznego i technologicznego celem podniesienia produkcji roślinnej i wydajności jednostkowej zwierząt;
2. Wzrost koncentracji w strukturze agrarnej i produkcji rolniczej. Będzie to jednak trudne, jeżeli nie nastąpi poprawa na rynku pracy i będzie brak alternatywnych możliwości zatrudnienia, nie należy w okresie najbliższych 10 lat oczekiwać radykalnego zmniejszenia liczby gospodarstw chłopskich. Przewiduje się, że może nastąpić przepływ małej części ziemi, która znajduje się w gospodarstwach domowych posiadających działki do 1 ha i w

gospodarstwach większych, tj.: od 1 – 5 ha. Oznaczać to będzie wzrost przeciętnego obszaru gospodarstwa rolnego;

3. Winna ulec zmianie struktura produkcji rolniczej i pogłębiać się specjalizacja produkcyjna. Wynika to z popytu rynkowego w produkcji roślinnej, gdzie pewne możliwości mogą wiązać się z rozszerzeniem upraw warzyw pod osłonami, zaś w produkcji zwierzęcej oprócz istniejących kierunków powinna rozwijać się produkcja żywca wołowego;
4. rozwijanie pozarolniczych funkcji w ramach gospodarstw rolnych, jak też poszukiwanie możliwości zatrudnienia poza gospodarstwami, np.: poszukiwanie możliwości zatrudnienia w przetwórstwie, usługach i handlu.

Pozarolnicze formy gospodarowania oraz prace poza gospodarstwem rolnym będą miały istotne znaczenia zwłaszcza dla małych gospodarstw. Osiągnięcie tego celu jest możliwe przy współudziale rolników, władz gminnych i powiatowych poprzez:

- a) podjęcie działań mających na celu przygotowanie rolnictwa do integracji z UE.
- b) promowanie rozwoju działalności gospodarczej na wsi w celu tworzenia warunków dla powstania pozarolniczych miejsc pracy.
- c) podwyższanie poziomu przygotowania i zorganizowania rolników do działań rynkowych.
- d) stworzenie systemu edukacji rolników i systemu dostarczania bieżących informacji rynkowych (szkolenie liderów – program kształcenia rolników w wybranych dziedzinach).
- e) wdrażanie programu rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego (program edukacji agroturystycznej – zajęcia warsztatowe z zakresu prowadzenia działalności agroturystycznej).
- f) popularyzacja i wspieranie tworzenia grup producenckich oraz dążenie do powstania giełdy rolnej.
- g) tworzenie warunków do zrzeszeń branżowych i przetwórczo – handlowych rolników reprezentujących interesy danej grupy zawodowej. (inicjowanie powstania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych).
- h) stymulowanie powstania i rozwoju dodatkowych źródeł dochodu.
- i) dążenie do pozyskania stałych rynków zbytu dla produktów rolnych.
- j) wspieranie inicjatyw w zakresie infrastruktury na obszarach wiejskich.

22.4 Powiat pułtuski obszarem integracji lokalnej, współpracy międzyregionalnej i zagranicznej.

Integracja to zjawisko coraz bardziej powszechne, a tworzące się związki pomiędzy gminami, miastami, powiatami mają dziś bardzo duże znaczenie i stają się bardzo popularną formą współpracy. Ich charakter jest zróżnicowany od bardzo spontanicznych kontaktów kulturalnych do ścisłego współdziałania w sposób zorganizowany oparty na wiedzy specjalistycznej, przechodzący do konkretnych programów technicznych, wspólnego przygotowania projektów i ubiegania się o środki finansowe.

Zintegrowane działania dają większą możliwość realizacji wspólnych celów, skłaniają do jednoczenia społeczności lokalnej, tworząc mocną i stabilną jednostkę terytorialną.

Do realizacji tego celu należy dążyć przez:

1. opracowanie z gminami wspólnych planów i kierunków promocji, określając jej cele i adresatów.
2. wypracowanie stałej formy utrzymania stałych kontaktów z mediami oraz przekazywania im informacji.
3. wprowadzenie cyklicznych imprez kulturalno – sportowych o charakterze powiatowym, regionalnym.
4. wydawanie folderów: gospodarczego skierowani do potencjalnych inwestorów przetwórstwo rolno – spożywcze, turystyczne promujące powiat, skierowanego do środowisk preferujących spokojny wypoczynek.
5. nawiązanie stałej współpracy z mazowieckimi instytucjami promocji gospodarczej, sąsiednimi powiatami oraz z partnerami zagranicznym.
6. tworzenie i utrzymywanie pozytywnego wizerunku powiatu.
7. jednoczenie wysiłków w staraniach o środki pozabudżetowe.

22.5 Powiat pułtuski obszarem rozwoju przedsiębiorczości i infrastruktury technicznej.

Infrastruktura techniczna jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju obszarów wiejskich i nie tylko wiejskich. Poprawiając szeroko pojętą infrastrukturę możemy poprawić warunki życia mieszkańców, poprzez możliwość inwestycyjną terenu. Bardzo często przyczyną braku inwestycji gospodarczych jest brak dobrych dróg, wodociągów, kanalizacji, telefonów czy oczyszczalni ścieków. Brak tych podstawowych elementów infrastruktury technicznej powoduje zwiększenie kosztów planowanego przedsięwzięcia i zniechęca inwestorów. Jest to element bezpośrednio wpływający na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, ta z kolei najlepiej i najszybciej pobudza do inwestycji, tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększenia dochodów społeczeństwa.

Powstanie sprawnego i efektywnego przetwórstwa jak również zakładów produkcyjnych i usługowych jest mechanizmem poprawy koniunktury na rynku i wzrostu gospodarczego.

Realizacją poniższych celów operacyjnych możemy przyczynić się do osiągnięcia tego stanu.

1. Tworzenie warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
2. Systematyczne poprawianie i uzupełnianie stanu infrastruktury technicznej
3. Opracowanie dogodnych warunków dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.
4. Przygotowanie terenów pod inwestycje.
5. Opracowanie na bazie inwentaryzacji zintegrowanej z gminami wiarygodnej bazy danych o istniejących terenach, obiektach komunalnych i innych przewidzianych na inwestycje (do zbycia) oraz posiadanie lokalnej instytucji promującej i wspierającej przedsiębiorczość, jak również promującą powiat w celu przyciągnięcia kapitału.

23. ZAKOŃCZENIE

„Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego” wskazuje na kierunki rozwoju powiatu, które mają służyć poprawie materialno-bytowych warunków życia ludności oraz zaspokojeniu potrzeb zbiorowych lokalnej społeczności.

Szczególną rolę w procesie realizacji „Strategii” spełniają władze samorządowe.

Rozwój powiatu powinien odbywać się przy stałej współpracy gmin, które dysponują szeregiem instrumentów bezpośredniego i pośredniego oddziaływania, w szczególności sporządzaniem planów przestrzennego zagospodarowania, inspirowaniem działań związanych z

gospodarką terenami, zaopatrzeniem w wodę, ochroną środowiska, utrzymaniem gminnych obiektów użyteczności publicznej, rozwojem turystyki i rekreacji itp.

Znaczącą rolę odgrywają również władze powiatu w obszarach obejmujących zadania o zasięgu ponadgminnym m.in. w zakresie polityki prorodzinnej i pomocy społecznej, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony praw konsumenta, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, infrastruktury drogowej, promocji powiatu.

Należy również mieć na uwadze wpływ samorządu wojewódzkiego na kształtowanie polityki regionalnego rozwoju. Nowym ważnym instrumentem są kontrakty wojewódzkie, dające szansę uzyskania z budżetu państwa istotnych środków finansowych. Współpraca z samorządem wojewódzkim w zakresie realizacji „Strategii” stwarza możliwość skorzystania ze środków pomocowych oraz funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Ponadto niezbędne jest współdziałanie z instytucjami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie powiatu w celu osiągnięcia określonego poziomu gospodarki naszego regionu.

Obecne prawne i finansowe możliwości działania władz samorządowych są dalece niewystarczające. Ograniczenia i bariery wynikają z istniejących mechanizmów systemu finansów publicznych w Polsce, które pozostawiają do dyspozycji samorządów ograniczone środki. Potrzebna jest zatem reforma dochodów jednostek samorządów terytorialnych, którą mogą zaproponować ogólnopolskie reprezentacje samorządu terytorialnego.

Sytuacja obecna wymaga mobilizacji środków finansowych – szukanie oszczędności, wypracowywanie własnych dochodów, poszukiwanie dodatkowych, pozabudżetowych źródeł finansowania (np. dotacji z Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), emitowanie obligacji, pozyskiwanie kredytów oraz środków pomocowych z Unii Europejskiej.

Istotnym instrumentem rozwoju (poza instrumentami prawnymi i ekonomicznymi) jest również organizacja procesu zarządzania np. delegowanie uprawnień władz publicznych jednostkom działającym na terenie powiatu, które realizują cele polityki przestrzennej. Do tego typu jednostek mogą należeć - Agencja Rozwoju Regionalnego, fundacje gospodarcze i stowarzyszenia, banki rozwoju, instytucje obsługi biznesu, ośrodki pomocy technicznej.

Prowadzenie monitoringu oraz ocena realizacji celów i kierunków przyjętych w „Strategii” pozwoli na wprowadzanie zmian w programach rozwoju, poprzez podejmowanie stosownych decyzji w zależności od potrzeb społecznych i możliwości ekonomicznych.

„Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego” jest dokumentem otwartym i będzie aktualizowana wraz ze zmianami najważniejszych trendów społecznych i gospodarczych oraz

będzie służyła wyrównywaniu szans i możliwościom poprawy życia każdego mieszkańca naszej społeczności lokalnej.

Kolejne ekipy sprawujące władze powinny wypełniać określoną w „Strategii” misję, by każdy mieszkaniec powiatu mógł żyć godnie i bezpiecznie. Generalnie odpowiedzialność za sprawy publiczne ponoszą odpowiedzialność te organy władzy, które znajdują się najbliżej obywateli.

Każdy, kto identyfikuje się z własnym regionem w poczuciu odpowiedzialności za jego rozwój może czynnie uczestniczyć w procesie realizacji misji powiatu.

Powołany przez Zarząd Powiatu Powiatowy Zespół Koordynacyjny ds. opracowania „Strategii Rozwoju Powiatu Pułtuskiego” oczekuje na dalszą aktywną współpracę.